

ОТЧЕТ
ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА
ВТОРИ НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ЕНЕРГИЙНА
ЕФЕКТИВНОСТ
ПРЕЗ 2012 г.

Април
2013 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Въведение	3
II. Основание за разработване и описание	3
III. Състояние на енергийната ефективност в България.....	4
1. Икономическо развитие	4
2. Потребление на енергия.....	5
3. Индикатори за енергийна ефективност	7
4. Обобщени показатели, съгласно Директива 2012/27/ЕС (Приложение XIV, част 1a).....	11
IV. Индивидуални мерки за повишаване на енергийната ефективност по сектори. 11	
1. Сектор Домакинства.....	12
2. Сектор Услуги	27
3. Сектор Индустрия.....	46
4. Сектор Транспорт	59
5. Сектор Селско стопанство	69
6. Хоризонтални мерки.....	72
V. Обобщена оценка на приложените мерки.....	79
VI. Обобщение и изводи	80
1. Изпълнение на Националния план за действие по енергийна ефективност 2008-2016 г.	80
2. Изводи	81
3. Препоръки.....	83

I. Въведение

Вторият национален план за действие по енергийна ефективност (ВНПДЕЕ) е разработен въз основа на Директива 2006/32/ЕО за енергийна ефективност при крайното потребление и енергийните услуги на Европейския парламент и Съветът на Европейския съюз (Директивата за енергийните услуги) и е приет от Министерски съвет с Протокол № 36.14 от 28.11.2011 г. ВНПДЕЕ е вторият от трите национални плана за действие по енергийна ефективност, в който България формулира своята национална индикативна цел за енергийни спестявания на горива и енергии в размер на **9%** от осреднената стойност на крайното енергийно потребление за периода 2001-2005 г. Националната индикативна цел възлиза на **7 291 GWh** и следва да бъде постигната до деветата година от прилагането на Директивата, а именно до 2016 г.

От обхвата на ВНПДЕЕ е изключено потреблението на горива от въздушния и водния транспорт, тъй като те не са включени в Директива 2006/32/ЕО.

Вторият тригодишен план за действие обхваща периода 2011 – 2013 г. и формулира междинна индикативна цел за този период в размер на **4 860 GWh**, което представлява **6%** от осреднената стойност на крайното енергийно потребление в обхвата на Директивата за периода 2001-2005 година.

II. Основание за разработване и описание

Основанието за разработване на годишен отчет за изпълнението на ВНПДЕЕ е регламентирано в разпоредбата на чл. 5, ал. 3, т. 5 от Закона за енергийната ефективност (ЗЕЕ). Отчетът проследява изпълнението на дейностите и мерките от Плана за действие през 2012 г., като за неговото изготвяне е послужила представената в Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) информация за изпълнените проекти, дейности и мерки по енергийна ефективност от организациите, имащи конкретни задължения за изпълнение на ВНПДЕЕ, залегнали в т. 3.3.2 от него.

Настоящият отчет анализира състоянието на енергийната ефективност (ЕЕ) на национално ниво през 2010 г. и 2011 г. - последните години, за които има официални статистически данни. Разгледани са отделните сектори на икономиката като са отразени измененията на основните показатели – енергийно потребление, енергийна интензивност и др.

Важна част от отчета е изпълнението на индивидуалните цели за енергийни спестявания от задължените лица по чл. 10 на ЗЕЕ, извършено на база получената от тях информация. Освен това в материала са отразени и изпълнени мерки от лица, извън обхвата на чл. 10 на ЗЕЕ.

Изпълнените мерки и дейности през 2012 г. от Плана за действие са разделени на мерки по видове горива и енергии и на мерки за постигане на националната цел за енергийни спестявания.

Също така отчетът проследява изпълнението на мерки за енергийна ефективност по видове задължени лица, като са направени анализи на постигнатите резултати от търговците с енергия, собствениците на промишлени системи и собствениците на сгради, и са посочени тенденциите за постигане на индивидуалните цели за енергийни спестявания.

Въз основа на информацията от годишните отчети за енергийна ефективност на задължените лица, както и на други данни, предоставени в АУЕР е направена оценка на постигнатите и очакваните енергийни спестявания по метода „*отдолу-нагоре*”.

Методът „отдолу-нагоре” е приложен в настоящия отчет за изчисляване на спестяванията от изпълнени мерки и дейности, за които е постъпила информация в АУЕР. На база тази информация в отчета са описани изпълнените през 2012 г. мерки и въз основа на горния метод е направена прогноза за ефекта от тяхното прилагане през следващи години. Също така посредством метода „отдолу-нагоре” има възможност да се направи оценка на прилагането на отделни мерки по ЕЕ за минал период. В тази връзка в отчета са описани и оценени изпълнени мерки преди 2012 г., които не са били декларирани в предишни отчети на Плана за действие по енергийна ефективност. Резултатите от изчисленията в отчета са разделени на **постигнати и очаквани**.

Направени са изводи и обобщения на изпълнението на заложените във ВВПДДЕ мерки и дейности. Направена е оценка на нивото на изпълнение на националната индикативна цел за енергийни спестявания и са посочени тенденциите за развитието на енергийната ефективност в страната. Важно е да се подчертае, че изпълнението на националната цел е изчислена на база постигнати енергийни спестявания, декларирани от съответните организации в отчетите им до АУЕР. Това са т.нар. *претендирани* спестявания, като тяхната верификация се извършва след обследване или след изчисления по специализирани методики по реда на Наредбата за методиките за определяне на националните индикативни цели, реда за разпределяне на тези цели като индивидуални цели за енергийни спестявания между лицата по чл. 10, ал. 1 от закона за енергийната ефективност, допустимите мерки по енергийна ефективност, методиките за оценяване и начините за потвърждаване на енергийните спестявания. За доказаните спестявания се издават удостоверения от изпълнителния директор на АУЕР съгласно чл.51, ал.1 от ЗЕЕ.

III. Състояние на енергийната ефективност в България

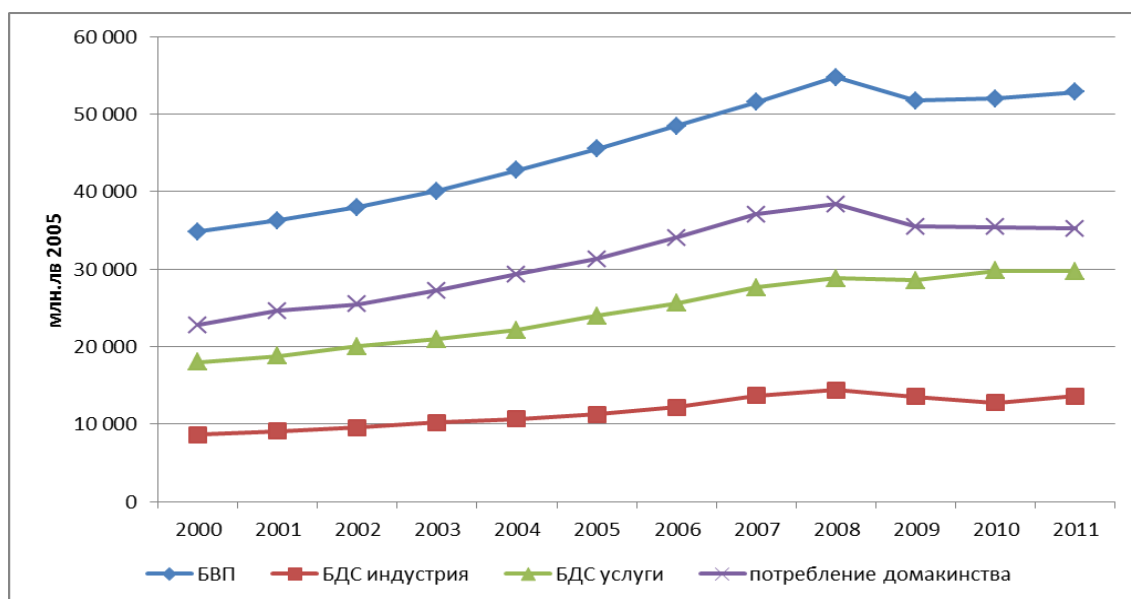
1. Икономическо развитие

След значителния спад на брутния вътрешен продукт (БВП) през 2009, през следващите две години се наблюдава ръст от 0,4% през 2010 г. и 1,7% през 2011 г.

Основните показатели за икономическото и социално развитие, които оказват влияние върху енергийното потребление, през 2011 г. са:

- Брутната добавена стойност (БДС) на сектор Индустрия след спада с по 6% през 2009 и 2010 година нараства с 6,8% през 2011 г.;
- БДС на сектор Услуги намалява с 0,2% през 2011 г. спрямо 2010 г.;
- Броят на личните автомобили нараства от 2 602,4 хиляди през 2010 г. до 2 694,8 хиляди през 2011 г. или 3,6%, а броят на товарните автомобили от 335,8 хиляди през 2010 до 347,3 хиляди през 2011 г. или с 3,4%;
- Извършената работа от сухопътния пътнически транспорт нараства от 60 523 милиона пкм през 2010 г. до 62 497 милиона пкм през 2011 г. или с над 3%, като дялът на по-ефективния релсов транспорт (междуградски и градски) остава практически на едно също ниво - около 4,9%;
- Извършената работа от сухопътния товарен транспорт нараства значително от 24 844 милиона ткм през 2010 г. до 27 196 милиона ткм през 2011 г. или с 9,5%, като дялът на по-ефективния релсов транспорт намалява от 12,3% до 12,1%;
- През 2011 г. населението намалява с 2,5%, а индивидуалното потребление на домакинствата намалява с 0,6% в сравнение с 2010 г. В същото време броя на жилищата нараства с 2,5%.

Данни за икономическото развитие на страната през периода 2000-2011 г. са показани на фигура 1.

Фиг.1 Основни показатели за икономическото развитие за периода 2000–2011 г.

От основните данни за икономическото и социално развитие през 2011 г. могат да се направят следните изводи:

- Докато в първите две години на кризата делът на индустрията в БДС на националната икономика намаляваше, то през 2011 година се наблюдава обратния процес – увеличение дела на индустрията за сметка на услугите. Тъй като индустрията е сектора с най-висока енергийна интензивност тази промяна на структурата на икономиката през 2011 г. води до по-голяма потребление на енергия и повишаване на енергийната интензивност на БВП;
- Ръстът на броя на автомобилите и на извършената работа от товарния и пътническия сухопътен транспорт през 2011 г. надхвърлят ръста на БВП, като особено голямо е увеличението на товарния транспорт – 9,5%. Делът на по-ефективния релсов транспорт остава сравнително нисък и постоянен – около 5% при пътническия транспорт и малко над 12% при товарния транспорт;
- Числеността на населението намалява по-бързо отколкото индивидуалното потребление, а броя на жилищата дори расте през 2011 г., което означава увеличение на тези показатели на човек от населението.

2. Потребление на енергия

Най-голямо влияние върху енергийното потребление оказва глобалната икономическа криза, която засегна българската икономика през 2009 г.

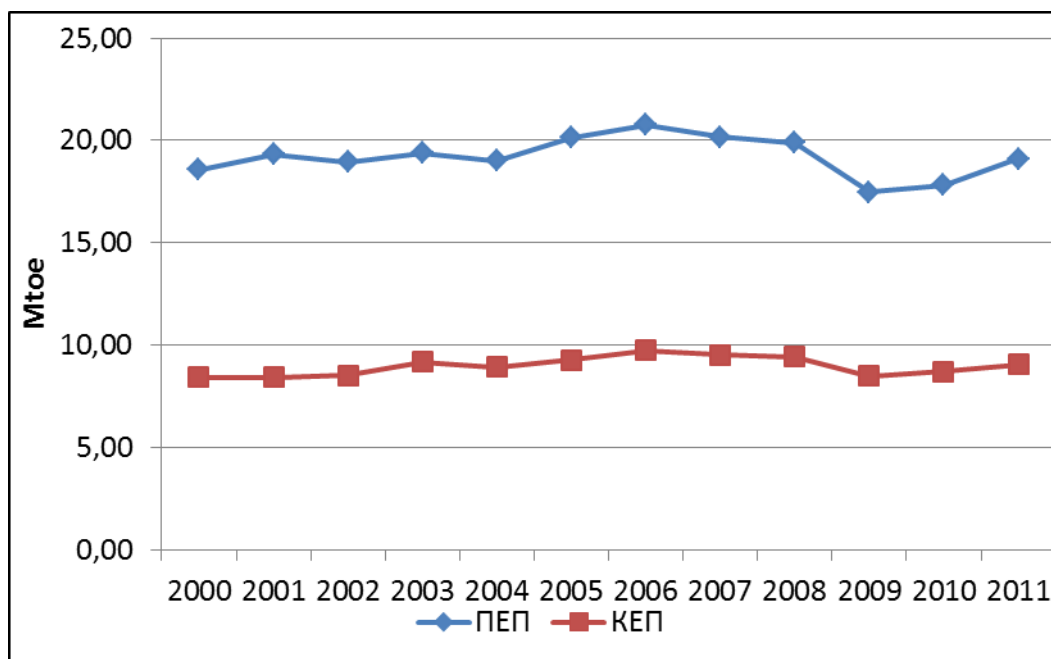
Първичното енергийно потребление през 2011 г. е 19 107 хиляди т.н.е. в това число: 8099 хиляди т.н.е. въглища (42,4%), 4 105 хиляди т.н.е. ядрена енергия (21,5%), 3 819 хиляди т.н.е. нефт и нефтопродукти (20%), 2 631 хиляди т.н.е. природен газ (13,8%) и 1 354 хиляди т.н.е. енергия от възобновяеми източници (7,1%). Необходимо е да се отбележи, че в общата сума от горивата и енергиите е включен и износа на електрическа енергия и нефтопродукти, който се изважда при определяне стойността на първичното енергийно потребление.

След значителния спад през 2009 г., през следващите две години първичното енергийно потребление растеше като през 2011 г. този ръст е значителен - 7,2% или с 1 278 хиляди т.н.е. само за една година.

Същата тенденция се наблюдава и при крайното енергийно потребление като ръста през 2011 г. спрямо 2010 г. е 4,2% или 370 хиляди т.н.е.

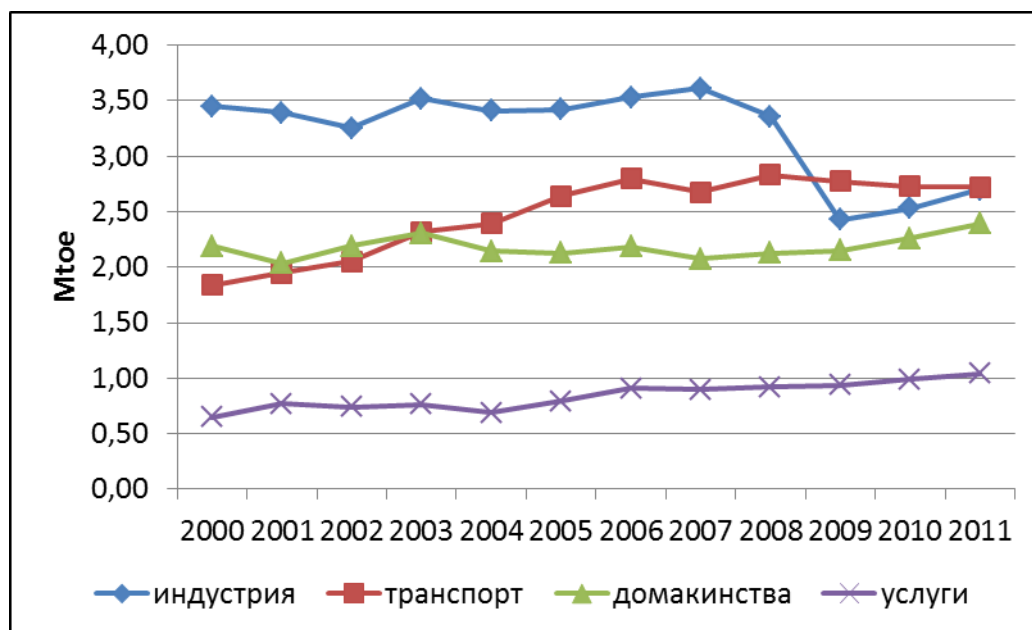
Съотношението между КЕП и ПЕП се увеличаваше през 2009 г. и 2010 г., като през 2010 г. достигна 0,487, но през 2011 г. падна до 0,474. Намалването на отношението на крайното към първичното потребление показва влошена ефективност при трансформацията, преноса и разпределението на енергията, което е следствие главно на увеличения износ на електроенергия през 2011 г. в сравнение с предходната 2010 г.

На фигура 2 е показано изменението на първичното и крайното енергийно потребление през периода 2000-2011 г.

Фиг. 2 Първично и крайно енергийно потребление 2000 – 2011 г.

Изменението на крайното енергийно потребление, за периода 2000-2011, по сектори е показано на фигура 3.

Фиг. 3 Крайно енергийно потребление по сектори 2000 – 2011 г.

Индустрия

Икономическата криза засегна най-силно потреблението в индустрията, което намаля с 27,7% само през 2009 г. и секторът отстъпи мястото на най-голям потребител на енергия на транспорта. През следващите две години потреблението на енергия от индустрията нарастваше. През 2011 г. този ръст беше 6,7% и секторът се изравни с транспорта, като дялът му достигна 30% от общото крайно потребление, но потреблението продължава да е много по-ниско от потреблението в периода преди кризата.

Транспорт

Дялът на транспорта в крайното енергийно потребление през 2011 г. е 30% и е равен на този на индустрията. Ефектът на кризата за транспорта беше намаляване на потреблението с около 2% през 2009 г. и 2010 г., а през 2011 г. то остана на равнището от 2010 г. Особеност на сектора е, че той е зависим почти изцяло от вноса на нефт, като потреблението на нефтени деривати представлява 96% от общото потребление на сектора през 2011 г. Това прави транспорта най-уязвимия сектор от гледна точка на сигурността на доставките и устойчивото енергийно развитие.

Домакинства

В сектор Домакинства има устойчива тенденция на ръст на енергийното потребление след 2007 г., който се запази независимо от икономическата криза и достигна 5,7% през 2011 г. Дялът на сектора от общото крайно потребление е 26,4%.

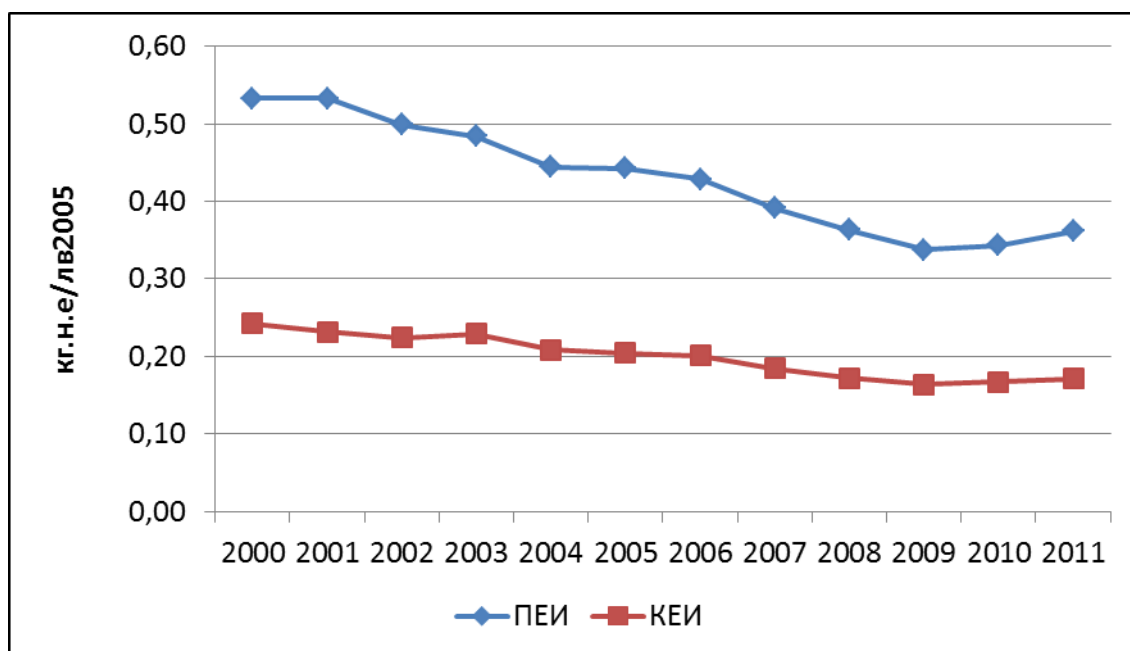
Услуги

Устойчив ръст на енергийното потребление се наблюдава и в сектор Услуги през целия период след 2000 г. Увеличаването на потреблението през 2011 г. спрямо предходната година е 5,3%, а дялът на сектора в общото крайно потребление е 11,5%.

3. Индикатори за енергийна ефективност

Енергийната интензивност е основен индикатор за ефективността на използването на енергия. На фигура 4 е показано изменението на този индикатор на макрониво – първична (ПЕИ) и крайна (КЕИ) енергийна интензивност за периода 2000 – 2011 г.

Докато в периода 2000 – 2009 г. първичната и крайната енергийна интензивност намаляваха с около 5% средногодишно през 2010 г. и 2011 г. се наблюдава повишаване стойността и на двата индикатора. В този период ПЕИ нараства с 1,6% и 5,4%, а КЕИ с 2,1% и 2,5% съответно. Следователно през 2010 г. подобрената ефективност при производството, преноса и разпределението на енергията компенсира отчасти влошената ефективност при крайното потребление, докато през 2011 г. влошената ефективност в енергийния сектор надхвърля като ефект влошаването на ефективността при крайното потребление.

Фиг. 4. Първична и крайна енергийна интензивност за периода 2000 – 2011 г.

Повишената интензивност при крайното потребление от своя страна се дължи на измененията в енергийната интензивност в отделните сектори и на структурни промени в икономиката.

Структурните промени, които оказват най-голямо влияние върху крайната енергийна интензивност през 2011 г., в сравнение с предходната година, са:

- Увеличения дял на индустрията в общата брутна добавена стойност за сметка на услугите;
- Ръстът на извършената работа от товарния транспорт (9,5%), който надхвърля значително ръста на БВП от 1,7%, т.е. извършва се повече транспортна работа за единица БВП;
- Въпреки намаляващото население броя на жилищата и на автомобилите се увеличава по-бързо отколкото БВП.

Основните изменения по сектори са:

- **Индустрия**

Изменението на енергийната интензивност на индустрията е показано на Фиг. 5.

КЕИ на индустрията намалява два пъти за целия период от 2000 г. до 2011 г., но през 2010 г. се наблюдава ръст от 10,7% в сравнение с предходната 2009 г., а през 2011 г. енергийната интензивност на сектора остава без изменение, което показва, че през годината няма подобрение.

Поради очакваното икономическо съживяване на индустрията след кризата, само повишаването на енергийната ефективност може да ограничи ръста на енергийното потребление в сектора.

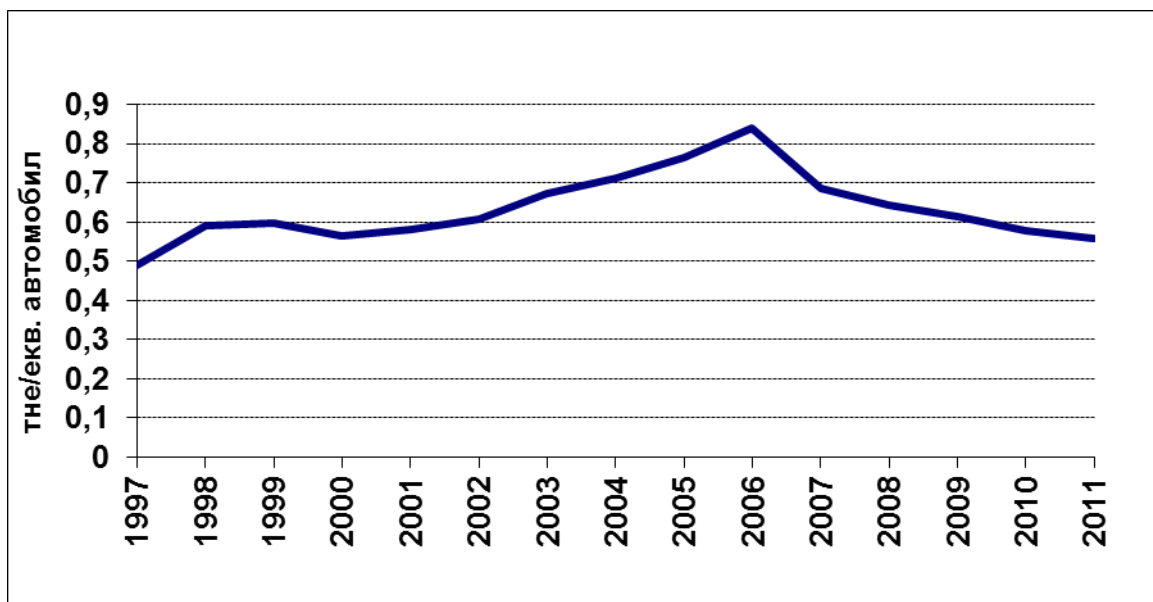

Фиг. 5 Крайна енергийна интензивност на индустрията 2000 – 2011 г.

- **Транспорт**

Основен потребител на горива в сектора е автомобилния транспорт. На Фиг. 6 е показано изменението на основния индикатор за ефективност на автомобилния транспорт - годишно потребление на гориво на еквивалентен автомобил, т.н.е/екв. автомобил.

След 2006 г. този индикатор устойчиво намалява, което показва растяща ефективност на автомобилите. Повишената ефективност на автомобилния транспорт компенсира отрицателния ефект от нарастването на транспортната работа за единица БВП и потреблението на горива в сектора не се увеличава през 2011 г.

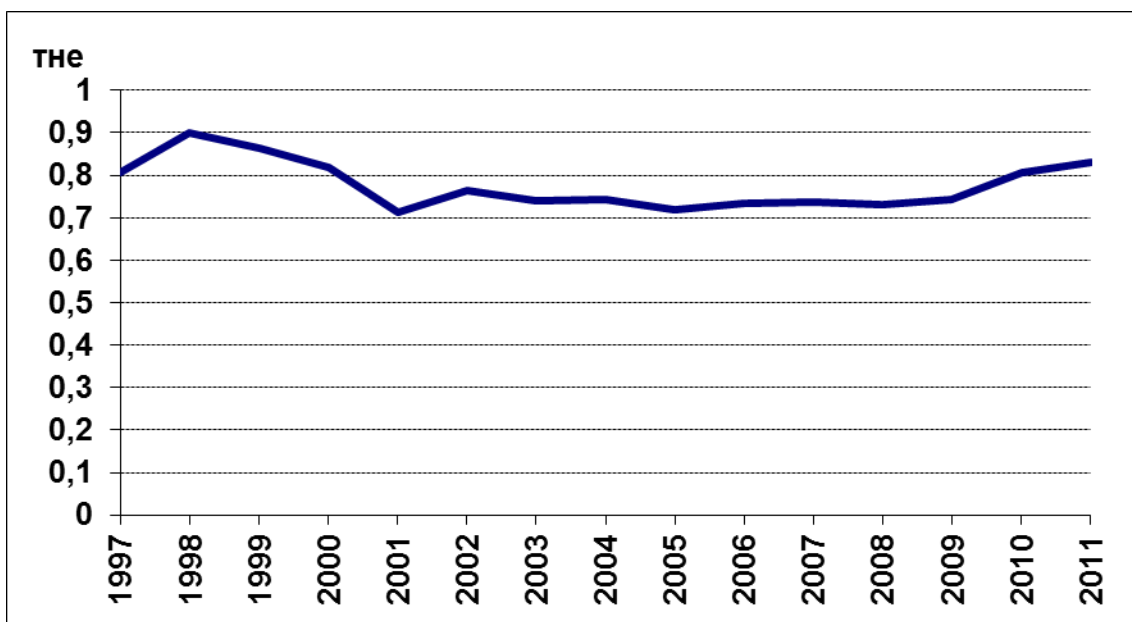

Фиг. 6 Годишно потребление на гориво на еквивалентен автомобил 2000 – 2011 г.

- **Домакинства**

Основен индикатор за ефективност в сектора е годишното потребление на енергия от жилище с климатична корекция в т.н.е/жилище (фиг. 7). От 2009 г. се наблюдава ръст на този индикатор, независимо от влиянието на икономическата криза. Ръстът на потреблението на енергия от жилище нараства през 2011 г. с 2,5%

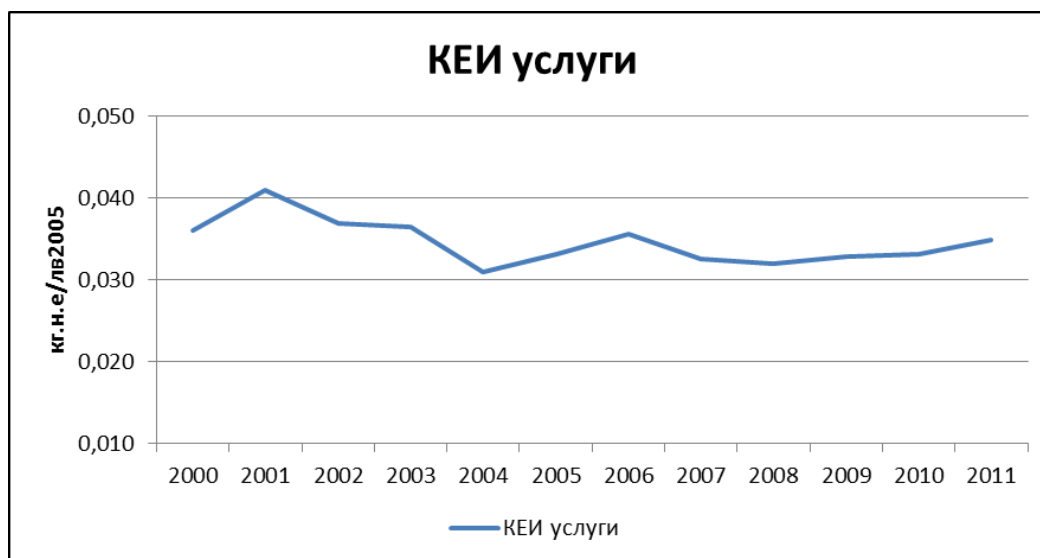
в сравнение с предходната година, което заедно с ръста на жилищата също от 2,5% води до значителния ръст на енергийното потребление в сектора.

Фиг. 7 Годишно потребление на енергия на жилище с климатична корекция 2000 – 2011 г.

- **Услуги**

Изменението на енергийната интензивност в сектор Услуги е показано на фигура 8. От 2009 г. енергийната интензивност в сектора нараства като през 2011 г. е най-висока. В сравнение с 2009 г. нарастването е с 5,4%.

Фиг. 8 Крайна енергийна интензивност на сектор услуги 2000 – 2011 г.

През 2011 г. услугите са сектора, в който има най-сериозно влошаване на енергийната ефективност.

Бързо нараства и потреблението на електроенергия на един работещ в сектора. През 2010 г. ръстът на потреблението на електроенергия на един работещ в услугите нараства с 13,7%, а през 2011 г. – 4,8% в сравнение с предходната година. Само в рамките на тези две години годишното потребление на

електроенергия в сектора нараства от 4 987 квтч/работещ през 2009 до 5 938 квтч/работещ през 2011 г.

4. Обобщени показатели, съгласно Директива 2012/27/ЕС (Приложение XIV, част 1а)

Таблица 1: Обобщени показатели, свързани с енергийната консумация, 2011 г:

Основни показатели	Мерна единица	Стойност
Общо първично енергийно потребление	ktoe	19107
Общо крайно енергийно потребление *	ktoe	9059
Крайно енергийно потребление - Индустрия	ktoe	2701
Крайно енергийно потребление - Транспорт	ktoe	2722
Крайно енергийно потребление - Домакинства	ktoe	2391
Крайно енергийно потребление - Услуги	ktoe	1039
Брутна добавена стойност - Индустрия**	MBGN2005	13 632
Брутна добавена стойност - Услуги**	MBGN2005	29 743
Средно разполагаеми доходи на домакинство	BGN	9 086
Общ брой домакинства	Хил.	3 005,6
Брутен вътрешен продукт (БДС)**	MBGN2005	52 833
Произведено електричество от ТЕЦ	GWh	29 675
Произведено електричество от когенерация	GWh	3 386
Произведена топлинна енергия от ТЕЦ	GWh	15 116
Произведена топлинна енергия от когенерация*****	GWh	10 700
Гориво, използвано в ТЕЦ	GWh	100 536
Гориво, използвано в когенерация	GWh	17 986
Загуби при пренос и разпределение (всички горива)	GWh	6 244
Общо пътнички километри (пкм)	пкм	66 992,5
Общо тонкилометри***	ткм	44 485
Брой население	Хил.	7 364,6

Източник: *Odyssee-Mure*

* Без климатична корекция

** В постоянни цени (в лева) от 2005 г.

*** С изключение на преноса на гориво в нефтопроводите

***** Включително отпадна топлина, използвана в Индустрията.

IV. Индивидуални мерки за повишаване на енергийната ефективност по сектори

Вторият национален план за действие 2011-2013 г. съдържа общо 58 мерки, разпределени в петте сектора на икономиката – Домакинства, Услуги, Индустрия, Транспорт и Селско стопанство, както и хоризонтални мерки, действащи във всички сектори. Всяка мярка в Плана има посочен времеви период на действие. В настоящият отчет са оценени 54 мерки, чиито период на действие обхваща отчетната 2012 г. или са започнали да действат през 2012 г.

1. Сектор Домакинства

Д1	Адаптиране на Национална програма за обновяване на жилищните сгради в Република България 2006-2020 г. (НПОЖСРБ) към хармонизираните политики на ЕС за енергийна ефективност и към новата политика на правителството на Република България за масово обновяване на многофамилни жилищни сгради
-----------	--

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Включването на мярката във ВМПДДЕ и актуализирането на НПОЖСРБ е в съответствие със създаването на нова планова и програмна основа за масово обновяване на сградите и на околната среда в жилищните територии.

През 2012 г. чрез възлагане на обществена поръчка с предмет „Наблюдение и анализ на състоянието на жилищния фонд и жилищния пазар (Мониторинг 2012 г.)" дирекция „Жилищна политика" (ЖП) актуализира информацията, която поддържа, за състоянието на жилищния фонд в България. Анализът е изготвен от експертен авторски колектив от Националния център за териториално развитие - ЕАД при Министерство на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) въз основа на актуални официални данни на Националния статистически институт в България и Евростат. Анализът включва:

- систематизирани данни от 17-то преброяване на населението и първото преброяване на жилищния фонд в България от м. февруари 2011 г., проведено при спазване на Регламент 2008/763/ЕО, както и на съпътстващите го европейски регламенти за технически формат и качеството на данните;
- състояние на жилищния фонд и жилищната задоволеност;
- състояние на жилищния пазар в България;
- покупателната способност на населението за закупуване на жилища;
- индекси на потребителските цени и спестовност;
- състояние на жилищното строителство по следните характеристики: „новопостроени жилища", „съборени жилища", „частни наемни жилища", „общински наемен фонд", „състояние и разходи на домакинствата", „жилища на 1000 обитатели";
- изводи.

За актуализирането на НПОЖСРБ е необходимо да се съберат специфични данни за енергийното потребление на българските домове в kWh/годишно и по изчислителния метод „отдолу-нагоре". С такива данни МРРБ ще разполага след изпълнението на проекта BG161PO001-1.2.01-0001 „Енергийно обновяване на българските домове" по Оперативна програма „Регионално развитие" (ОПРР). Изпълнението на проекта започна през м. април 2012 г., а на 2 юли 2012 г. стартира кандидатстването по проекта от страна на собствениците.

Оценка на ефекта

Оценката на ефекта ще бъде включена в общата оценка за изпълнение на ВМПДДЕ 2011-2013 г.

Д2	Задължителни мерки за ефективно осветление
-----------	---

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

През 2009 г. за пръв път бяха въведени изисквания по мярка за екодизайн относно домашни осветителни продукти (по-специално поэтапната забрана на

електрическите лампи с нажежаема жичка) в изпълнение на Регламент (ЕО) № 244/2009 на Европейската комисия (ЕК) от 18 март 2009 година за прилагане на Директива 2005/32/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета по отношение на изискванията за екопроектиране на ненасочени лампи за бита и от 11 март 2008 година за изменение на Директива 2005/32/ЕО за създаване на рамка за определяне на изискванията за екодизайн към енергоемките продукти, както и Директиви 92/42/ЕО, 96/57/ЕО и 2000/55/ЕО, по отношение на изпълнителните правомощия, предоставени на ЕК /Официален вестник n° L 081, 20/03/2008 стр. 0048 – 0050/.

Съобразно Регламента стартира поетапно извеждане от пазара на лампите с нажежаема жичка, като от 1 септември 2011 г. бяха изведени от пазарната мрежа лампите с нажежаема жичка с мощност 60 W. През 2012 г. бяха изведени от пазара лампите с мощност 25W и 40W, а от 1 септември 2012 г. влезе в сила пълната забрана за производство на лампи с нажежаема жичка в рамките на Европейския съюз.

Оценка на ефекта

Ефектът се оценява на 50% от енергията използвана за осветление сега или 2,5% от цялата енергия използвана от домакинствата. На базата на инженерна оценка това би означавало над 600 GWh/год. до 2020 г. Към момента обаче, ефектът не може да бъде оценен по метода „отдолу-нагоре” поради липса на информация за обема на подменените осветителни продукти от домакинствата.

Ефектът от тази мярка ще бъде отчетен по метода „отгоре-надолу” при цялостната оценка на изпълнението на ВВПДЕЕ.

ДЗ	Етикетиране на битови уреди
-----------	------------------------------------

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Наредба за изискванията за етикетиране и предоставяне на стандартна информация за продукти, свързани с енергопотреблението, по отношение на консумацията на енергия и на други ресурси, приета с ПМС № 140 от 17.05.2011 г., обн., ДВ, бр. 41 от 31.05.2011 г., в сила от 20.07.2011 г., изм. и доп., бр. 93 от 25.11.2011 г., в сила от 25.11.2011 г.

Наредбата въвежда в българското законодателство изискванията на Директива 2010/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 2010 година относно посочването на консумацията на енергия и на други ресурси от продукти, свързани с енергопотреблението. Наредбата определя реда за предоставяне на информация на потребителите, чрез етикети и информационни листове, относно консумацията на енергия и на други ресурси, както и на друга информация, за продукти свързани с енергопотреблението (ПСЕ). Тази наредба се прилага за ПСЕ, които при употреба оказват значително пряко или непряко въздействие върху консумацията на енергия и когато е приложимо, на други основни ресурси.

Директива 2010/30/ЕС представлява преработка на рамковата Директива 92/75/ЕИО за указване на потреблението на енергия и други ресурси от битови уреди чрез етикетиране и стандартна продуктова информация. Директива 2010/30/ЕС, както и Директива 92/75/ЕИО, са рамкови и само установяват общите условия за изискванията за етикетиране към продуктите, свързани с енергопотреблението. Подробните изисквания относно процеса на етикетиране на конкретните продукти, свързани с енергопотреблението, се установяват в прилагащите мерки към двете директиви, които се разработват и приемат от ЕК. През 2012 г. бяха приети и публикувани в „Официален вестник” на ЕС два

делегиращи регламента към Директива 2010/30/ЕС, в това число за етикетиране на битови барабанни сушилни машини и за електрически лампи и осветители. В тази връзка се налага съответните раздели и приложения от наредбата, както и позоваванията на прилагащите мерки на Директива 92/75/ЕИО, свързани с продуктите групи, за които има вече приети делегиращи регламенти по Директива 2010/30/ЕС, да бъдат отменени. Очаква се измененията да бъдат приети и да влязат в сила през 2013 г.

Оценка на ефекта

Мярката е нормативна и няма директен енергоспестяващ ефект. Оценката на ефекта ще бъде включена в общата оценка за изпълнение на ВВПДДЕ през 2013 г.

Д4	Стандарти за енергийна ефективност на електрическите уреди
-----------	---

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

През 2011 г. Министерски съвет одобри предложение за приемане на Закон за изменение и допълнение на Закона за техническите изисквания към продуктите (Обн. ДВ. бр. 86 от 1 Октомври 1999 г., последно доп. ДВ. бр.84 от 2 Ноември 2012г.). С него в националното законодателство се въвеждат нормите на Директива 2009/125/ЕО за създаване на рамка за определяне на изискванията за екодизайн към продукти, свързани с енергопотреблението (ПСЕ), която заменя Директива 2005/32/ЕО.

С приемането на Директива 2009/125/ЕО се разширява обхватът на засегнатите продуктови групи, което позволява установяването на изисквания за екопроектиране за всички продукти, свързани с енергопотреблението, за разлика от обхвата на Директива 2005/32/ЕО, където той е ограничен само до енергоемките продукти (и в двете директиви транспортните средства са изключени).

Законът цели да гарантира пускането на пазара и/или пускането в действие на ПСЕ, които отговарят на изискванията за екопроектиране, с което да се създадат условия за устойчиво развитие чрез увеличаване на енергийната ефективност и нивото на защита на околната среда, както и за подобряване сигурността на енергоснабдяването. С изискванията за екопроектиране към ПСЕ се определят резултатите, които трябва да се постигнат, за да се повиши ефективността на крайното енергийно потребление и да се оптимизират екологичните характеристики на продуктите, без да се променят функционалните им качества.

На 6 март 2012 г. беше приет Регламент (ЕС) № 206/2012 на ЕК за прилагане на Директива 2009/125/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на изискванията за екопроектиране на климатизатори и вентилатори за разхлаждане. Регламентът се прилага от 01.01.2013 г. и налага изисквания за минималната енергийна ефективност и изисквания за максималната консумация на енергия в режим „изключен“ и режим „в готовност“ на климатизаторите. Регламентът налага и изисквания към продуктовете информация на климатизатори и вентилатори за разхлаждане, в която задължително присъства консумацията на уредите в различните режими и номиналния коефициент на енергийна ефективност за всеки уред.

Оценка на ефекта

Мярката е нормативна и няма директен енергоспестяващ ефект. Оценката на ефекта ще бъде включена в общата оценка за изпълнение на ВВПДДЕ през 2013 г.

Д5

Подобряване на процедурите и правилата за дялово разпределение, регулиране и отчитане на топлината, необходима за отопление на многофамилни жилищни сгради

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

С цел възможност за индивидуално измерване и регулиране на топлоподаването в многофамилни жилищни сгради, присъединени към градските топлофикационни системи, бяха въведени:

- индивидуално отчитане и регулиране на топлинната енергия;
- формиране на индивидуални сметки за използваната топлоенергия в жилищата.

Горните механизми бяха регламентирани от действащите тогава нормативни документи:

1. Закон за енергетиката;
2. Наредба за регулиране цените на топлинната енергия;
3. Наредба № 16-334 от 06.04.2007 за топлоснабдяването.

За дялово разпределение на топлинната енергия между потребителите в сгради - етажна собственост, се използват средства, монтирани след средството за измерване за търговско плащане, както следва:

- индивидуални разпределители на топлинната енергия, инсталирани върху всички отоплителни тела;
- общ водомер пред подгревателя за горещо водоснабдяване;
- индивидуални водомери за топла вода на всички отклонения от сградната инсталация за горещо водоснабдяване към имотите на потребителите.

Целта на въвеждане на системата за дялово разпределение на топлинна енергия в сгради - етажна собственост е справедливо и точно разпределяне на разходите за отопление и/или топла вода в зависимост от потреблението. Това осигурява икономия на топлинна енергия при поддържане на оптимален комфорт в жилищата. Приборите за измерване отразяват регулирането на топлинната енергия. Апартаментните топломери, уредите за дялово разпределение, монтирани на радиаторите, както и водомерите за топла вода са единствената възможност да се отчете консумацията на топлинна енергия в отделния имот.

Оценка на ефекта

В резултат на въвеждането на тази мярка бяха монтирани индивидуални разпределители и прибори за регулиране на топлинна енергия практически на всички отоплителни тела.

До момента са правени изчисления от топлофикационните дружества за постигнатото енергоспестяване от въвеждане на тази мярка, като инженерните оценки показват, че реалният ефект е в рамките на 30% намаляване потреблението на топлинна енергия. От тях не по-малко от 15% са спестявания без влошаване на топлинния комфорт, само за сметка на регулиране на енергийното потребление. На база на приблизително 4 174 GWh потребление на топлинна енергия в топлоснабдени сгради през 2012 г., по инженерна оценка в резултат на въвеждането на дялово разпределение и индивидуални сметки, спестената енергия се оценява на не по-малко от **326 GWh/год.**

Д6	Разширяване на административния, функционалния и финансов капацитет на Фонд ЕЕ и ВЕИ чрез правомощия за финансиране на проекти за оползотворяване на енергия от възобновяеми източници
----	---

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Фонд "Енергийна ефективност" е създаден чрез Закона за енергийна ефективност, приет от Народното събрание през месец февруари 2004 г. ФФЕ е първоначално капитализиран изцяло с грантови средства – основни донори са Глобалният Екологичен Фонд чрез Международната банка за възстановяване и развитие, правителството на Австрия, правителството на България и частни български предприятия. С изменение на Закона за енергийна ефективност от 03 май 2011 г. (ДВ, бр. 35/03.05.2011 г.) фонд "Енергийна ефективност" беше преименуван на фонд "Енергийна ефективност и възобновяеми източници" (ФФЕВИ), като неговия административен, функционален и финансов капацитет беше разширен чрез правомощия за финансиране на проекти за оползотворяване на енергия от възобновяеми източници.

Основната цел при създаването на ФФЕВИ е да подпомага енергийно ефективни инвестиции и да поощрява развитието на пазар на проекти за енергийна ефективност и ВЕИ в България. ФФЕВИ осъществява идентификация, разработване и кредитиране на инвестиционни проекти за енергийна ефективност и за оползотворяване на енергия от възобновяеми източници, като преимущество се дава на проекти, осъществявани от български частни предприятия и общини.

Оценка на ефекта

- От началото на дейността на ФФЕВИ до 31.12.2012 г. са подписани **143 договора за кредит**, осигуряващи финансиране на инвестиционни проекти на обща стойност 59 141 356 лв. Общият размер на кредитите е 39 827 851 лв.

Структура на кредитния портфейл:

В съответствие с Правилника за дейността, ФФЕВИ работи с различни типове клиенти. За нуждите на вътрешната отчетност клиентите се разделят на три основни групи: Общини, Корпоративни и други (включваща: болници и висши учебни заведения).

Таблица 2: Разпределение на кредитния портфейл по типове клиенти:

Типове клиенти	Брой проекти	Размер на проектите лева	Предоставено финансиране %
Общини	79	32 213 840,68	53
Корпоративни клиенти	45	14 481 316,29	25
Други (болници, университети и др.)	19	12 446 199,20	22
Общо	143	59 141 356,17	-

- От началото на дейността на ФФЕВИ до 31.12.2012 г. са сключени **29 споразумения** за гарантиране на вземания по ЕСКО договори. Гаранционният ангажимент, поет от ФФЕВИ, е в размер на 601 760 лева,

осигуряващ 5% покритие на портфейл от вземания в размер на 17 486 725 лева.

- Към 31.12.2012 г. ФЕЕВИ е осигурил и **3 броя частични кредитни гаранции**, покриващи до 80% от размера на заема:
 - 2 бр., предоставени от „Райфайзенбанк (България)" АД
 - 1 бр., предоставена от „Токуда Банк" АД

Таблица 3: Очакван ефект от изпълнението на дейностите и мерките за повишаване на енергийната ефективност към 31.12.2012 г.

Бенефициент	Очаквани спестявания на енергия	Очаквани спестявания на CO ₂ емисии	Очаквани спестявания на средства
	MWh/год.	Kt екв./год.	Хил. лв./год.
Общини	42 552	37	6 919,09
Корпоративни клиенти	22 492	21	3 601,15
Други	20 789	11	2 832,18
Общо	85 833	70	13 352,43

С цел недопускане дублиране на постигнатите енергийни спестявания, ефектът от мерките и проектите, финансирани от ФЕЕВИ, е изключен от общата сума на спестяванията, изчислени по метода „отдолу-нагоре". Тези спестявания са отчетени в съответните мерки по сектори.

Д7	Допълване на националните нормативни изисквания за референтни стойности на коефициента на топлопреминаване $U, W/m^2K$ на плътните и остъклени ограждащите конструкции и елементи на сградите, с отчитане на напредъка на техническия прогрес при производството на строителни материали и продукти
-----------	---

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

С Наредба № 7 от 2004 г. за енергийна ефективност, топлосъхранение и икономия на енергия в сгради, последно изм. и доп., ДВ бр. 2 от 8.01.2010 г. се определят по-високи изисквания към изолацията на ограждащите елементи на сградите, което ще се отрази в по-малкото количество енергия за задоволяване на техните нужди. Наредбата определя минималните изисквания към енергийните характеристики на сградите, техническите изисквания за енергийна ефективност - икономия на енергия и топлосъхранение, както и методите за определяне на годишния разход на енергия, като се отчитат функционалното предназначение и режимът на експлоатация на сградата, външните климатични условия и параметрите на вътрешния микроклимат, топлинните загуби през сградните ограждащи конструкции и елементи, топлинните печалби от вътрешни топлинни източници и от слънчево греене. Освен това наредбата определя и техническите правила и норми за проектиране на топлоизолацията на сгради, включително референтните стойности на коефициента на топлопреминаване през сградните ограждащи конструкции и елементи, както и изискванията за влагоустойчивост, въздухопропускливост, водонепропускливост и слънцезащита през летния период.

Правилата за установяване на съответствие с изискванията за енергийна ефективност и за изработване на скала на класовете на енергопотребление се определят с Наредба № РД-16-1058 от 10 декември 2009 г. за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сгради. Така цитираната наредба съдържа и референтните стойности на топлотехническите показатели на ограждащите конструкции и елементи на сградата и на композиционното ѝ решение.

Оценка на ефекта

Оценката на ефекта ще бъде включена в общата оценка за изпълнение на ВВПДЕЕ през 2013 г.

Д8	Обновяване на нормативните изисквания и методики за проектиране на отоплителни, вентилационни и климатични инсталации в сгради с отчитане на развитието на технологиите в тази област
-----------	--

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Мярката се въвежда с Наредба № 15 за технически правила и нормативи за проектиране, изграждане и експлоатация на обектите и съоръженията за производство, пренос и разпределение на топлинна енергия (Обн., ДВ, бр. 68 от 2005 г.; попр., бр. 78 от 2005 г.; изм., бр. 20 от 2006 г.) и е с постоянен срок на действие. Основната цел е осигуряване на надеждна и ефективна автоматизация, регулиране и управление на подаваната/отвежданата топлина в/от сградите в зависимост от топлинните потребности на сградата спрямо външните климатични условия на отоплителните системи в сградите. Изискванията на тази наредба се прилагат едновременно с изискванията на нормативните актове за енергийна ефективност.

Оценка на ефекта

Оценката на ефекта ще бъде включена в общата оценка за изпълнение на ВВПДЕЕ 2011-2013 г.

Д9	Обновяване на нормативните изисквания по отношение коефициента на полезно действие при номинална мощност и при частичен товар на водогрейни котли, работещи на течно и/или газообразно гориво
-----------	--

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Мярката е свързана с въвеждането на изискванията на чл. 15 от Директива 2009/125/ЕО за създаване на рамка за определяне на изискванията за екодизайн към продукти, свързани с енергопотреблението. Към момента действащата Наредба за съществените изисквания и оценяване съответствието на котли за гореща вода, предназначени за работа с течни или газообразни горива, по отношение на коефициента на полезно действие (Приета с ПМС № 138 от 21.06.2004 г., обн., ДВ, бр. 56 от 29.06.2004 г., изм. ДВ, бр. 97/2008 г.) регламентира минимални изисквания за КПД на водогрейни котли с мощност от 4 до 400 kW, предназначени за работа с течни или газообразни горива.

Изискванията на чл. 15 от Директива 2009/125/ЕО са отразени и в Наредбата за екодизайн на продуктите, свързани с енергопотреблението.

С наредбата се определят процедурите за оценяване на съответствието на конкретни продуктови групи от обхвата на приетите регламенти, съгласно чл. 15 на рамковата Директива 2009/125/ЕО за създаване на рамка за определяне на изискванията за екодизайн към продуктите, свързани с енергопотреблението, с изискванията за екопроектиране. До 2011 г. бяха приети 12 такива регламента, които са отразени в наредбата.

През 2012 г. бяха приети и публикувани в Официалния вестник на ЕС още два регламента (за климатизатори и вентилатори за разхлаждане и за водни помпи), което налага наредбата да бъде допълнена, за да може да се осигури прилагането на процедурите за оценяване на съответствието и за новите две продуктови групи.

Очаква се новата наредба да влезе в сила през 2013 г.

Оценка на ефекта

На базата на прогнозите за развитие на битовата газификация се очаква спестяванията от прилагането на мярката да доведе до годишна икономия от 6% от газа и течните горива, използвани за отопление в домакинствата. По прогнозни данни за 2012 г. спестяванията възлизат на **50,93 GWh/год.**

Д10	Програма за кредитиране на енергийната ефективност в дома REECL http://www.reecl.org
------------	---

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Програмата REECL е разработена от Европейската комисия, Европейската банка за възстановяване и развитие и АУЕР с цел да бъдат подпомогнати домакинствата да намалят своите енергийни разходи.

Програмата представлява кредитен механизъм в размер на 40 милиона евро за финансиране на енергийната ефективност в жилищния сектор. Тези средства се предоставят на утвърдени български търговски банки за отпускане на кредити за енергоспестяващи мерки в българските домове. Те включват: енергоефективни прозорци; изолация на стени, подове и покриви; ефективни печки и котли на биомаса; слънчеви нагреватели за вода; ефективни газови котли; термпомпени климатични системи; интегрирани в сградата фотоволтаични системи; абонатни станции и сградни инсталации; газификационни системи; рекуперативни вентилационни системи.

За стимулиране внедряването на енергоспестяващи мероприятия в дома е предвидено допълнително безвъзмездно финансиране в размер на 14 милиона евро, които ще бъдат изразходвани за управлението на Програмата REECL и за предоставяне безвъзмездна финансова помощ на кредитополучателите. Средствата ще се изплащат след завършване на монтажните работи и след проверка на тяхното изпълнение от независим консултант. Кредитополучателите имат право да ползват безвъзмездна финансова помощ в размер до 35% от стойността на проекта за енергоспестяване при спазване на правилата и условията на Програмата REECL. Безвъзмездното финансиране се отпуска от Международния фонд „Козлодуй“.

Оценка на ефекта

По програма REECL през 2012 г. са финансирани общо 8 632 проекта, като вложените от програмата инвестиции възлизат на 25,3 млн. лева. Разпределението на финансираните мерки за повишаване на енергийната ефективност е както следва:

Таблица 4: Разпределение на финансирането по типове мерки

Тип мярка	%
Енергоспестяващи прозорци	34,1
Изолация - стени	14,2
Изолация - покрив	0,6
Изолация - под	0,2
БГВ и отопление - слънчева енергия	4,3
БГВ и отопление - биомаса	4,6
БГВ и отопление - газ	6,3
БГВ и отопление - термопомпа	34,9
Фотоволтични системи за покрив	0,2
Газификация	0,2
Подобрения на системи в топлофицирани сгради	0,2
Енергоспестяваща вентилация	0,1

Очакван ефект:

- спестяване на енергия в електрически еквивалент: **36,7 GWh/год.**
- спестяване на емисии CO₂: **25 066 тона/год.**

Д11	Стимулиране създаването на сдружение на собствениците по смисъла на Закона за управление на етажната собственост
-----	---

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Кратка история на процесите и политиката в жилищния сектор:

През 2004 г. беше одобрена Национална жилищна стратегия, една от стратегическите цели на която е спиране процесите на влошаване на състоянието на съществуващия сграден жилищен фонд. През 2005 г. беше приета НПОЖСРБ, която предвижда обновяване на част от жилищния фонд за следващите 10 години. През 2009 г. се прие Закон за управление на етажната собственост (ЗУЕС) с цел да се регулира подобрението на управлението и поддръжката на многофамилните жилищни сгради. Законът за управление на етажната собственост е обнародван в Държавен вестник (ДВ), бр. 6 от 23 февруари 2009 г., последно изменение и допълнение, ДВ, бр. 82 от 26 октомври 2012 г. Съгласно чл. 9 от ЗУЕС формите на управление на етажната собственост са общо събрание и/или сдружение на собствениците.

В изпълнение на държавната жилищна политика от средата на 2011 г. в МРРБ беше създадена дирекция Жилищна политика (ЖП) като част от специализираната администрация на ведомството и определена за конкретен бенефициент по ОПРР 2007 - 2013. Към края на 2012 г. са извършени следните изменения в българското законодателство в жилищния сектор:

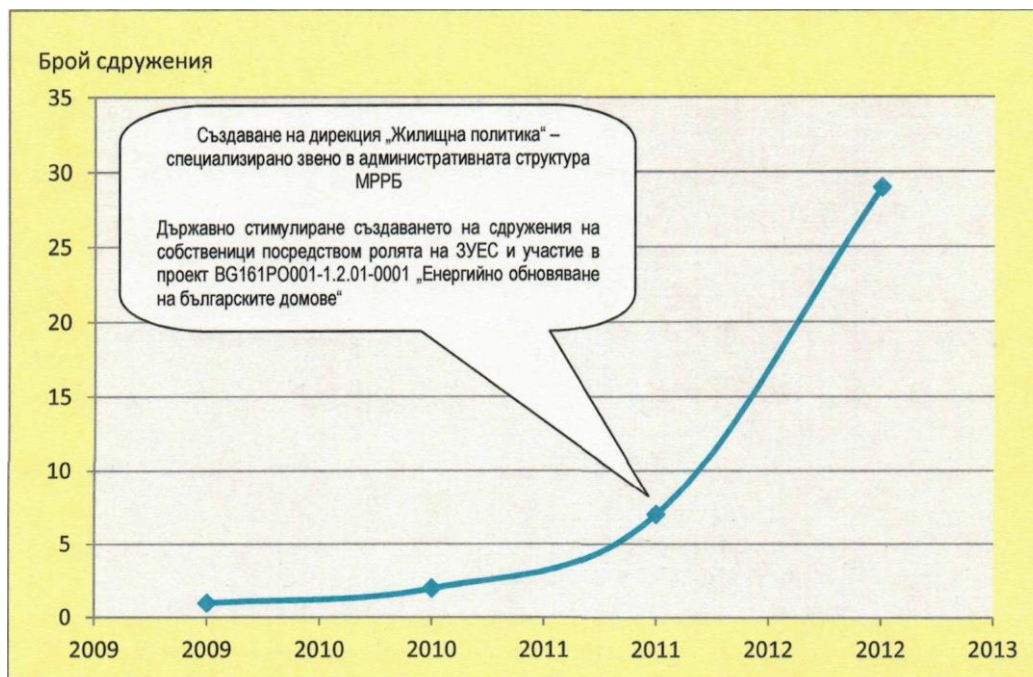
1. Обнародвана е Наредба № РД 02-20-8 от 11 май 2012 г. за създаване и поддръжане на публичен регистър на сдруженията на собствениците в сгради в режим на етажна собственост. Заедно с наредбата от министъра на РРБ са утвърдени и образци на следните документи: споразумение за създаване на сдружение на собствениците, книга на етажната собственост, примерен правилник за вътрешния ред в етажната собственост.

2. Въведено е изискване за подаване на информация за регистрираните органи на управление на етажните собственности от кметовете на общините до МРРБ в срок до 31 март на годината, следваща годината на отчитане, като за 2012 г. към момента на отчитане на ВВПДЕЕ МРРБ не разполага с актуална информация.

Дирекция ЖП води регистър на сдруженията на собствениците в сгради в режим на етажна собственост, регистрирани по ЗУЕС, за всички 264 общини на територията на Република България. Информацията в регистъра се обновява всеки месец чрез подадените справки от общинските администрации.

Към м. февруари 2013 г. в дирекция ЖП на МРРБ са постъпили данни за регистрирани 39 сдружения на собствениците в сгради в режим на етажна собственост на територията на 12 общини, създадени по реда на ЗУЕС. Най-голям е броят на сдруженията на собствениците в трите най-големи градове на България, съответно София - 11 сдружения, Пловдив - 5 сдружения, и Варна - 7 сдружения.

Нарастването на интереса към създаване на сдружения в резултат на изпълнение на мярка Д11 е показано на фигура 9.

Фиг. 9. Тренд на регистрираните сдружения на собствениците в сгради в режим на етажна собственост за периода 2009-2012 г.

Оценка на ефекта

Мярката няма пряк енергоспестяващ ефект – подпомага изпълнението на мерки Д1 и Д10.

Д12	Подпомагане на обследванията на жилищни сгради етажна собственост при гарантирано прилагане на предписаните мерки
-----	--

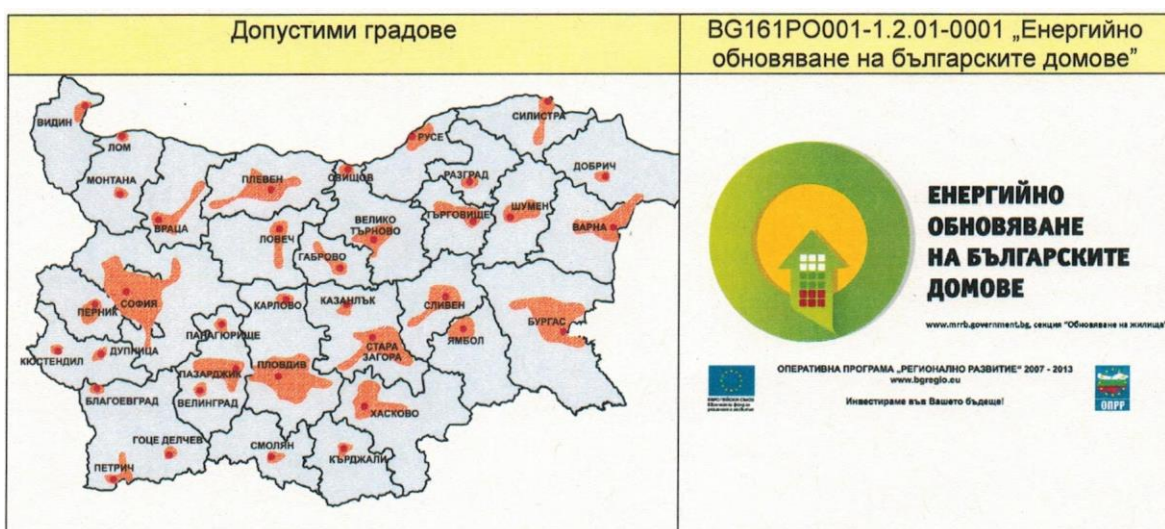
Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Мярката е обвързана с изпълнението на мярка Д15 „Подкрепа за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради“ и се изпълнява в рамките на проект BG161PO001-1.2.01-0001 „Енергийно обновяване на българските домове“ по схема BG161PO001/1.2.-01/2011 „Подкрепа за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради“ по ОПРР 2007 - 2013. Проектът се изпълнява изцяло от МРРБ чрез дирекция ЖП, която е конкретен бенефициент по програмата. Целта на проекта е чрез прилагане на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради да се постигне минималният нормативно изискуем клас на енергопотребление на сградите съгласно европейската скала за годишен разход на енергия и въведените европейски

стандарти. Преките ползи от проекта се изразяват в спестяване на разходите на домакинствата чрез намаляване на енергопотреблението, осигуряване на по-високо качество на микроклимата и по-добра среда на обитаване, подобряване на облика на сградите и удължаване на живота им.

Проектът разполага с 50 млн. лв., с които се осигурява безвъзмездна помощ в размер 50% за финансиране на мерки за енергийна ефективност. На одобрените за финансиране сгради ще се извършва техническо обследване и енергийно обследване, които са напълно безплатни за собствениците. В рамките на трите години, в които ще се изпълнява проектът, е планирано да бъдат обновени около 180 - 200 сгради на територията на цялата страна.

Допустими за участие в проекта са многофамилни жилищни сгради/блок-секции, намиращи се в един от 36-те градове на ниво NUTS II, които са на 3 или повече етажи, имат повече от 6 самостоятелни обекти с жилищно предназначение и са проектирани преди м. април 1999 г.

Фиг. 10 Териториалното разпределение на участието в проекта

Подаването на заявления от страна на собствениците започна на 2 юли 2012 г. Шест месеца след стартирането на проекта интересът на етажните собственици се оценява като голям. Очаква се интересът да нарасне с тенденциите за повишаване на цената на енергията и на горивата за отопление.

Към 15 февруари 2013 г. са подадени общо 161 заявления за интерес и подкрепа в общо 29 градове. Най-много са подадените заявления в София - 41, Смолян и Благоевград - 12, Варна - 11, Пловдив и Бургас - 10. Одобрените заявления са 87, а отхвърлените - 12, тъй като не отговарят на критериите за допустимост.

Създаването на сдружение на собствениците в сгради в режим на етажна собственост не е условие за участие в първия етап на проекта, но собствениците на одобрена сграда/блок-секция в режим на етажна собственост следва да учредят сдружение на собствениците преди етапа на сключване на споразумение с дирекция ЖП на МРРБ и отпускане на финансова помощ.

За одобрените сгради се изготвят с достатъчна методологична точност индикативни (прогнозни) бюджети, които се базират на националните стандарти за изчисляване на годишния разход на енергия в сгради. Летният сезон на 2013 г. ще се използва, за да се стартират и строителните и монтажните работи на първите сгради, сключили споразумение с МРРБ за енергийно обновяване.

В процеса на участие в проекта собствениците на жилища се подпомагат от участник с експертни и мениджърски функции на регионално ниво - „проектен мениджър“, избран за всеки район по реда на Закона за обществените поръчки. В състава на проектните мениджъри задължително са включени лицата по чл. 23 от ЗЕЕ, които имат регистрация в Агенцията за устойчиво енергийно развитие за извършване на обследвания за енергийна ефективност.

Чрез проекта ще се приложи изчислителният метод „отдолу-нагоре“, като ще се използва възможността на метода да се извърши оценяване на енергоспестяването на жилищни сгради по *Националната методика за оценка на годишния разход на енергия в сгради* съгласно *Наредба № 7 от 2005 г. за енергийна ефективност, топлосъхранение и икономии на енергия в сгради*, издадена на основание на Закона за устройство на територията. Резултатите от проекта след мониторинг на енергийните спестявания ще се използват, за да се установят *национални параметри за годишен разход на енергия в kWh/m² на жилищни сгради*.

С използването на метода „отдолу-нагоре“ ще се заложи на точността на инженерните измервания и изчисления на базата на *обследване за енергийна ефективност*, извършено по реда на *Наредба № РД-1057 от 2009 г. за условията и реда за извършване на обследване за енергийна ефективност и сертифициране на сгради и издаване на сертификати за енергийни характеристики*, издадена на основание на ЗЕЕ.

Оценка на ефекта

Очакваните резултати от реализирането на проекта BG161PO001-1.2.01-0001 „Енергийно обновяване на българските домове“ са:

- изпълнени строителни и монтажни работи за обновяване за енергийна ефективност на минимум 180 сгради;
- обновена 426 550 кв.м. РЗП;
- подобрени условия за живот на 13 500 жители;
- повишена информираност на населението от 36-те градове (3 902 336 жители) относно възможностите за предприемане на мерки за спестяване на енергия и повишаване на комфорта на обитаване посредством прилагането на мерки за енергийна ефективност в съществуващия жилищен фонд;
- икономия на енергия от обновените жилищни сгради - 21 500 MWh/годишно;
- спестени емисии CO₂ - 15 kt/годишно.

Д13

Въвеждане на Директива 2010/31/ЕО в българското законодателство

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Мярката предвижда хармонизиране на пакет от закони и наредби в съответствие с Директива 2010/31/ЕО за енергийните характеристики на сградите.

За въвеждане на Директивата в българското законодателство е необходимо:

- ⇒ Пакетно преразглеждане на съществуващата правна рамка чрез прилагане на аналитичен подход в оценката на всички мерки, които формират добрата национална практика за повишаване на енергийната ефективност в сградите и могат да послужат като основа за успешното въвеждане на хармонизираните европейски изисквания за енергийните характеристики на сгради с близко до нулево нетно потребление на енергия;
- ⇒ Формулиране, възлагане и изпълнение на приложни научноизследователски задачи за определяне на националните

параметри (числови референтни стойности на показателите за годишен разход на енергия) за формиране на нормативно изискване за енергийните характеристики на сгради с близко до нулево нетно потребление на енергия;

- ⇒ Подготовка на проекти, приемане и публикуване на законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими за пълното хармонизиране с изискванията на Директива 2010/31/ЕС в т.ч. определяне на национални параметри за енергийни характеристики на сгради с близко до нулево нетно потребление на енергия.

Изпълнението на горните дейности се предвижда да бъде извършено изцяло в периода на действие на Втория национален план за действие 2011-2013 г. Изпълнението им включва и създаване на постоянно действаща вътрешноведомствена работна група в МРРБ със задачи: изготвяне на планове и програми за повишаване на ЕЕ в сектора; изпълнение на мерки, включени в плановете за повишаване на ЕЕ и разработване на секторни политики.

През 2012 г. беше разработен Закон за изменение и допълнение на ЗЕЕ, който въвежда изискванията на Директива 2010/31/ЕС за енергийните характеристики на сградите. Законът беше приет в началото на 2013 г.

Оценка на ефекта

Мярката оказва влияние върху енергийната ефективност на целия сектор.

Д14	Разработване на Национален план за увеличаване на броя на сградите с близко до нулево нетно потребление на енергия
------------	---

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

През 2012 г. е разработена „Концепция съгласно изискванията на чл. 9 от Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите за разработване на Национален план за увеличаване на броя на сградите с близко до нулево потребление", която е изпратена в началото на ноември 2012 г. в Европейската комисия. В началото на 2013 г. стартира проект на ОПРР „Анализи, проучвания и актуализация на нормативни актове в подкрепа на ОПРР 2014 - 2020 г." с предмет по дейност 2 „Анализ, проучвания и актуализация (разработване на нови) на нормативни актове в областта на енергийната ефективност за проектиране, изграждане и обновяване на сгради в съответствие с изискванията на Директива 2010/31/ЕС ", който ще подпомогне разработването на Национален план за увеличаване на броя на сградите с близко до нулево потребление на енергия чрез:

- допълване на националните нормативни изисквания за референтни стойности на коефициента на топлопреминаване U , $W/m K$, на плътните и остъклени ограждащи конструкции и елементи по видове сгради;

- определяне на референтни стойности на общия специфичен разход на енергия, KWh/m^2 , за отопление, охлаждане, вентилация, гореща вода, осветление и уреди по отделните класове на енергопотребление и по видове сгради: жилищни и нежилищни -сгради за обществено обслужване в областта на образованието, здравеопазването, културата, търговията, както и административни сгради, при отчитане на напредъка на техническия прогрес при производството на строителни продукти;

- определяне на националните параметри (числови референтни стойности на показателите за годишен разход на енергия) за формиране на нормативно

изискване за енергийните характеристики на сгради с близко до нулево потребление на енергия;

- актуализиране на националната изчислителна методика за годишен разход на енергия с нови елементи, в т.ч. с елементи, отразяващи спецификата и на сгради с близко до нулево потребление на енергия;

- проекти за актуализиране на посочените по-долу наредби (или проекти за разработване на нови нормативни актове), съобразени с Директива 2010/31/ЕС и със стандартите от нейното приложно поле и с изискванията на Регламент (ЕС) № 305/2011 относно техническите спецификации и националните приложения за строителни продукти, предвиждани в инвестиционните проекти на сгради, както следва:

- Наредба № 7 от 2004 г. за енергийна ефективност, топлосъхранение и икономия на енергия в сгради;
- Наредба № РД-16-1058 от 2009 г. за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сградите;
- Наредба № 15 от 2005 г. за технически правила и нормативи за проектиране, изграждане и експлоатация на обектите и съоръженията за производство, пренос и разпределение на топлинна енергия.

Оценка на ефекта

Оценката на ефекта ще бъде извършена след разработването и приемането на националния план.

Д15	Подкрепа за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради
------------	--

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Изпълнението на мярката е свързано с мярка Д12 и предвижда алокиране на 63 млн. лв. от ОПРР 2007-2013 за подкрепа за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради в 36 градски центрове на територията на България.

В изпълнение на тази мярка през април 2012 г. МРРБ стартира изпълнението на проект „Енергийно обновяване на българските домове“ с бюджет от 50 млн. лв., предоставени под формата на безвъзмездна финансова помощ от ОПРР 2007 - 2013 за енергийно обновяване на многофамилни жилищни сгради. Проектът се изпълнява от дирекция ЖП на МРРБ, като финансирането е осигурено със средства от ОПРР 2007 - 2013, по приоритетна ос 1 на ОПРР „Устойчиво и интегрирано градско развитие“, Операция 1.2 „Жилищна политика“, схема BG161PO001/1.2-01 /2011 „Подкрепа за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради“.

В рамките на проекта се очаква да бъдат енергийно обновени около 180 многофамилни жилищни сгради в 36 градове на територията на страната.

Чрез средствата по проект BG161PO001-1.2.01-0001 „Енергийно обновяване на българските домове“ по ОПРР 2007 - 2013 се предоставят като безвъзмездна финансова помощ:

- 100% от допустимите разходи за техническото обследване; техническия паспорт; обследването за енергийна ефективност и възнагражденията на проектния мениджър;

- 50% от допустимите разходи за техническия проект; оценката на съответствието на проекта; строителните и монтажните работи; авторският и строителен надзор; разходите по въвеждането на обекта в експлоатация и разходите по набавянето на разрешителните документи.

Собствениците на жилища следва да осигурят останалите средства, необходими за обновяване на жилищната сграда.

С цел подпомагане на собствениците на жилища при осигуряването на останалите необходими средства е създаден Фонд за жилищно обновяване в рамките на схема BG161PO001-1.2.03 „Подкрепа за създаване на инструмент за финансов инженеринг“, Операция 1.2 „Жилищна политика“, Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ по ОПРР 2007 - 2013.

Управлението на Фонда за жилищно обновяване е възложено на Корпоративна търговска банка - АД, с договор, сключен на 21.3.2012 г., след проведена процедура по Закона за обществените поръчки.

Фондът за жилищно обновяване е финансиран с 12 467 284 лв. от ОПРР 2007 - 2013 и с 1 000 000 лв. допълнително финансиране от Корпоративна търговска банка - АД, с които подпомага кандидатстващите собственици на жилищни обекти да осигурят 50% от бюджета за реновиране на съответната сграда или блок-секция. Останалата част от 50% от стойността на мерките за енергийна ефективност се предоставя безвъзмездно от ОПРР 2007-2013.

Фондът за жилищно обновяване предоставя нисколихвени кредити или гаранции за отпускане на кредити от други банки на сдруженията на собствениците или на собствениците на самостоятелни обекти в жилищни сгради, одобрени за обновяване жилища по проект BG161PO001-1.2.01-0001 „Енергийно обновяване на българските домове“.

С посочените по-горе мерки, финансирани от ОПРР 2007 - 2013, в изпълнение на мярка Д15 от ВНПДЕЕ общият размер на средствата за инвестиране в енергийно обновяване на многофамилни жилищни сгради е 63,5 млн. лв., в т.ч. и 13,5 млн. лв., управлявани от Фонда за жилищно обновяване. Чрез създадения Фонд за жилищно обновяване под формата на инструмент за финансов инженеринг и схемата за безвъзмездна финансова помощ се улесняват жилищните собственици при осигуряване на 100% от средствата за обновяването на цялата жилищна сграда.

Оценка на ефекта

Оценката на ефекта е включена в оценката по мярка Д12.

Д16	Национална програма за енергийна помощ чрез повишаване на енергийната ефективност при употребата на твърди горива в бита
------------	---

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Мярката е финансова и включва създаване на програми за стимулиране на закупуването на енергийно ефективни котли на твърдо гориво, както и замяната на стари котли с такива с по-висок КПД. Основната целева група, към която е насочена мярката са социално-слаби домакинства в страната.

Енергийни помощи за отопление се осъществяват по Програма „Осигуряване на целева социална защита за отопление на населението с ниски доходи“ чрез Агенцията за социално подпомагане /АСП/ към Министерство на труда и социалната политика /МТСП/. Условието и реда за отпускането им са регламентирани в Наредба № РД 07-5 от 16.05.2008 г. за условията и реда за отпускане на целева помощ за отопление на лица и семейства. Общият брой на издадените заповеди за отпускане на отопление на твърдо гориво за отоплителен сезон 2012/2013 година е 189 449 бр.

Размерът на изплатените средства към 31.12.2012 г. от МТСП за всички видове целева помощ за отопление - твърдо гориво, електрическа енергия,

топлоенергия и природен газ за отоплителен сезон 2012/2013 г. е 26 100 236 лв., като за м. 01, 02 и 03.2013 г. изплащането ще бъде в 2013 г.

Оценка на ефекта

Оценката на ефекта ще бъде включена в общата оценка за изпълнение на ВВПДЕЕ 2011-2013 г.

Д17	Облекчени кредити за пестене на електрическа енергия в бита
------------	--

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Мярката е финансова и включва осигуряване на възможности за предоставяне на кредити на гражданите за закупуване на ефективни уреди с нисък разход на енергия.

Няколко банки в страната предлагат кредит Енергийна ефективност, който се отпуска с цел да се подпомогнат българските домакинства да ремонтират своите жилища и да инвестират в енергоспестяващи технологии, с което да намалят разходите си за отопление. Всяко домакинство има възможност за получаване на безвъзмездна помощ в размер до 20% от стойността на направените подобрения в дома и до 30% безвъзмездна помощ за домакинства, които заедно извършват ремонтни дейности на цялата жилищна сграда, в която живеят. Условието е участие на мин. 50% от живущите в сградата. Лихвеният процент по кредита може да варира от 8% до 10%. При някои банки при над 50% участие на собствениците в една сграда (с минимум 12 апартамента), в случай че последните отговарят на изискванията на банката за кредитоспособност, има намаление на лихвата с 1%.

Клиентите на някои банки могат да кандидатстват повторно за кредит при условие, че дейностите са различни от тези, които са били финансирани с първия кредит и задължително ще се извършат на същия адрес, както и досега. Това означава че ако клиентът кандидатства за кредит за закупуване на климатици сега, може да финансира по-късно и направата на външна изолация или поставяне на нова дограма и да получи обратно част от средствата предвидени по програмата.

Оценка на ефекта

Оценката на ефекта е включена в оценката по мярка Д10.

2. Сектор Услуги

У1	Планове и програми по енергийна ефективност на органите на държавната власт и органите на местното самоуправление
-----------	--

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Задължителното изготвяне на планове за повишаване на енергийната ефективност от органите на държавната власт и на местното самоуправление и изготвяне на програми за изпълнение на плановете е регламентирано в чл. 11 от ЗЕЕ. Съгласно ЗЕЕ плановете се разработват в съответствие с националната стратегия за ЕЕ и при отчитане специфичните особености на регионалните планове за развитие на съответните райони за планиране на територията на Република България, както и перспективите им за устойчиво икономическо развитие.

Основната цел на плановете и програмите за повишаване на енергийната ефективност е идентифициране на възможните дейности и мерки, които могат да доведат до енергийни спестявания. Целите, които администрациите следва да

формулират в своите планове трябва да бъдат ясни, постижими, ориентирани към конкретен приоритет и резултат и обвързани със срокове.

При избора на конкретни мерки са в сила няколко основни принципа:

- достъпност на избраните мерки и дейности;
- степента на амортизация на обектите и инсталациите;
- ниво на точност при определяне на необходимите инвестиции;
- проследимост на резултатите от въвеждане на мерки и дейности за ЕЕ;
- ясни контролни механизми за вложените бюджетни средства;
- възможност за мултиплициране на резултатите от използването на избраните мерки и дейности в други обекти със значителна енергийна консумация.

Изготвянето на планове и програми е от основно значение за изпълнението на индивидуалните цели за енергийни спестявания, определени на органите на държавната власт и местното самоуправление в качеството им на собственици на сгради с РЗП над 1 000 м² (мярка У2). Плановете и програмите следва да предвиждат и изпълнението на друго задължение по ЗЕЕ, а именно извършването на управление на енергийната ефективност в публични сгради с РЗП над 1 000 м² (от 2013 г. в сгради с РЗП над 500 м², а от 9 юли 2015 – над 250 м²). Задължението е регламентирано в чл. 36 от ЗЕЕ и се извършва чрез:

- осъществяване на мерките, предвидени в плановете и програмите;
- представяне в агенцията на информация за постигнатия и очакван ефект от изпълнените мерки, предвидени в плановете и програмите;
- определяне най-малко на един служител, в чиято длъжностна характеристика се включва изпълнение на задълженията по управление на енергийната ефективност.

Изпълнението на плановете и програмите за повишаване на енергийната ефективност, както и управлението на енергийната ефективност в публичните сгради се отчита ежегодно в АУЕР не по-късно от 31 март на годината, следваща годината на изпълнение на съответните дейности и мерки. Задължението е регламентирано в чл. 12 и в чл. 36 от ЗЕЕ. Отчетите се изготвят по образец, утвърден от изпълнителния директор на АУЕР.

Органите на централната власт, подали отчет за изпълнение на плановете за енергийна ефективност през 2012 г. до установения в ЗЕЕ срок са общо 16.

При областните администрации – отчет за изпълнението на мерки през 2012 г. изпратиха 20 от 28 области. Близко 70% от тях посочват, че през изминалата година не са изпълнявали мерки за повишаване на енергийната ефективност.

Най-много отчети по чл. 12 от ЗЕЕ бяха получени от общинските администрации – 196 отчета. 94 общински администрации (около 48%) декларират, че през 2012 г. не са изпълнявали мерки по енергийна ефективност. Друг проблем е, че по-голямата част от отчетите са непълни или с очевидно неправилно попълнени данни, което изключително затруднява анализа на постигнатите реални резултати и на очакваните спестявания.

Оценка на ефекта

Оценката на ефекта е включена в оценката по мярка У2.

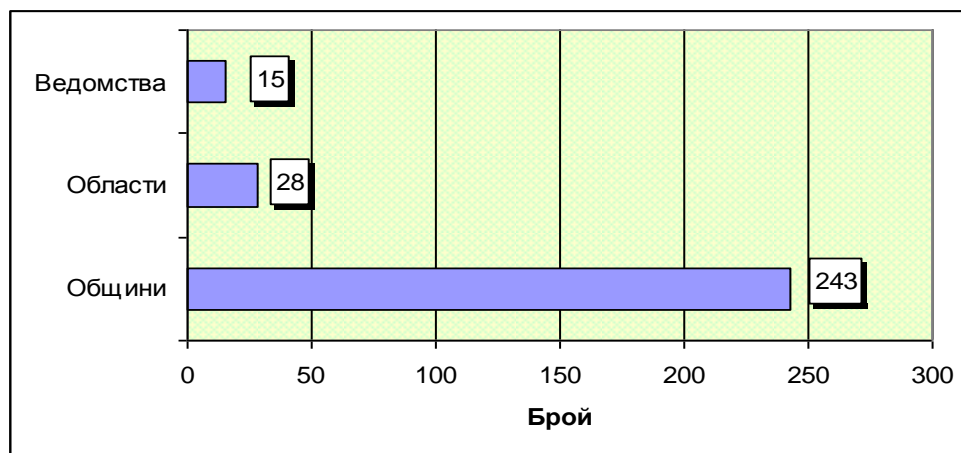
У2	Изпълнение на индивидуални цели за енергийни спестявания от задължените лица – собственици на публични сгради
----	--

Забележка: За целите на НПДЕЕ и отчета понятието „публични сгради“ означава: сгради - държавна и/или общинска собственост, в експлоатация с разгъната застроена площ над 1000 кв.м.(чл.19, ал.2 от ЗЕЕ)

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Съгласно чл. 10 от ЗЕЕ Националната индикативна цел за енергийни спестявания до 2016 г. се разпределя като индивидуални цели между задължените лица, сред които са собствениците на публични сгради.

Задължените собственици на публични сгради са разпределени както следва - 243 общини, 28 области и 15 ведомства (фиг. 11).

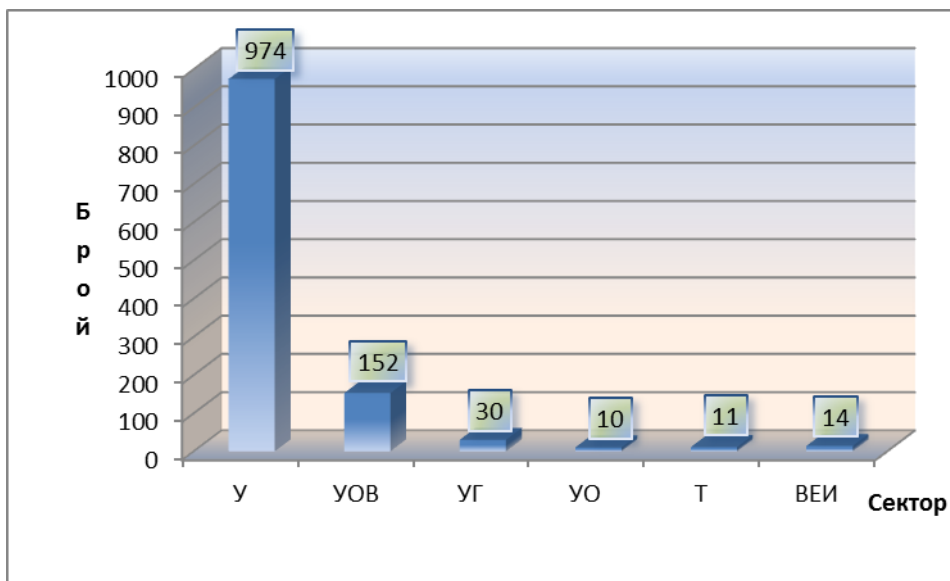

Фиг. 11 Собственици на публични сгради

Списъкът на задължените собственици на сгради и стойностите на определените им индивидуални цели за енергийни спестявания са приети от Министерски съвет и са приложение към Националния план за действие по енергийна ефективност.

Въз основа на получените в АУЕР отчети за изпълнението на плановете за енергийна ефективност, съгласно чл. 12 от ЗЕЕ, беше направен анализ на изпълнението на индивидуалните цели за енергийни спестявания на задължените собственици на публични сгради.

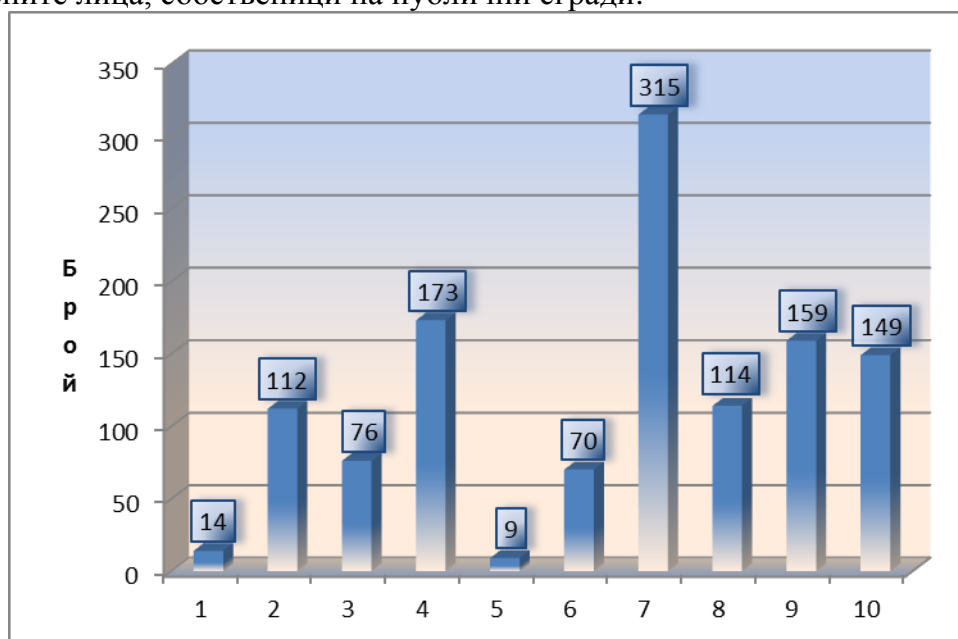
Съгласно получената от задължените лица информация през 2012 г. са изпълнени общо 1 191 проекта, като прилаганите мерки са не само в сгради държавна и общинска собственост, но също така и в общинско улично осветление и транспорт (фиг. 12).

Фиг.12 Разпределение на проектите по сектори

Легенда: У – услуги, УОВ – Услуги-отопление и вентилация, УГ – Услуги-газификация, УО – Улично осветление, Т – Транспорт, ВЕИ – проекти, свързани с използване на възобновяеми източници на енергия

Най-много са предприетите мерки, свързани с външно саниране на сградите - подмяна на дограма, полагане на изолация на външни стени, подове и покриви. Следват енергоспестяващите мерки (ЕСМ) по отоплителни инсталации - реконструкции на котелни инсталации, подмяна на котли, подмяна на радиатори, рехабилитация на абонатни станции. Останалите мерки, които се предприемат, са свързани с подмяна на уличното осветление на териториите на общините и енергоспестяващи мерки по осветителните инсталации в сградите. По-рядко се реализират мерки, свързани с въвеждане на възобновяеми енергийни източници - предимно монтаж на слънчеви колектори за битова гореща вода. На фигура 13 са показани най-често предприеманите през 2012 г. енергоефективни мерки от задължените лица, собственици на публични сгради.

Фиг. 13 Разпределение на проектите по тип прилагани мерки

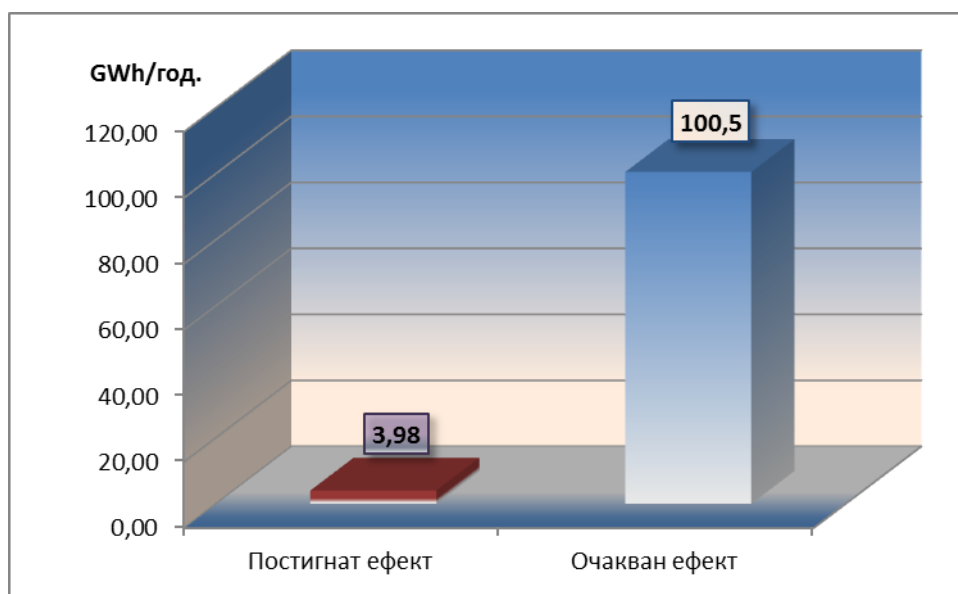
Легенда: 1 – Въвеждане на възобновяеми енергийни източници; 2 - Мерки по котелна инсталация; 3 - ЕСМ по осветление (включително улично осветление); 4 – Повече от една

мярка (цялостно саниране); 5 – ЕСМ по прибори; 6 – Подмяна на горивна инсталация; 7 – Подмяна на дограма; 8 – Топлоизолация на под; 9 – Топлоизолация на покрив; 10 – Топлоизолация на стени.

Анализ на изпълнението на енергоефективни мерки

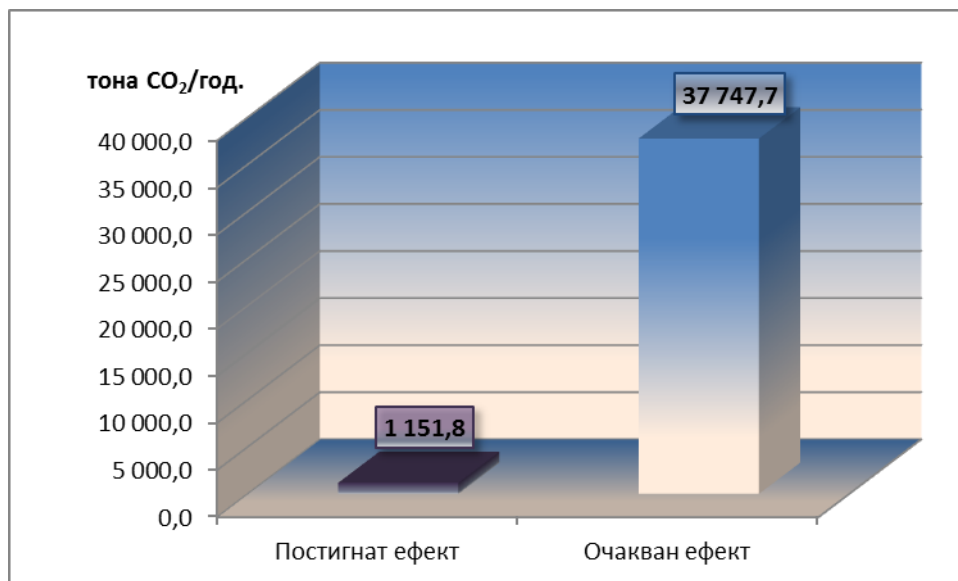
Анализът на резултатите от отчетени енергоспестяващи мерки показва, че броят на мерките, чиито резултат е постигнат в края на 2012 г. е 62 броя. Това са мерки, приключили в края на 2011 г., но не са отчитани в АУЕР до момента и не са взети предвид при оценката на спестяванията при изпълнението на Националния план за действие по енергийна ефективност. Останалите мерки за повишаване на енергийната ефективност са реализирани в средата или в края на изминалата 2012 година, поради което ефектите от постигнатите спестявания ще бъдат отчетени през 2013 г. Мерките, чийто ефект е очакван през 2013 г. са 938 броя. Съществуват и проекти, чието етапно изпълнение включва не само мерки, изпълнени през 2012 г., но и мерки, предвидени за изпълнение през следващ период 2013-2015 г. Оценката на тези мерки (191 броя) се базира на извършеното обследване за енергийна ефективност на сградите преди началото на изпълнението на мерките.

Постигнатите и очакваните спестявания на енергия от всички отчетени мерки са показани на фигура 14.

Фиг. 14 Очаквани и постигнати спестявания на енергия

Задължените лица декларират и спестявания на емисии CO₂, за 2012 г., които са показани на фигура 15.

Фиг. 15 Спестявания на емисии CO₂

Очакваните спестявания на финансови средства от изпълнените през 2012 г. мерки възлизат на **7,2 млн. лева**.

Основният проблем пред администрациите за изпълнение на мерки за повишаване на енергийната ефективност е липсата на средства за реализиране на предвидените енергоспестяващи мерки. Голяма част от тях не разполагат със собствени средства за реализиране на мерки за повишаване на енергийната ефективност. Липсва кадрови потенциал в администрациите за подготовка на проекти, с които да се кандидатства за осигуряване на финансиране по оперативните програми или по други програми, фондове и кредитни линии. Също така пречка за реализиране на енергоефективни мерки за намаляване на потреблението е, че енергийната ефективност продължава да не е сред приоритетите на общините, областите и ведомствата.

Оценка на ефекта

Оценката на постигнатите и очакваните резултати е направена въз основа на постъпилата от задължените лица информация за изпълнени през 2012 г. ЕСМ:

- Постигнат ефект от реализирани до момента мерки – **3,4 GWh/год.**
- Очакван ефект от изпълнените само през 2012 г. мерки – **80,3 GWh/год.**

Важно да се отбележи, че става дума за претендирани спестявания, които следва да се докажат по реда на ЗЕЕ след издаване на удостоверения.

УЗ	Задължително обследване, сертифициране и паспортизиране на публични сгради
-----------	---

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Мярката предвижда извършване на енергийно обследване и сертифициране на всички съществуващи сгради държавна и общинска собственост с РЗП над 1 000 м². В момента тази мярка е регламентирана в чл. 19, ал. 2 от ЗЕЕ, Наредба № РД-16-1057 от 10 декември 2009 г. за условията и реда за извършване на обследване за енергийна ефективност и сертифициране на сгради, издаване на сертификати за

енергийни характеристики и категориите сертификати, както и в Наредба 5 от 28.12.2006 г. за техническите паспорти на строежите.

В изпълнение на мярката през 2012 година е извършено обследване на:
 - общински сгради – 358 бр. с обща РЗП 1 072 256 м²
 - държавни сгради – 94 бр. с обща РЗП 557 718 м²

Оценка на ефекта

- Очаквани спестявания на енергия – **140,66 GWh/год.**
- Очаквани спестявания на емисии CO₂ – **63,24 хил. тона/год.**

В следващата таблица са представени очакваните спестявания след прилагане на предписаните в докладите от обследванията мерки, разпределени по вид собственост на сградите.

Таблица 5: Очаквани спестявания след изпълнението на предписани в доклади от обследвания мерки за повишаване на енергийната ефективност

	Необходими инвестиции Млн. лв.	Спестена енергия GWh/год.	Спестени емисии CO₂ Тона/год.	Спестени средства Млн. лв.
сгради – общинска собственост	89,2	99	44 857	14,86
сгради – държавна собственост	33,34	41,66	18 382	5,54
Общо	122,54	140,66*	63 239	20,40

* Спестената енергия е включена в оценката на ефекта на мярката У2 с цел избягване на двойното отчитане.

У4	Областни съвети по енергийна ефективност
-----------	---

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Областните съвети по енергийна ефективност съдействат за подготовката и приемането на областните и общинските програми по ЕЕ. Също така въвличането на повече участници, както и служители на ръководни длъжности в процеса на планиране на мерки за повишаване на енергийната ефективност съдейства за поставянето на енергийната ефективност на по-преден план в приоритетите на администрациите.

По данни към края на 2012 г. действащите областни съвети за енергийна ефективност са 16 от общо 28 области в страната, като АУЕР участва със свои представители в 12 от тях.

Заседанията на областните съвети по енергийна ефективност обикновено се организират в началото на годината във връзка с изготвянето на отчети за изпълнението на областните и общински планове за енергийна ефективност и за управлението на енергийната ефективност. Съгласно ЗЕЕ срокът за представянето на отчетите в АУЕР е 31 март.

Оценка на ефекта

Мярката няма директен енергоспестяващ ефект – подпомага изпълнението на мерки У1 и У2.

У5	Управление на енергийната ефективност в сгради
-----------	---

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Мярката е заложена в чл. 36 от ЗЕЕ и задължава собствениците на сгради с РЗП над 1 000 м² да извършват управление на енергийната ефективност чрез:

- изготвяне на планове и програми за повишаване на енергийната ефективност (мярка У1);
- осъществяване на мерките, предвидени в плановете и програмите;
- представяне в агенцията на информация за ефекта от изпълнените мерки и за очаквания ефект от изпълнението на предвидените в плановете и програмите;
- определяне най-малко на един служител, в чиято длъжностна характеристика се включва изпълнение на задълженията по управление на ЕЕ в сградите.

Собствениците на сгради водят дневник за месечното потребление по видове енергии, включително дати, цени и количества на доставките, както и идентификационни номера на документите, удостоверяващи качеството на доставените горива.

Собствениците на сгради изготвят ежегодни отчети за управлението на ЕЕ по утвърден от изпълнителния директор на АУЕР образец. Отчетите съдържат описание на дейностите и мерките, посочват размера на постигнатите енергийни спестявания и се представят в АУЕР с копие от плановете и програмите за повишаване на ЕЕ не по-късно от 31 март на годината, следваща годината на изпълнението на дейностите и мерките.

Съгласно изискванията на чл. 36 от ЗЕЕ в законово установения срок в АУЕР постъпиха отчети за управлението на енергийната ефективност през 2012 г. от 191 задължени лица.

Оценка на ефекта

Мярката няма директен енергоспестяващ ефект – подпомага изпълнението на мерки У1 и У2.

У6	Проверка за енергийна ефективност на водогрейни котли и климатични инсталации в сгради
-----------	---

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Мярката предвижда извършване на проверка за енергийна ефективност и оптимизация на работата на водогрейни котли и климатични инсталации в публични сгради и е предвидена в Глава 3, Раздел III от ЗЕЕ.

Съгласно разпоредбите на чл. 27 от ЗЕЕ на проверка подлежат съществуващите и нововъведените в експлоатация водогрейни котли:

- на течно или твърдо гориво с номинална мощност от 20 до 100 kW - веднъж на всеки 3 години;
- на течно или твърдо гориво с номинална мощност над 100 kW - веднъж на всеки 2 години;

- на природен газ с номинална мощност над 100 kW - веднъж на всеки 4 години.

За котли със срок на експлоатация над 15 години проверката за енергийна ефективност включва и еднократна оценка на отоплителната инсталация.

Член 28 от ЗЕЕ предвижда извършване на проверка на всеки 4 години на климатичните инсталации с номинална мощност над 12 kW.

През 2012 г. в АУЕР са регистрирани 324 бр. котли с обща инсталирана мощност 244,6 MW и 83 бр. климатични инсталации с обща инсталирана мощност 6,7 MW.

В изпълнение на мярката и съгласно чл. 27 от ЗЕЕ през 2012 г. е извършена проверка на общо 470 бр. котли с обща инсталирана мощност 316 940 kW. Съгласно чл. 28 от ЗЕЕ през 2012 г. е извършена проверка на 93 бр. климатични инсталации с обща инсталирана мощност 8 560 kW.

Оценка на ефекта

Оценката на ефекта е включена в оценката по мярка У2.

У7	Въвеждане на повишени изисквания за енергийна ефективност при възлагане на обществени поръчки за доставка на офис оборудване, електроуреди, осветление, отоплителни уреди и превозни средства.
-----------	---

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

В изпълнение на мярката се прилагат Указания за прилагане на изисквания за енергийна ефективност и енергийни спестявания, при възлагане на обществени поръчки за доставка на оборудване и превозни средства, с цел минимизиране на разходите за срока на експлоатацията им. Указанията са издадени през 2010 г. съвместно от изпълнителните директори на Агенция за устойчиво енергийно развитие и Агенция за обществени поръчки (АОП) и се прилагат от възложителите по чл. 7 от Закона за обществените поръчки (ЗОП). При провеждане на процедури за възлагане на обществени поръчки възложителите следва да включват в техническите спецификации изисквания за допустимост, които задължават участниците да предлагат продукти, отговарящи на минимални изисквания за постигане на енергийна ефективност. Изискванията се формулират чрез посочване на: минимални изисквания, на които стоките следва да отговарят, стандарт или енергиен клас, указващ определена степен на енергийна консумация или ефективност. Списък на елементите и стойностите, които възложителите могат да използват при дефиниране на изискванията, както и източниците на информация се съдържа в приложение към Указанията. Текстът на Указанията, както и приложението към него са публикувани на Интернет страницата на АУЕР и на Портала за обществени поръчки на АОП.

През 2012 г. в изпълнение на мярката беше разработен и приет „Национален план за действие за насърчаване на зелените обществени поръчки за периода 2012-2014“. Националният план за действие е разработен в съответствие с политиката на Европейския съюз за устойчиво развитие и възлагане на обществени поръчки с екологични изисквания. С него се определят дейностите, които следва да направят отговорните институции в рамките на своята компетентност за повишаване броя на възложените зелени обществени поръчки в страната.

Общите цели на Плана са формулирани във връзка с политиките и инициативите на ЕС в областта на обществените поръчки, като е отчетена необходимостта от по-широкото познаване и прилагане на зелените поръчки в национален мащаб:

- Повишаване на информираността на заинтересованите страни за ползите от възлагане на зелените поръчки, с акцент върху целия жизнен цикъл на продуктите;
- Стимулиране закупуването на стоки и услуги с по-висока “обществена стойност” от гледна точка на опазване на околната среда, подобряване на социалните условия и насърчаване на иновационните решения;
- Залагане на задължителни изисквания, които без да ограничават достъпа до участие и конкуренцията, съдействат за по-нататъшното разпространение на зелените поръчки.

Националният план съдържа общо 5 цели, като някои от конкретните дейности за изпълнение на целите, предвидени за периода 2012 – 2014 г. са: изготвяне на методически указания за възлагането на зелени обществени поръчки, разпространяване на информация за добри практики при възлагането на зелени поръчки от страна на възложителите на обществени поръчки, съгласно чл. 7 от ЗОП, обучение на участниците в процеса на възлагане на зелени обществени поръчки, организиране на обучения за възложителите от централната администрация във връзка с изпълнението на дейностите от Плана, поддържане на електронна поща за зелените поръчки: GPP@aop.bg и др. Освен това са заложени и определени цели за зелени обществени поръчки в процентно съотношение от общия брой на възложените поръчки по години от 2012 до 2014 г.

За възложителите от централната администрация използването на зелени критерии при възлагане на посочените в Плана продуктови групи и спазването на целите за съответната година има задължителен характер.

Оценка на ефекта

Оценката на ефекта е включена в оценката по мярка У2.

У8	Финансиране на проекти за ЕЕ в общински сгради по ОПРР
-----------	---

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

С тази мярка се предвижда предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по линия на ОПРР за изпълнение на мерки по енергийна ефективност в сгради - държавна и общинска собственост. Съгласно изискванията на ОПРР и приоритетните ѝ оси допустими са всички дейности, свързани с реконструкция и обновяване на сградите, които водят до подобряване на енергийната ефективност.

В изпълнение на мярка У8 през 2012 г. бяха одобрени за финансиране и сключени договори по следните схеми, насочени изцяло към изпълнението на мерки за енергийна ефективност:

- Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие”, операция 1.1 „Социална инфраструктура” - Подкрепа за прилагане на мерки за енергийна ефективност в общинска образователна инфраструктура в градските агломерации - сключени са 23 договора на обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 48 871 473,02 лв.;

- Приоритетна ос 4 „Местно развитие и сътрудничество”, операция 4.1 „Дребномащабни местни инвестиции” - Подкрепа за прилагане на мерки за енергийна ефективност в общинската образователна инфраструктура на 178 малки общини - сключени са 31 договора на обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 22 142 285,26 лв.

В допълнение през отчетния период бяха одобрени за финансиране и сключени договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по схеми,

насочени към мерки за енергийна ефективност, но и включващи други видове строителни и монтажни работи и/или доставка на оборудване:

- Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие", операция 1.1 „Социална инфраструктура" - Подкрепа за осигуряване на подходяща и ефективна държавна социална инфраструктура, допринасяща за развитието на устойчиви градски ареали - сключени са 18 договора на обща стойност на предоставената безвъзмездна финансова помощ 4 856 368,36 лв.;
- Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие", операция 1.1 „Социална инфраструктура" - Подкрепа за осигуряване на подходяща и ефективна инфраструктура на бюрата по труда, допринасяща за развитието на устойчиви градски ареали - одобрени и сключени са 3 договора на обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 1 584 137,46 лв.;
- Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие", операция 1.1 „Социална инфраструктура" - Подкрепа за осигуряване на подходяща и ефективна държавна културна инфраструктура, допринасяща за развитието на устойчиви градски ареали - одобрен и сключен е един договор на обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 27 182 406,52 лв.;
- Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие", операция 1.1 „Социална инфраструктура" - Подкрепа за осигуряване на подходяща и рентабилна инфраструктура на висшите училища в градските агломерации - сключени са 2 договора на обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 6 176 103,81 лв.;
- Приоритетна ос 4 „Местно развитие и сътрудничество", операция 4.1 „Дребномащабни местни инвестиции" - Подкрепа за реконструкция/ обновяване и оборудване на общински лечебни заведения в общини, извън градските агломерационни ареали - одобрени и сключени са 5 договора на обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 4 907 168,27 лв.

Международен фонд „Козлодуй“:

Международен фонд „Козлодуй“ (МФК) е създаден през 2001 за управление на безвъзмездната помощ, отпусната от ЕС за намаляване на последиците от предсрочното извеждане от експлоатация на блокове 1-4 на АЕЦ „Козлодуй“. Фондът осигурява финансиране и съфинансиране на проекти в две области:

- Дейности за извеждане на блокове 1-4 от експлоатация (проекти в „ядрения“ прозорец);
- Мерки за намаляване на негативните последици в сектор енергетика, които произтичат от взетото решение за затваряне и извеждане от експлоатация на блокове 1-4, и които подпомагат необходимото реструктуриране, рехабилитация и модернизация на секторите производство, пренос и разпределение на енергия, както и повишаване на енергийната ефективност (проекти в „неядрения“ прозорец).

За периода 2001 – 2009 г. отпуснатата безвъзмездна помощ е в размер на 550 млн. евро, от които около 47% са за проекти в неядрения прозорец. За периода 2010-2013 г. е договорена допълнителна безвъзмездна помощ в размер на 300 млн. евро, от които около 40% са предвидени да се използват за проекти в сектор „неядрена“ енергетика. Към настоящият момент са подписани 34 споразумения за безвъзмездна помощ на стойност 334,805 млн. евро и са сключени 114 договора за 191 млн. евро, от които 83 вече са изпълнени.

Със средства на фонда до момента са финансирани:

- Под-проекти за енергийна ефективност в обществени сгради:

- 126 сгради рехабилитирани - отпуснат грант 27,91 млн. евро;
- 243 сгради в процес на подготовка - отпуснат грант 36,43 млн. евро.
- Под-проекти за рехабилитация на общинско улично осветление:
 - Подменено улично осветление в 20 общини - отпуснат грант 10,80 млн. евро;
 - В процес на подготовка в 14 общини - отпуснат грант 10,655 млн. евро;
 - 126 сгради рехабилитирани - отпуснат грант 27,91 млн. евро;
 - 243 сгради в процес на подготовка - отпуснат грант 36,43 млн. евро.

Постигнатите до момента резултати са:

- **спестена енергия** – 2 млн. MWh/год.
- **спестени емисии CO₂** – 1,5 млн. тона/год.

Оценка на ефекта

Оценката на ефекта е включена в оценката по мярка У2.

у9	Разработване на пилотна Програма за публични сгради с близко до нулево енергийно потребление
-----------	---

Информацията за предприетите дейности в изпълнение на мярката е предоставена от Министерство на регионалното развитие и благоустройството.

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Мярката е част от дейностите по определяне на Национална цел за сгради с близко до нулево потребление. При определяне на националната цел за сгради с близко до нулево нетно потребление на енергия България се придържа към предлагания от ЕК „двуетапен подход” за определяне на цели. През първия етап, който съвпада изцяло с периода на действие на Втория национален план за действие по енергийна ефективност 2011 – 2013 г., България си поставя базова цел да се определят националните параметри за сградите с близко до нулево нетно потребление на енергия.

Първият етап е подготвителен и включва два междинни подготвителни периода. Обект на настоящия отчет е втория подготвителен период, по време на който беше предвидено да бъде извършено формулиране, възлагане и изпълнение на приложни научноизследователски задачи за определяне на националните параметри (числови референтни стойности на показателите за годишен разход на енергия) за формиране на нормативно изискване за енергийните характеристики на сгради с близко до нулево нетно потребление на енергия.

Проектът на национална дефиниция за сгради с близко до нулата потребление на енергия в Република България е определен в съответствие с основните принципи за правилната формулировка на определението за сгради с близко до нулата потребление на енергия, изведени на европейско ниво, и е съобразен с неговите характеристики за ясно определени цели и условия, за техническа и финансова осъществимост, за гъвкавост и приспособимост към местните климатични условия, за насърчаване на иновативни технологии и др. (Principles for nearly Zero-Energy Buildings - Published in 2011 by Buildings Performance Institute Europe).

➤ Изходни предпоставки

За формулиране на национална дефиниция в Република България за сгради с близко до нулата потребление на енергия (СБНПЕ) са използвани следните изходни предпоставки:

- дефиницията и изискванията на Директива 2010/31/ЕС;

- особеностите на съществуващата национална нормативна база за оценка на енергийните характеристики на сградите;
- специфичните икономически и социални условия в България;
- отчитане влиянието на местните географски, климатични и сеизмични условия и въздействия.

Потърсена е формулировка, която да дава възможност за актуализиране през 5 години, с цел отчитане на технологичните постижения, динамиката на икономическото развитие на страната, както и добрите европейски практики.

Съставянето на националната дефиниция е насочено към получаване на икономически целесъобразен кумулативен ефект от:

- намаляване на потребната енергия в сградата чрез подобряване на енергийните характеристики на сградните ограждащи елементи, на системите за осигуряване на параметрите на микроклимата, както и на останалите системи, агрегати и уреди в сградата, потребяващи енергия;
- оползотворяване на възобновяема енергия, добита в сградата или в непосредствена близост до нея.

➤ **Дефиниция на сграда с близко до нулата потребление на енергия:**

Дефиницията е структурирана с три основни изисквания:

- Потребление на първична енергия, съответстващо на клас А от националната скала. По действащите нормативни изисквания годишният разход на енергия в клас А е по-малък от 1/2 от разхода по клас В, а последният регламентира задължителното изискване за въвеждане в експлоатация на нови сгради;
- Изискване за минимален дял на ВЕИ в енергийния баланс на сградата;
- Ограничение за максималния дял на електрическата енергия в общия енергиен баланс на сградата. Това ограничение се отнася само за сгради с РЗП по-голяма от 500 м².

С отчитане спецификата на отделните типове сгради същите са групирани в три основни групи, както е показано в следващата таблица:

Таблица 6: Изисквания за изпълнение на условието за близко до нулата потребление на енергия по групи сгради

ГРУПИ СГРАДИ	ИЗИСКВАНИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА УСЛОВИЕТО ЗА БЛИЗКО ДО НУЛАТА ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ЕНЕРГИЯ
ГРУПА А: Еднофамилни и многофамилни жилищни сгради с РЗП до 500 м²	<ol style="list-style-type: none"> 1. Да се постига клас А на енергопотребление по първична енергия, като: 2. Не по – малко от 50% от потребната енергия за отопление, гореща вода за битови нужди, вентилация и охлаждане е от ВЕИ
ГРУПА Б: Сгради с РЗП от 500 до 7000 м² : – жилищни сгради, общежития, почивни домове, сгради със смесено предназначение, сгради за обществено обслужване – за образование и наука, в областта на културата, в областта на социалните услуги, административни,	<ol style="list-style-type: none"> 1. Да се постига Клас А на енергопотребление по първична енергия, като: 2. Не по – малко от 30% от потребената енергия за отопление, гореща вода за битови нужди, вентилация и охлаждане е от ВЕИ.

ГРУПИ СГРАДИ	ИЗИСКВАНИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА УСЛОВИЕТО ЗА БЛИЗКО ДО НУЛАТА ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ЕНЕРГИЯ
сгради в областта на търговията, общественото хранене и хотелиерството, сгради за битови услуги, сгради за обществено обслужване в областта на транспорта и електронните съобщения, сгради за спорт , представителни сгради, конгресни и конферентни центрове, лечебни заведения	3. Делът на електроенергията в годишния баланс на енергопотреблението на сградата на първична енергия (в т. ч. електрическата енергия за елементите на системата за отопление, БГВ, вентилация и охлаждане) е не повече от 30%.
ГРУПА В: Сгради с разгъната застроена площ над 7000 m² : - жилищни сгради, общежития, почивни домове, сгради със смесено предназначение, сгради за обществено обслужване – за образование и наука, в областта на културата, в областта на социалните услуги, административни, сградите в областта на търговията, общественото хранене и хотелиерството, сгради за битови услуги, сградите за обществено обслужване в областта на транспорта и електронните съобщения, сгради за спорт , представителни сгради, конгресни и конферентни центрове, лечебни заведения	<ol style="list-style-type: none"> 1. Да се постига Клас А на енергопотребление по първична енергия, като: 2. Не по – малко от 20% от потребената енергия за отопление, гореща вода за битови нужди, вентилация и охлаждане е от ВЕИ. 3. Делът на електроенергията в годишния баланс на енергопотреблението на сградата на първична енергия (в т. ч. електрическата енергия за елементите на системата за отопление, БГВ, вентилация и охлаждане) е не повече от 40%.

➤ *Основна рамка на условията в дефиницията на сграда с близко до нулата потребление на енергия*

За прилагане на дефиницията и за правомерно отчитане на параметрите е формирана рамка от условия, която отговаря на действащата нормативна уредба в Република България и съдържа следните компоненти:

А. Енергиен баланс:

А.1. Физически граници: Самостоятелна сграда

А.2. Съдържание на баланса: Отчита се енергията за отопление, гореща вода, вентилация, охлаждане, осветление, помпи, вентилатори уреди, технически системи.

А.3. Параметри на микроклимата: В действащите нормативни актове и документи са дефинирани изискванията за границите на допустимо изменение на параметрите на микроклимата: температура на въздуха, относителна влажност, подвижност на въздуха, минимално количество пресен въздух, осветеност и ниво на шума.

А.4. Граници на генериране на енергия от ВБИ: Отчита се използваната енергия от ВЕИ, генерирана в границите на сградата или в близост до 15 km.

А.5. Период на баланса и изчислителна стъпка: Енергийният баланс се съставя в годишен план чрез изчисления. Прилага се месечният балансов метод на БДС EN ISO 13790.

Б. Условия за определяне на базовите оценки:

Б.1. Специфичен разход на енергия: Определя се по кондиционираната площ на сградата, изчислена по външни размери в съответствие с БДС EN 15217.

Б.2. Първична енергия: Определя се за съответния вид доставена енергия с национално определени коефициенти, отчитащи загубите за добив, пренос и разпределение при доставяне. Коефициентите имат постоянна стойност в годишен план.

Б.3. Еквивалент емисии CO₂: Определя се за съответния вид енергия с национално определени коефициенти. Оценката на емисиите придружава оценката за специфичния разход на първична енергия като допълнителна информация за сградата.

В. Област на приложение:

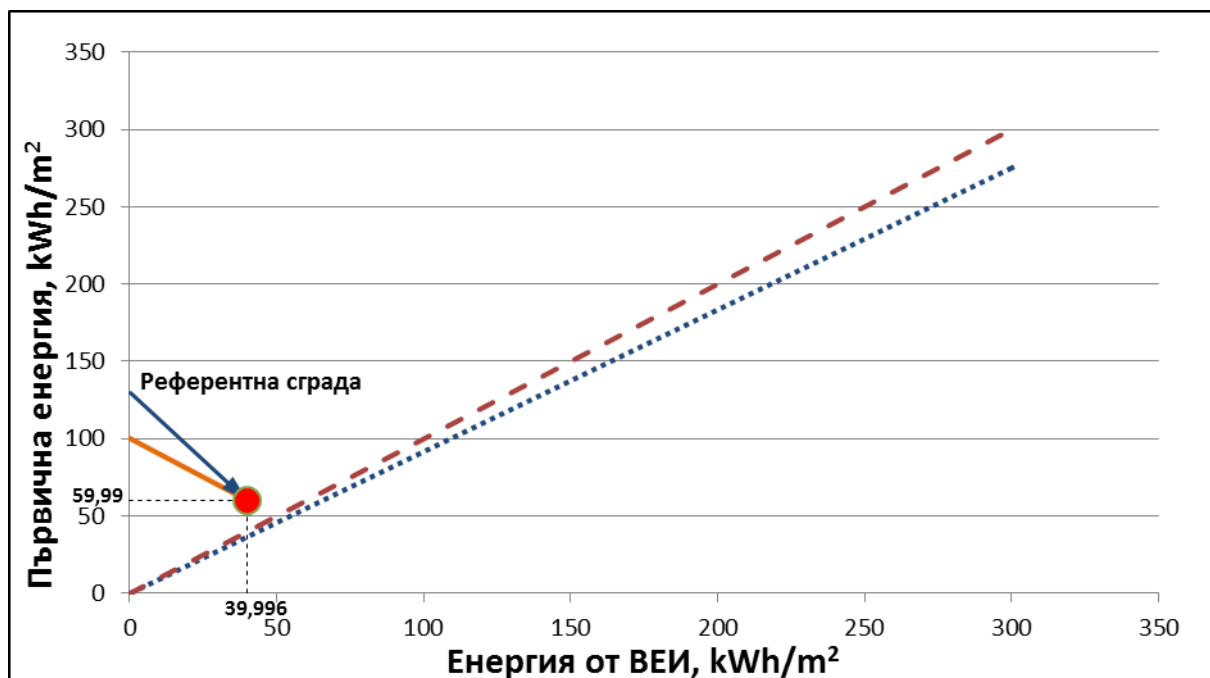
В.1. Видове сгради: Жилищни и сгради за обществено обслужване

В.2. Статус на сградите: Нови и след значимо обновяване

В.3. Собственост: Частна и държавна/общинска собственост

➤ *Модел за оценка на достижимостта на енергийното потребление в съответствие с дефиницията за сграда с близко до нулата потребление на енергия*

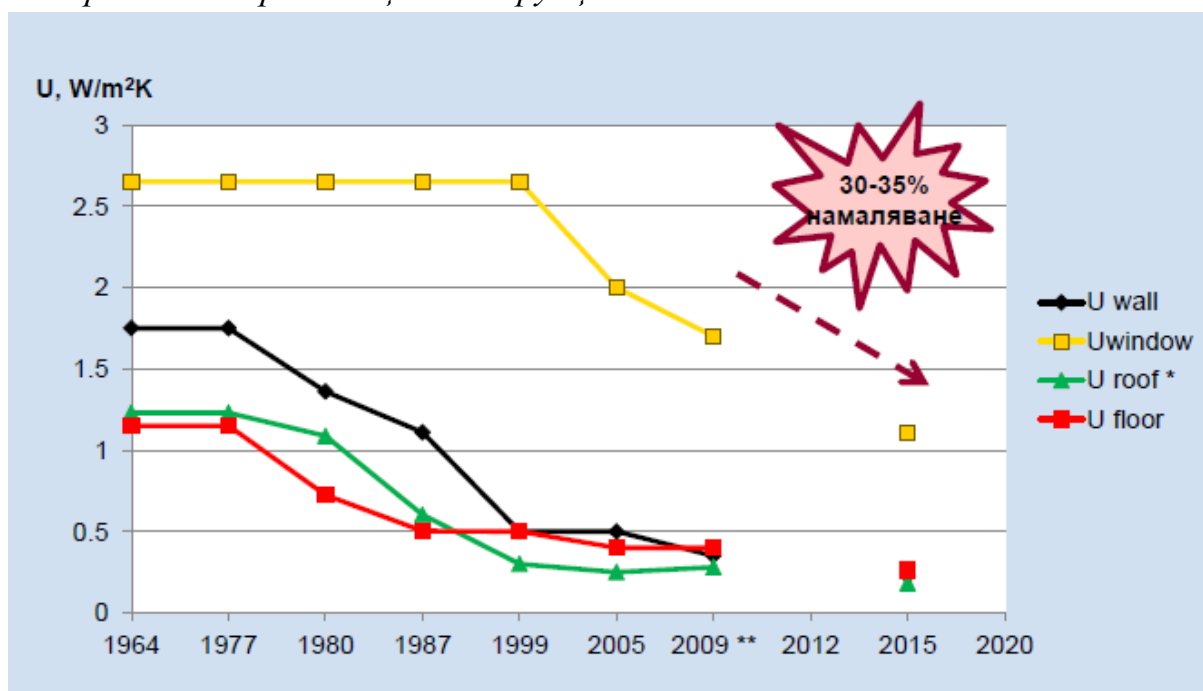
В съответствие с представената по-горе национална дефиниция за СБНПЕ е разработен автоматизиран енергиен модел на сграда, чрез който може да се получи експресна оценка за съответствие на конкретна сграда с изискванията на дефиницията. Моделът е приложим както на проектна фаза, така и на фаза проверка на постиганите резултати след завършване на строежа.

Фиг. 16 Резултат от проверка на възможностите за постигане на условията за СБНПЕ за детска градина

Източник: Информация съгласно изискванията на чл. 9 от Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите за разработване на национален план за увеличаване на броя на сградите с близко до нулево потребление на енергия, предоставена от МРРБ

- *Предложение за подобряване на енергийните характеристики на сградните ограждащи конструкции и елементи*

Фиг. 17: Предложение за подобряване на енергийните характеристики на сградните ограждащи конструкции и елементи

Източник: Информация съгласно изискванията на чл. 9 от Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите за разработване на национален план за увеличаване на броя на сградите с близко до нулево потребление на енергия, предоставена от МРРБ

Проверката на това условие за четири референтни сгради: болница, училище, детска градина и 5-етажна жилищна сграда показва, че се постига намаляване на потребната енергия за отопление и гореща вода за битови нужди между 18 и 32%.

- *Предложение за подобряване на енергийните характеристики на системите за осигуряване на микроклимата в сградите*
 - минимална стойност на сезонния коефициент на трансформация на термопомпите 3,5;
 - при подмяна на отоплителните котли - задължително използване на кондензационни котли;
 - проектиране на водни отоплителни системи с температура на топлоносителя не по-висока от 60°C.

Направените индикативни предложения за подобряване на енергийните характеристики на сгради и за увеличаване броя на сградите с близко до нулата потребление на енергия ще бъдат утвърдени през 2013-2014 г, след извършване на задълбочени анализи на данните от статистически и информационни системи за състоянието на енергопотреблението на съществуващи сгради, изпълнение на редица научни и изследователски инженерни задачи и изчисления за целесъобразност и приложимост при отчитане на националните особености, изработване чрез корелационни и

симулационни методи, след определяне на националните параметри, изразени в числови референтни стойности на показателите за годишен разход на енергия по отделните класове на енергопотребление и по видове сгради, и след провеждане на обществено обсъждане с всички заинтересувани страни - проектанти, строители, консултанти, инвеститори, потребители и др. Направените индикативни предложения ще бъдат одобрени с приемането на съответните нормативни актове в областта на енергийната ефективност на сгради.

Оценка на ефекта

Към настоящият момент дейностите от подготвителния период нямат директен енергоспестяващ ефект.

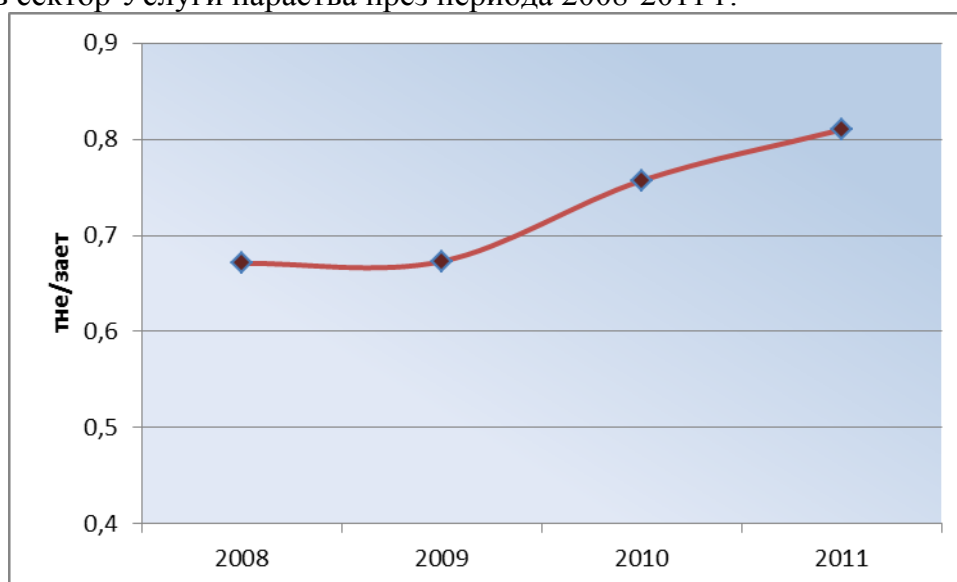
У10	Разработване и въвеждане на норми за потребление на електрическа енергия на зает в публичния сектор
------------	--

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Потреблението на енергия от сградите в сектор Услуги представлява над 11% от общото потребление на енергия. За да може, от една страна да се достигат целите свързаните с политиката по опазване на околната среда, и от друга страна да се намалят нарастващите енергийни разходи на сградите, е задължително самите сгради да бъдат енергийно ефективни.

Условията и редът за определяне на показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сгради, както и единната методология за формиране на показатели за разход на енергия и енергийни характеристики на сгради са регламентирани с Наредба № РД-16-1058 от 10 декември 2009 г. за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сградите.

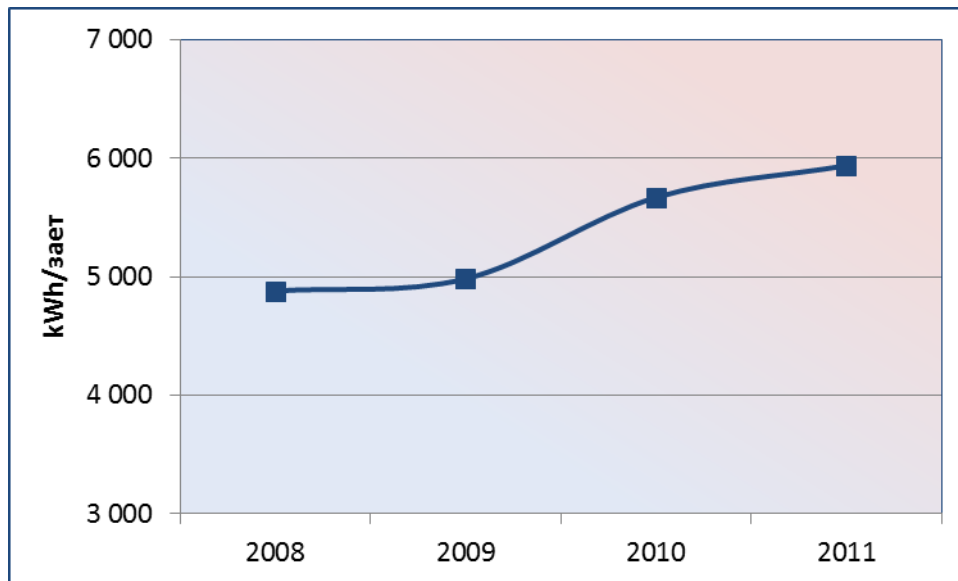
По данни на Националния статистически институт потреблението на енергия на зает в сектор Услуги нараства през периода 2008-2011 г.

Фиг. 18 Потребление на енергия на зает в сектор Услуги

За посоченият период потреблението на енергия от един зает в публичния сектор нараства от 0,67 тне. (7 804 kWh) до 0,81 тне. (9 420 kWh) или със 17%.

Подобна е тенденцията и при анализа на потреблението на електрическа енергия от зает в сектор Услуги.

Фиг. 19 Потребление на електрическа енергия на зает в сектор Услуги

За периода 2008-2011 г. потреблението на електрическа енергия на зает в публичния сектор нараства с близо 18%. Увеличаването на потреблението се дължи на повишения комфорт в сградите, като при електрическата енергия основният фактор е повишеното използване на климатизатори, както през летния, така и през зимния сезон.

Към момента все още няма разработени норми за потребление на енергия на зает в публичния сектор, но мярката е тясно обвързана с въвеждането на енергиен мениджмънт в сградите. Енергийният мениджмънт представлява съвкупност от всички мерки, които следва да се планират и изпълняват за да се потреби възможно най-малкото количество енергия при постигане на съответен комфорт. Енергийният мениджмънт може да се приложи във всяка сграда, в която се консумира енергия: обществени сгради, офиси, спортни зали, читалища и др. Дейностите по енергийния мениджмънт се концентрират върху:

- пестене на енергия;
- рециклиране на енергия;
- топлообмен на енергоносители.

Основната цел на енергийния мениджмънт е да осигури качествен микроклимат в сградите при минимални разходи на енергия и предотвратяване на замърсяването на околната среда.

Въвеждането на енергийния мениджмънт е задължение на публичните администрации съгласно ЗЕЕ, чието изпълнение се отчита ежегодно в АУЕР (мярка У5). Съгласно ЗЕЕ администрациите следва да определят служител, в чиито отговорности да се включва енергийният мениджмънт. Сред дейностите, изпълнявани от енергийния мениджър са: определяне и отчитане показателите на енергопотребление, анализ на състоянието на енергийното потребление, определяне на приоритетите, разработване и актуализиране на енергоспестяващи мерки (програми за оптимизиране на ЕЕ), изпълнение на приетите планове по ЕЕ, внедряване на енергоспестяващи мерки, мониторинг и информация за енергийните разходи, подготовка за енергийни обследвания, подготовка за сертификация на сградите, обучение и информизиране на персонала и др.

Оценка на ефекта

Мярката може да бъде оценена след нейното въвеждане. Към момента оценката на ефекта се включва в оценката по мярка У2.

У11**Програма за модернизация на уличното осветление*****Описание на мярката и дейностите по изпълнението***

Мярката е свързана с модернизация на уличното осветление в общините, където то е най-неефективно, с нови енергоефективни осветителни тела от най-висок клас (към момента на прилагане на мярката) и системи за управление. Модернизацията следва да се извърши на основата на изискванията на Регламент (ЕО) № 245/2009 г., приет от ЕК на 18.03.2009 г. съгласно чл. 15 от Директива 2009/125/ЕО за прилагане на Директива 2005/32/ЕО по отношение изискванията за екопроектиране на луминисцентни лампи без вграден баласт, газоразрядни лампи с висок интензитет и баласта и осветители, които могат да работят с такива лампи.

Изпълнението на мярката е част от мерки У1 и У2, тъй като фигурира в общинските планове за повишаване на енергийната ефективност, съгласно чл. 11 от ЗЕЕ. Ежегодно в АУЕР постъпва отчет за изпълнението на плановете за енергийна ефективност от органите на местното самоуправление. Съгласно получените в АУЕР отчети за изпълнението на плановете по чл. 11 от ЗЕЕ, през 2012 г. са изпълнени 10 проекта, отнасящи се до подмяна или модернизация на уличното осветление на териториите на общините в страната. Най-често прилаганите мерки са свързани с ремонт и реконструкция на кабелната мрежа, подмяна на осветителни тела с енергоспестяващи и монтаж на системи за автоматизирано управление. Общите вложени инвестиции в модернизация на уличното осветление в общините през 2012 г. възлизат на 975 хил. лева, като очакваните спестявания на електрическа енергия се равняват на близо 340 MWh/год.

Оценка на ефекта

Изпълнението на мярката е свързано с мерки У1 и У2. Оценката на ефекта е включена в оценката на мярка У2.

У12**Обучение на служители в държавната и общински администрации за изготвяне, изпълнение и отчитане на планове за повишаване на ЕЕ*****Описание на мярката и дейностите по изпълнението***

В изпълнение на мярката през 2012 г. АУЕР проведе 6 обучителни семинари съвместно с органите на държавната власт и органите на местното самоуправление, като групите бяха съобразени с териториалното разположение на областите по райони за икономическо планиране.

Целта на тези семинари беше да се проведе обучение на служителите в областните и общински администрации за:

- разработване на планове за енергийна ефективност;
- изготвяне на ежегодни отчети за изпълнението на плановете по чл. 11 от ЗЕЕ.

Също така на семинарите беше представено значението и ефекта от изпълнението на политиките по енергийна ефективност по Закона за енергийната ефективност и наредбите към него, както и възможностите за реализиране на мерки и проекти за постигане на целите за енергийни спестявания.

На семинарите бяха поканени за участие експерти от всички областни и общински администрации в страната. По време на сесиите бяха разяснени всички аспекти на енергийното планиране в рамките на една община или област,

изпълнението на мерки за повишаване на енергийната ефективност, възможни източници на финансиране. Специално внимание беше обърнато на отчитането на изпълнението на плановете за повишаване на енергийната ефективност и коректното пресмятане на реализираните енергийни спестявания.

Оценка на ефекта

Мярката няма директен енергоспестяващ ефект. Изпълнението на мярката подпомага мерки У1, У2 и У5.

У13	Задължителни мерки за ефективно офис осветление
------------	--

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Мярката въвежда изисквания по мярка за екодизайн на офисни осветителни продукти в изпълнение на изискванията на Регламент (ЕО) № 245/2009 г., приет от ЕК на 18.03.2009 г. съгласно чл. 15 от Директива 2009/125/ЕО за прилагане на Директива 2005/32/ЕО по отношение изискванията за екопроектиране на луминисцентни лампи без вграден баласт, газоразрядни лампи с висок интензитет и баласта и осветители, които могат да работят с такива лампи. Директива 2009/125/ЕО беше транспонирана в българското законодателство през май 2011 г. с приемането на закона за изменение и допълнение на Закона за техническите изисквания към продуктите (Обн. ДВ. бр. 86 от 1 Октомври 1999 г., последно доп. ДВ. бр. 84 от 2 Ноември 2012г.).

Мярката предвижда въвеждане на изисквания за модернизиране на офисното осветление без да се намалява нивото на осветеност и качеството на осветлението - чрез използване на компактни луминесцентни лампи. Подмяната на офис осветлението е в изпълнение на плановете и програмите за ЕЕ на държавните администрации и спомага изпълнението на индивидуалните им цели за енергийни спестявания.

Оценка на ефекта

Изпълнението на мярката е свързано с мерки У1 и У2. Оценката на ефекта е включена в оценката на мярка У2.

3. Сектор Индустрия

И1	Обследване на промишлени системи и изпълнение на мерките предписани в обследванията
-----------	--

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Мярката е определена в Раздел IV, глава трета от ЗЕЕ, като и в Наредба № РД-16-346 от 2 април 2009 г. за показателите за разход, енергийните характеристики на промишлени системи, условията и реда за извършване на обследвания за енергийна ефективност на промишлени системи.

Съгласно разпоредбите на действащото законодателство на задължително обследване за енергийна ефективност подлежи всяка промишлена система, чието годишно потребление на енергия е над 3 000 MWh. Обследването се извършва най-малко веднъж на всеки три години. Собствениците на промишлени системи са длъжни да започнат изпълнение на мерките, предписани от обследването за

енергийна ефективност, в двегодишен срок от датата на приемане на резултатите от обследването.

В изпълнение на мярката през 2012 г. беше извършено обследване на **71 промишлени системи.**

Оценка на ефекта:

Необходимите инвестиции за изпълнение на мерките за енергийна ефективност, предписани в докладите от обследванията възлизат на 239 051,7 хил. лв. Очакваните спестявания след изпълнение на предписаните енергоспестяващи мерки са:

- очаквани спестявания на енергия – **198,7 GWh/год.**
- очаквани спестявания на CO₂ емисии – **69,8 хил. тона/год.**
- очаквани спестявания на средства – **51,2 млн. лв./год.**

И2	Разширяване обхвата на обследванията с включване на големите горивни инсталации в индустрията (по чл. 131 от ЗООС). Изпълнение на мерките предписани в обследванията във всички фирми с потребление над 3000 MWh/год.
-----------	--

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Мярката е нормативна и предвижда разширяване обхвата на обследванията по ЗЕЕ с включване и на големите горивни инсталации, които към момента са изключени от разпоредбите на закона. Големите горивни инсталации са в обхвата на националната политика в областта на развитието на ВЕИ, енергийната ефективност и опазването на околната среда. Тези горивни инсталации са включени в чл. 131 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) във връзка със създадената схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове. Разпределението на квоти за емисии на парникови газове от инсталации за 2007 г. и за периода 2008 - 2012 г. се осъществява в съответствие с Национален план за разпределение на квоти за търговия с емисии на парникови газове, изготвен и приет съгласно чл. 77а от ЗООС.

Приетата през ноември 2012 г. Директива 2012/27/ЕС изключва големите горивни инсталации. Те продължават да бъдат в обхвата на Директива 2001/80/ЕО на Европейския парламент и на Съвета за ограничаване на емисиите на определени замърсители във въздуха, изпускани от големи горивни инсталации.

Въпреки, че кохезионните и структурните фондове са основно насочени към финансиране на проекти в малки и средни предприятия и не предлагат финансиране конкретно на големите горивни инсталации, големите предприятия имат възможност за получаване на финансиране по Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“. Големи предприятия могат да бъдат бенефициенти на средства по Приоритетна ос 2. „Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда”, област на въздействие 2.3. „Въвеждане на енергоспестяващи технологии и използване на възобновяеми енергийни източници”, индикативна операция 2.3.1: „Въвеждане на енергоспестяващи технологии в предприятията”. Допустимите разходи са инвестиционни и/или разходи за услуги, а максималния процент на съфинансиране е 30 - 50%.

Оценка на ефекта:

Към настоящият момент големите горивни инсталации не са включени в обхвата на ЗЕЕ. Оценката за очаквания ефект през 2020 от евентуално въвеждане

на мярката (на базата на извършените досега обследвания) възлиза на 2 744 GWh/год.

ИЗ	Кредитна линия за енергийна ефективност и възобновяема енергия (BEERCLE) http://beerecl.com
-----------	--

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Разработената от Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) в сътрудничество с Българското правителство и Европейския съюз, *Кредитната линия за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници* за България предоставя кредити на български банки, които от своя страна предоставят заеми на частни компании за проекти за енергийна ефективност в промишлеността и проекти за възобновяеми енергийни източници.

Оценка на ефекта

Статистиката на кредитната линия през отчетната година показва следните резултати:

- Приключили проекти през 2012 г. – 38 броя;
- Проекти, получили финансиране през 2012 г. – 29 броя;
- Общ размер на отпуснатите кредити - 16,64 милиона Евро.

Таблица 7: Спестявания на енергия и емисии CO₂

	Електрическа енергия	Топлинна енергия	Емисии CO ₂
	<i>GWh/год.</i>	<i>GWh/год.</i>	<i>хил. т./год</i>
Проекти, приключили през 2012 г.	29	39,4	26
Проекти, получили финансиране през 2012 г.	7,7	26	10,4
Общо	36,7	65,4	36,4

Очакваните спестявания при изпълнението на мярката са включени в спестяванията по мярка И5.

И4	Доброволни споразумения със задължените лица в сектор Индустрия
-----------	--

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Мярката е регламентирана в глава 5 от ЗЕЕ „Финансови механизми за повишаване на енергийната ефективност и удостоверения за енергийни спестявания”. Доброволните споразумения имат за цел да насърчат намаляване потреблението на енергия чрез:

- предоставяне на енергийни услуги и/или извършване на дейности и мерки за енергийна ефективност от търговците с енергия;
- обследване за енергийна ефективност и/или предприемане на съответните мерки от крайните потребители на енергия.

Съгласно чл. 45, т.2 от ЗЕЕ доброволните споразумения могат да се сключват между изпълнителния директор на АУЕР и собствениците на промишлени системи по чл. 33, ал. 2 от ЗЕЕ.

През 2012 г. няма сключени доброволни споразумения със задължените лица в сектор Индустрия.

Към настоящият момент АУЕР има сключени две действащи споразумения за сътрудничество с организации, обединяващи предприятията в сектора.

През месец октомври 2010 г. беше подписано Споразумение за сътрудничество между АУЕР и Съюз за стопанска инициатива (ССИ). ССИ е представителна на национално ниво работодателска организация, която защитава интересите на малките, средните и микро - предприятията в Република България. ССИ е член на Международната организация на работодателите (International Organisation of Employers - IOE) и на Европейския съюз на занаятчиите, малките и средните предприятия - UEAPME. През 2004 г., 2007 г. и 2012 г. ССИ председателствува на ротационен принцип Асоциацията на организациите на българските работодатели - АОБР. В Съюза за стопанска инициатива членуват редица браншови организации, обединяващи задължените по ЗЕЕ лица, сред които Асоциация на производителите на зелена енергия, Асоциация за инфраструктурно развитие, Браншова асоциация Дограма, Национална асоциация на хмелопроизводителите и други. Освен това към ССИ има създаден и Център за професионално обучение, в който се предлагат професионални програми за обучение с високо качество, включително и по теми, свързани с енергийното управление и опазването на околната среда. Направленията за сътрудничество между АУЕР и ССИ, посочени в споразумението са свързани с разработване и осъществяване на проекти, дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност, както и инициране, организиране и провеждане на съвместни мероприятия с цел популяризиране на дейностите по енергийна ефективност.

През месец март 2011 г. беше подписано Споразумение за сътрудничество между АУЕР и Българска стопанска камара (БСК). БСК е единствената българска бизнес организация, член на BUSINESSEUROPE – организация на европейския бизнес от конфедеративен тип, чрез която представлява интересите на българските фирми и работодатели на европейско ниво. В БСК членуват повече от 40 000 юридически лица, обединени в браншови и регионални бизнес организации. Членуващите в камарата фирми формират съществена част от брутният вътрешен продукт на страната и създават преобладаващия брой работни места в реалната икономика.

Съвместното споразумение за сътрудничество предвижда:

- Обмен на информация при участие в работни групи за подготовка и отстояване на общи становища при разработването на подзаконовите нормативни документи, свързани с проблемите на енергийната ефективност и устойчивото енергийно развитие;
- Използване възможностите на информационната система и Интернет-мрежата на БСК и информационната система на АУЕР за популяризиране на актуалните проблеми на енергийната ефективност и устойчивото енергийно развитие сред браншовите и регионалните организации от индустриалния сектор в България;
- Инициране, насърчаване, разработване и реализация на съвместни проекти в подкрепа изпълнението на национални планове и програми на Министерски съвет за повишаване на енергийната ефективност и устойчивото енергийно развитие.

Изпълнението на дейностите, предвидени в споразуменията за сътрудничество, както и съвместната работа с организациите, обединяваща всички задължени лица в сектора, ще допринесе както за насърчаване и подпомагане на въвеждането на дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност в

малки и средни предприятия, така и за изпълнението на индивидуалните цели за енергийни спестявания на задължените по ЗЕЕ лица.

Оценка на ефекта

Мярката няма директен енергоспестяващ ефект – подпомага изпълнението на мерки И5 и И6.

И5	Изпълнение на индивидуални цели за енергийни спестявания от задължените лица в сектор Индустрия
-----------	--

Описание на мярката

Съгласно чл. 10 от ЗЕЕ, национална индикативна цел на страната за енергийни спестявания при крайното потребление, се разпределя като индивидуални цели за енергийни спестявания на три групи задължени лица, една от които са собствениците на промишлени системи (ПС) с годишно потребление на енергия над 3 000 MWh. В утвърдения от МС поименен списък, фигурират общо 297 ПС. Най-много от тях са в сектора на производството на храни – 63 и на металните изделия – 60. Значителен брой ПС с индивидуални цели за енергийни спестявания – 38, има и в сектора на услугите. Това се дължи предимно на факта, че в списъка са включени предприятията за водоснабдяване и канализация в по-големите градове. Съгласно чл. 36, ал. 6 от Закона за енергийната ефективност (ЗЕЕ), собствениците на ПС фигуриращи в този списък, всяка година до 31 март да подават в АУЕР своите отчети за изпълнените от тях през предходната година дейности и мерки, водещи до енергийни спестявания.

Общата цел на задължените ПС в списъка е 839,15 GWh. 310,88 GWh или 37% от общата цел е определена на „Солвей-Соди” Девня. При предстоящото актуализиране на списъка на задължените ПС се очаква „Солвей Соди” да отпадне поради включването му в схемата за търговия с емисии.

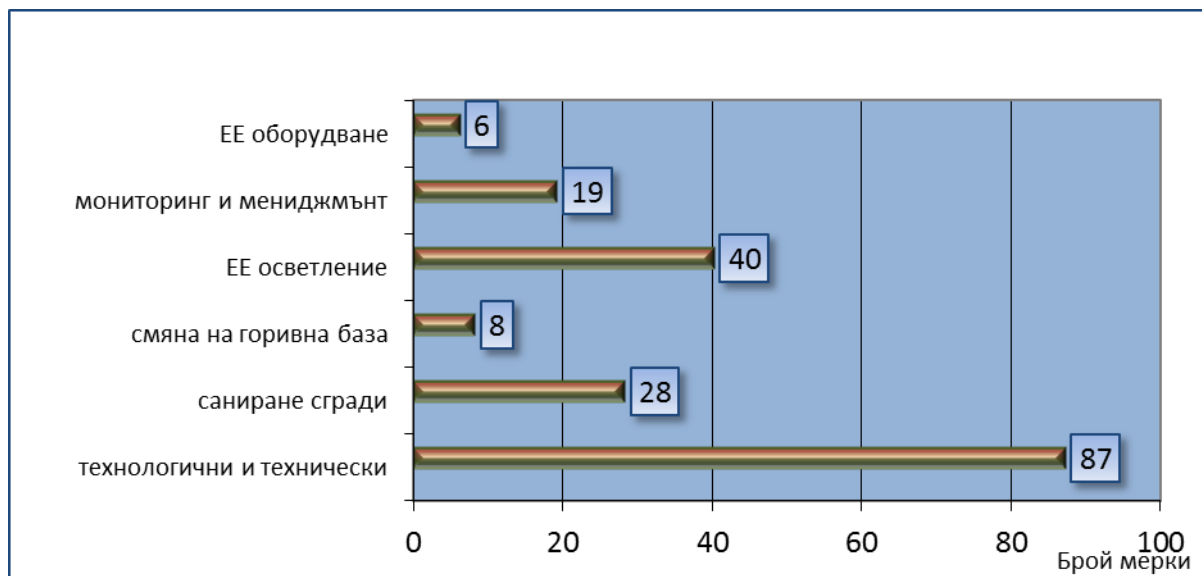
Приблизително 87% от задължените ПС имат извършено обследване за енергийна ефективност, което означава, че при тях са идентифицирани необходимите мерки за намаляване на потреблението. До приключване на настоящия отчет в АУЕР са постъпили 198 от ПС за изпълнение на енергоспестяващи мерки (ЕСМ), както и за постигнатите енергийни спестявания през 2012 г. Постъпили са също и отчети от 38 ПС, които не фигурират в одобрения от МС съвет списък, но имат потребление на енергия по-голямо от 3 000 MWh/годишно и е възможно да бъдат включени в списъка на задължените лица при неговата актуализация.

В отчетите за 2012 г. 39 ПС, които са включени в одобрения от МС списък, декларират, че тяхното годишно енергийно потребление е под 3000 MWh/год. Същевременно 8 от ПС, включени от поименния списък, се намират в несъстоятелност или в ликвидация според търговския регистър. Има ПС, които са спрели временно производството си, променили са предназначението си или са преместени в друго населено място и това затруднява отчитането на резултатите от техните ЕСМ.

Характерно за промишлените системи е, че предприемат ЕСМ не само в производствените процеси, но и в техните производствени, административни и обслужващи сгради, като най-често прилаганите мерки са свързани с подмяна на дограма и полагане на изолация на външни стени, подове и покриви. Въпреки това най-често използваните ЕСМ са свързани с техниката и технологията за производството (фиг. 20), а на второ място са мерките за подобряване на енергийната ефективност на осветлението. При техническите и технологични мерки, използвани

през 2012 г., преобладават мерките по технологични агрегати и съоръжения, както и подмяната на технологично оборудване, за разлика от предишните години, когато преобладаваше отстраняването на пропуски в топлоизолацията.

От всички задължени ПС, които са подали своите отчети, 114 са декларирали, че са предприели ЕСМ, а 84 нямат посочени ЕСМ за 2012 г. Малка част от посочените мерки са завършени преди 2012 г., но те, както и съответните енергийни спестявания са отчетени сега, защото в предните години не са декларирани. За изпълнението на около 90% от ЕСМ за 2012 г. е използвано собствено финансиране.

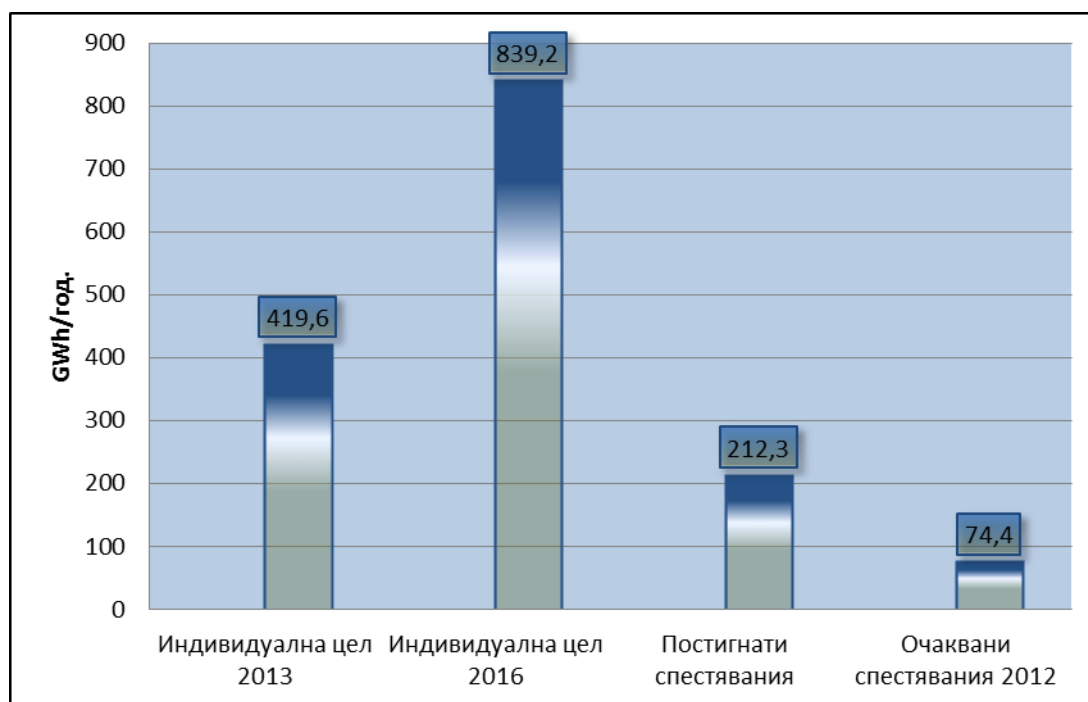
Фиг. 20 Видове приложени мерки от ПС през 2012 г.

Оценка на ефекта

В по-голямата част от информацията предоставена от задължените ПС ефектът от приложените ЕСМ се отчита на базата на проведените енергийни обследвания. В повечето случаи обемът на енергийните спестявания е определен според нивото на производството преди настъпването на кризата. Според подадените отчети резултатите от изпълнението на ЕСМ през 2012 г. са следните:

- Очаквана икономия на енергия от задължени и незадължени ПС – **74,35 GWh/год.**
- Очаквана икономия на енергия само от задължени ПС – **66,55 GWh/год.**

Общата индивидуална цел на задължените собственици на ПС, която трябва да бъде постигната до 2016 г. възлиза на 839,15 GWh/год. Декларираните спестявания през 2012 г. представляват около 9% от общата цел на промишлените системи и 18% от междинната индикативна цел до 2013 г. – фигура 21.

Фиг. 21 Резултати от изпълнението на енергоспестяващи мерки от ПС

Собствениците на ПС са заложили част от дейностите по мярка И5 при отчитането на изпълнението на мярка И1, поради което при общата оценка на изпълнението на ВВПДЕЕ през 2012 г., спестяванията по мярка И5 са редуцирани с 35% от стойността на спестяванията, декларираните от задължените лица.

Важно да се отбележи, че декларираните от собствениците на ПС спестявания през 2012 г. са претендирани спестявания, които следва да се докажат по реда на ЗЕЕ след издаване на удостоверения.

И6	Задължително управление на енергийната ефективност в промишлените системи и годишни доклади за изпълнението
-----------	--

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Мярката е дефинирана в Глава Трета, Раздел V от ЗЕЕ. Съгласно разпоредбите на закона собствениците на промишлени системи са длъжни да извършват управление на енергийната ефективност. Управлението на енергийната ефективност се извършва чрез:

1. ежегодно изготвяне на планове и програми за повишаване на енергийната ефективност в съответствие с докладите от извършените задължителни обследвания за енергийна ефективност на обектите;
2. осъществяване на мерките, предвидени в плановете и програмите;
3. представяне в АУЕР на информация за ефекта от изпълнените мерки и за очаквания ефект от изпълнението на предвидените в плановете и програмите мерки;
4. определяне най-малко на един служител, в чиято длъжностна характеристика се включва изпълнение на задълженията за управление на енергийната ефективност.

Годишните отчети за управлението на енергийната ефективност в промишлени системи съдържат описание на дейностите и мерките за повишаване на енергийната ефективност и посочват размера на постигнатите енергийни спестявания. Отчетите се изготвят по образец, утвърден от изпълнителния

директор на АУЕР и се представят в агенцията ежегодно, не по-късно от 31 март на годината, следваща годината на изпълнение на съответните дейности и мерки.

На всички промишлени системи, които имат определена индивидуална цел за енергийни спестявания, бяха изпратени по електронната поща напомнителни писма във връзка с тяхното задължение по ЗЕЕ до 31 март да изпратят в АУЕР своите отчети за управление на енергийната ефективност през 2012 г. До определения срок собствениците на 236 промишлени системи изпратиха в АУЕР информация за предприетите през 2012 г. мерки за енергийни спестявания. От общо 297-те задължени по списък ПС, 198 изпратиха своите отчети в АУЕР в срок.

Трябва да се отбележи, че при попълване на формите за отчет и при оценяването на постигнатия ефект от взетите енергоспестяващи мерки се забелязват редица пропуски и неточности. Сред най-често допусканите грешки са несъблюдаване на изискваните във формата за отчет мерни единици. Това води до неясноти за действителните стойности на вложените инвестиции и реализираните спестявания на енергия и финансови средства. Също така в някои случаи в отчетите фигурират неприемливи енергоспестяващи мерки като “закупуване на електрическа енергия на по-ниска цена” или „закриване на енергоемко производство”.

Оценка на ефекта

Мярката подпомага изпълнението на мярка И5.

И7	Развиване на публично-частно партньорство (ПЧП) за изпълнение на мерки по ЕЕ
-----------	---

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Мярката предвижда създаване на механизми за насърчаване на публично-частното партньорство (ПЧП) в областта на енергийната ефективност и дава възможност на промишлените предприятия да използват този механизъм при финансиране на енергоспестяващи мерки за изпълнение на индивидуалните цели за енергийни спестявания.

С цел дефиниране на принципите на договорното сътрудничество при този тип партньорство през май 2012 г. беше приет Закон за публично-частното партньорство. Подробно описание на закона е представено в отчета на мярка Х6 – Изготвяне на закон за публично-частното партньорство.

Възможен механизъм за развиване на ПЧП са и доброволните споразумения в сектора (мярка И4), както и съвместните дейности на АУЕР с браншови организации и отделни предприятия. Това включва и многобройните консултации, които АУЕР предоставя на задължените лица в сектора при дефиниране и изпълнение на мерки за повишаване на енергийната ефективност и при отчитане на постигнатите ефекти от прилагането на мерките.

Оценка на ефекта

Мярката няма директен енергоспестяващ ефект - подпомага изпълнението на мярка И5.

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Мярката обединява изпълнението на мерките в целия сектор Индустрия, като засяга и не задължените по ЗЕЕ лица, като включва всички предвидени в сектора възможности - сключване на договори с гарантиран резултат, извършване на енергиен мениджмънт, финансиране на проекти по оперативни програми и кредитни линии и др.

Преференциално банково кредитиране и безвъзмездна помощ се предоставя освен от кредитната линия за енергийна ефективност и възобновяема енергия (мярка И3) и от Програма за Енергийна ефективност с финансовата подкрепа на Европейския съюз, Kreditanstalt für Wiederaufbau - KfW със седалище във Франкфурт (Германия) и Council of Europe Development Bank - СЕВ (Банка за развитие към Съвета на Европа) със седалище в Париж, Франция. Целите на кредита са:

- подобряване енергийната ефективност на производството – машини, оборудване, технологии, софтуер и др.;
- подобряване енергийната ефективност на сгради, свързани с дейността на бизнеса;
- намаляване на вредните емисии въглероден диоксид (CO₂) и други газове.

Размерът на кредита е от 10 000 евро до 2 500 000 евро, а някои от неговите предимства, които банката-партньор предлага са:

- 15% безвъзмездна помощ, финансирана от Европейския съюз;
- положителен ефект за бизнеса и околната среда;
- финансиране до 100% от стойността на проекта;
- индивидуални кредитни решения;
- безплатна оценка на предвидените енергоспестяващи мерки;
- възможност за договаряне на гратисен период;

Подходящи проекти за финансиране по тази програма са:

- закупуване на нови машини, оборудване, технологии от висок енергиен клас;
- подмяна на машини, оборудване, технологии с такива от по-висок енергиен клас;
- монтиране на газови котли, котли на биомаса, парни котли на твърдо гориво и термопомпи;
- смяна на горивна база – газификация и др.;
- когенерация (успоредно производство на топлинна и електрическа енергия);
- подобряване на енергийната ефективност на сгради, свързани с бизнеса (в т.ч. производствени, складови, търговски, офис площи и др.) чрез:
 - саниране, изолация, подмяна на дограма, поправка на покриви и др.;
 - изграждане или подмяна на климатични и вентилационни системи;
 - поставяне на соларни панели, слънчеви колектори и други възобновяеми енергийни източници – за собствено потребление;
 - закупуване на електромобили и коли на метан;
 - машини, оборудване и технологии, намаляващи вредните емисии;
 - други инвестиции, водещи до подобряване на енергийните параметри или намаляване на вредните емисии на газове.

Програмата има изискуем ефект - мин. 20% спестена енергия и/или намаление на емисиите вредни газове.

Друга възможност за финансиране на мерки в сектора се предоставя от Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ (мярка И9), както и чрез финансиране от трета страна. Финансирането от трета страна се осъществява чрез договор за енергоефективни услуги, договор с гарантиран резултат (ЕСКО договор), насочен към реализиране на мерки по енергийна ефективност. При този вид договаряне ЕСКО-фирмата осигурява изцяло или частично финансирането на мерките за повишаване на енергийната ефективност, а вложените средства се изплащат от достигнатите икономии на енергия.

Участници в тази схема могат да бъдат министерства, общини, индустриални предприятия, частни лица, от една страна и предприятия за енергоефективни услуги (ЕСКО), от друга страна.

Договорът тип ЕСКО е между 3-10 години и се изплаща от реализираните икономии в консумацията на енергия. След изтичане на срока на договора подобренията остават за собственика на сградата.

Процедурата за изпълнение на ЕСКО-договор включва:

- извършване на енергийно обследване;
- анализиране на енергийните разходи и моделиране (прогнозиране при различни комбинации от мерки за енергийни спестявания);
- избор на проектно решение за енергийни спестявания;
- определяне параметрите на проектното решение и на ЕСКО - договора;
- подписване на ЕСКО - договора;
- проектиране, съгласуване и изграждане на съоръженията;
- извършване на проверка от независим верификатор за оценка на постигнатия от инвестицията ефект (ако е необходимо, при съфинансиране);
- мониторинг за отстраняване на дефекти и за контрол върху съответствието на фактическите енергийни разходи и предварително определените;
- погасяване инвестицията на ЕСКО-фирмата от постигнатите икономии;
- приключване на ЕСКО - договора и предаване изградените съоръжения на възложителя;
- следпродажбено обслужване, по отделен договор за управление на енергийната ефективност.

Оценка на ефекта

Ефектът от изпълнението на мярката е включен в оценката на съответните мерки (И3 и И9). Общият ефект от прилагането ѝ ще бъде включен в обобщената оценка за изпълнението на ВВПДДЕ. Очакваният ефект към 2016 г. е 350 GWh/год.

И9	Финансиране на проекти за въвеждане на енергоспестяващи технологии и възобновяеми енергийни източници по ОПК
-----------	---

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Мярката предвижда финансиране на проекти за повишаване на енергийната ефективност в малки и средни предприятия чрез Оперативната програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика 2007-2013 г.” Оперативната

програма съдържа стратегическите приоритети и насоки за развитието на българската икономика.

Мярката се състои от изпълнението на две процедури за безвъзмездна финансова помощ, както следва:

1. Процедура BG161PO003-2.3.01 „Инвестиции в зелена индустрия“. Процедурата за подбор на проекти е обявена на 17.11.2011 г. с краен срок за подаване на проектните предложения: 15.02.2012 г. Към 31.12.2012 г. по процедурата има сключени общо **30 договора на стойност 77 млн. лв.**, които са в процес на изпълнение. Процедурата е насочена към големите предприятия в България, при които проблемите, свързани с енергоемкостта на производството и негативното въздействие върху околната среда, са застъпени в най-висока степен. Допустимите за финансиране дейности включват:

- Закупуване и въвеждане в експлоатация на ново оборудване, което намалява енергоемкостта на производството на предприятията;
- Закупуване и въвеждане в експлоатация на ново оборудване, което е свързано с по-ефективното използване или рециклиране на отпадъчните продукти;
- Закупуване и въвеждане в експлоатация на ново оборудване за производство на продукт/и, подлежащ/и на рециклиране, след като станат отпадъци, както и производството на продукти, които изпълняват условията на хармонизирания стандарт EN 13 432:2000 за биоразградимост на опаковките;
- Подобряване/подмяна на задвижващите двигатели и системи;
- Подобряване на енергийните системи и смяна на енергоносителя;
- Оползотворяване на отпадъчната топлина;
- Малки когенерационни инсталации за собствени нужди;
- Въвеждане на системи за отопление и вентилация от възобновяеми енергийни източници;
- Инвестиции в софтуерни системи за енергиен мениджмънт;
- Консултантски услуги, свързани с въвеждането на системи за енергиен мениджмънт съгласно изискванията на стандарт БДС EN ISO 16001/EN ISO 50001.

Предвид факта, че максималната продължителност на индивидуален проект по процедурата е 24 месеца, реализираните спестявания и резултати от изпълнението на проектите ще могат да бъдат отчетени най-рано през 2014 г.

2. Процедура BG161PO003-2.3.02 „Енергийна ефективност и зелена икономика“.

Процедурата е насочена към микро, малките и средните предприятия, и е обявена за подбор на проекти на 28.06.2012 г. с краен срок за подаване на проектните предложения: 31.10.2013 г. Общият бюджет на процедурата възлиза на

293 374 500 лв. Процедурата обединява в един процес грантов компонент (схема за безвъзмездна финансова помощ) и заемен компонент - средства от Европейската банка за възстановяване и развитие, предоставени чрез кредитни линии в размер на допълнителни 293 374 500 лв. на 6 местни търговски банки, които отпускат заеми на малките и средни предприятия, участващи в схемата за безвъзмездна финансова помощ. Максималният размер на безвъзмездната финансова помощ по всеки индивидуален проект е 2 000 000 лева. Допустимите видове проекти включват:

- Проекти за енергийна ефективност - проекти, които водят до намаляване на потреблението на енергия (и/или горива) спрямо базовата линия или за единица произведена продукция;
- Проекти за възобновяеми енергийни източници - проекти за отопление и вентилация от възобновяеми енергийни източници за собствени нужди (соларна, геотермална, термопомпи, биомаса от неселскостопански произход).

Максималната продължителност на индивидуален проект е 12 месеца. Дейностите, които се финансират включват:

- Инвестиционна подкрепа - закупуване на материали и оборудване съгласно Списъка на допустимите категории материали и оборудване;
- Извършване на СМР, водещо до намаляване на енергоемкостта на съществуващия сграден фонд на предприятието;
- Закупуване и въвеждане в експлоатация на ко-генерационни инсталации за собствени нужди;
- Закупуване и въвеждане в експлоатация на системи за отопление и вентилация от ВЕИ за собствени нужди (само соларни, геотермални, термопомпи и оползотворяване на вторична биомаса от неселскостопански продукти);
- Закупуване на ДМА, които допринасят за намаляване на енергоемкостта на производството на единица продукция;
- Придобиване на ДНА - патенти, лицензи, ноу-хау и др., необходими за експлоатацията на предвидените ДМА;
- Консултантска подкрепа - консултантски услуги за извършване на обследване за енергийна ефективност, за въвеждане и сертифициране на системи за управление съгласно стандартите БДС EN 50001 (Energy Management Systems)/EN ISO 50001.

Списъкът на материалите и оборудване, допустими за финансиране по процедурата включва предварително одобрени материали и оборудване, които представляват най-добрата технология, налична на пазара.

Механизмът на изпълнение на процедурата включва Асистент по проекта и Асистент по верификацията. Асистентът по проекта съдейства в процеса на разглеждане на формулярите за кандидатстване и одобряването на проектните

предложения. След като проектите бъдат изпълнени Асистентът по верификацията, верифицира техническото изпълнение на всеки проект.

От момента на обявяването на процедурата до 06.02.2013 г. към Асистента по проекта са подадени **общо 46 проекта**, които са в процес на разглеждане и оценка. Реализираните спестявания и резултати от изпълнението на проектите ще могат да бъдат отчетени най-рано през 2014 г.

Оценка на ефекта

Оценката на ефекта е включена в оценката на мерки И1 и И5. Очакваните спестявания към 2016 г. ще бъдат включени в оценката на мярка И2.

И10	Създаване на постоянно действаща вътрешноведомствена работна група в МИЕТ, отговорна за секторната политика в сектор Индустрия
------------	---

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

През 2012 г. беше създаден Консултативен съвет за индустриална стабилност. Съветът е създаден по инициатива на министъра на икономиката, енергетиката и туризма и представители на сдруженията на предприятията във водещите индустрии, експорта и големите енергийни консуматори. Съветът е съвещателен орган към министъра за сътрудничество с ръководствата на базовата индустрия в страната за устойчиво развитие на българската икономика и енергетика, индустрия и околна среда.

По право председател на Съвета е министърът на икономиката, енергетика и туризма. Заместник-председатели на Съвета са заместник-министърът на икономиката, енергетиката и туризма и представител на организациите на базовата индустрия, председател на УС на Българската федерация на индустриалните енергийни консуматори (БФИЕК).

Членове на Съвета по право са представители на:

- Българската агенция за инвестиции;
- Държавната комисия за енергийно и водно регулиране;
- Българската банка за развитие;
- Българския енергиен холдинг;
- Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия;
- Патентното ведомство;
- Национален статистически институт;
- Агенция митници;
- Българската федерация на индустриалните енергийни консуматори;
- Българската асоциация на металургичната индустрия;
- Българската минно-геоложка камара;
- Българската асоциация на циментовата индустрия;
- Българската генерична фармацевтична асоциация;
- Българска камара на химическата промишленост;
- Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България;
- Българската стопанска камара;
- Асоциацията на индустриалния капитал в България;
- Българска търговско-промишлена палата;
- Федерацията на научно-техническите съюзи в България.

Основните теми, които обсъжда Консултативният съвет, са свързани с подготовката на нова индустриална политика; устойчиво развитие на енергийната инфраструктура; стимули за насърчаване на енергийната ефективност; повишаване на конкурентоспособността в енергетиката. Консултативният съвет работи и за премахване на административните и регулаторните бариери пред бизнеса, пред стратегическите инвеститори в България, както и създаването на условия за развитие на нови бизнес планове и разкриване на постоянни работни места.

Дейностите на Съвета отговарят напълно на целите на мярката, като разширяват значително отговорностите, възможностите и капацитета, които би имала вътрешноведомствената работна група.

Оценка на ефекта

Мярката няма директен енергоспестяващ ефект. Изпълнението ѝ подпомага повишаването на енергийната ефективност в целия сектор.

4. Сектор Транспорт

T1	Създаване на постоянно действаща вътрешноведомствена работна група в Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС)
-----------	--

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Със заповед на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията от 24.01.2012 г. е създадена ведомствена работна група за координация на дейностите по енергийната ефективност в транспорта с постоянен срок на действие. Задачата на работната група е да организира изпълнението на политиката по енергийна ефективност в сектор Транспорт и да следи за изпълнението на мерките, включени в плановете и програмите за повишаване на ЕЕ.

Оценка на ефекта

Мярката няма директен енергоспестяващ ефект - подпомага подобряването на енергийната ефективност в сектор Транспорт.

T2	Програма за повишаване на енергийната ефективност в сектор Транспорт
-----------	---

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Основна отговорност на МТИТС, както и стратегически приоритет е изграждане, реконструкция и модернизация на транспортната инфраструктура на страната, като част от Общоевропейската транспортна мрежа.

През 2012 г. продължи ускорената реализацията на **проекти, съфинансирани по ОП „Транспорт” 2007-2013 г. и по Програма ИСПА.**

За периода 2007 – 2012 г. бяха договорени над € 1 947 млн. по ОП „Транспорт” 2007-2013 г. (ОПТ) или приблизително **97,17% от бюджета на програмата.**

От включените в обхвата на програмата проекти в процес на изпълнение са дванадесет инфраструктурни проекти, един за създаване на речна информационна система в българската част на река Дунав и един за разширяване обхвата на информационната система за управление на трафика на плавателни съдове.

През 2012 г. беше отчетен най-голям напредък в изпълнението на някои от основните инфраструктурни проекти, изразен в процентно изражение, както следва:

- **Реконструкция и електрификация на железопътната линия Свиленград – турска граница – 100%** физическо изпълнение, като на 14.12.2012 г. бе подписан Акт 15. През 2013 г. предстои подписване на Акт 16 и издаване на Разрешение за ползване;
- **Изграждане на АМ „Тракия”** – Пуснати в експлоатация Лот 2 и Лот 3, както и 15 км (участъка от км 276+200 до км 291+000) от Лот 4 на АМ „Тракия”;
- Първият етап от изграждането на **софийското метро** (пътен възел Надежда – бул. Черни връх) приключи успешно, напълно са завършени 6,3 км метрочастък и 7 метростанции. На 31.08.2012 г. етапът бе пуснат в експлоатация съвместно с участъка ж.к. Обеля – ж. к. Надежда – Пътен възел „Надежда” от Лот 1 на втория етап от изграждането на софийското метро (с дължина 4,2 км и напълно завършени 4 метростанции). Участъкът „Младост 1 – бул. Цариградско шосе с дължина 2,5 км и напълно изградени 2 метростанции и буферен подземен паркинг функционира за столичани от 25.04.2012 г.

До края на м. декември 2012 г. Управляващият орган по ОП „Транспорт” е сключил договори/издал заповеди за отпускане на безвъзмездна финансова помощ по 63 проекта на обща стойност € 1 946 759 919.

Общата стойност на договорената безвъзмездна финансова помощ е осигурена от следните източници:

- Кохезионен фонд – € 1 254 834 739;
- ЕФРР – € 321 484 021;
- Национално съфинансиране – € 370 441 159.

Безспорен успех през 2012 г. за ОПТ беше подписването на договори за **предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по 8 инвестиционни проекта на стойност € 1 138 835 009**, което е над 65% от предоставената безвъзмездна финансова помощ по програмата. Три от тях са за модернизация и изграждане на железопътна инфраструктура, четири за изграждане на пътна инфраструктура и един за създаване на Речна информационна система за българския участък на река Дунав. По всички тези проекти са сключени договори с изпълнителите и са в процес на изпълнение.

През следващия програмен период предложените проекти за финансиране по ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура” 2014-2020 г. са за развитие на железопътната инфраструктура, подобряване корабоплаването по вътрешните водни пътища и проекти за въвеждане на модерни системи за управление на трафика.

- Железопътна инфраструктура

Проектите за развитие на железопътната инфраструктура на Оперативна програма "Транспорт" 2007-2013 г. са заложи в Приоритетна ос I на програмата. За изграждане и развитие на ключовите железопътни инфраструктурни връзки от национално, транс-гранично и европейско значение и подобряване на оперативната съвместимост на основните железопътни артерии са предвидени около 29% от бюджета на ОПТ (предвидени инвестиции: 580 млн. евро).

Напредъкът по основните железопътни проекти през 2012 г. е както следва:

- Рехабилитация на железопътната инфраструктура в участъци от жп линия Пловдив – Бургас;

- Реконструкция и електрификация на жп линията Пловдив – Свиленград – турска/гръцка граница и оптимизиране на трасето за скорост 160 км/ч.;
- Изграждане на нов граничен комбиниран пътен/железопътен мост на р. Дунав при Видин – Калафат - Физическият напредък в края на 2012 г. на дейностите по договора за строителството на моста **надхвърля 95%**;
- Електрификация и реконструкция на жп линия Свиленград-турска граница по коридори IV и IX, фаза 2: участък Първомай-Свиленград BG161PO004-1.0.01-0005;
- Модернизация на Трансевропейската железопътна мрежа в България жп линия София – Пловдив, участък Септември – Пловдив.

- Пътна инфраструктура

Изпълнените през 2012 г. дейности са:

- Доизграждане на АМ „Тракия”, лотове 2, 3 и 4 - Предоставената безвъзмездна финансова помощ е в размер на **699 648 287,32 лв.**;
- Изграждане на АМ „Марица”, лот 1 и лот 2 - Предоставената безвъзмездна финансова помощ е в размер на **398 618 465,29 лв.**; Физическото изпълнение на двата лота е около 4%. Строителството се очаква да приключи до края на 2014 г.;
- Път Е-85 (I-5) „Кърджали – Подкова” - На 30.09.2011 г. е подписан договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за проекта в размер на **45 400 748.02 лв.** През 2012 г. цялостният физически напредък по проекта е **55%**. Приключени са 10 от общо 18 етапа;
- АМ „Хемус”, участък „Софийски околовръстен път – пътен възел Яна” - Предоставената безвъзмездна финансова помощ по проекта е в размер на **47 856 420,81 лева**. Към края на 2012 г. физическо изпълнение по проекта е 80%. Приключени са 5 от общо 8 етапа;
- АМ „Струма”, лот 1, лот 2 и лот 4 - Към края на 2012 г. се извършват СМР по Лот 1 и Лот 4 на АМ „Струма“, като физическото изпълнение е съответно 49% и 7%;
- АМ „София-Калотина, Лот 1, участък 1 СОП-Западна дъга - Проектът е в начален стадий на изпълнение. Строителството стартира на 12.09.2012 г. с подготвителни работи (почистване на строителната площадка, изкоп на горен слой почва и депониране, общ изкоп, полагане и уплътняване на материали от група А-1). Предоставената безвъзмездна финансова помощ по проекта е в размер на 223 537 475,04 лв.;
- Модернизация на участък от път I-1 (Е 79) Враца – Ботевград и (Е 79) Видин – Монтана - предстои одобрение и стартиране на изпълнението на проекта. Строителството се очаква да приключи до края на 2015 г.

Ефективен контрол на състоянието на двигателите

Контролът на състоянието на двигателите на моторните превозни средства се осъществява чрез измерване на емисиите на замърсителите съдържащи се в отработените газове от двигателите на моторните превозни средства. Измерването на емисиите на замърсителите се извършва по време на периодичните прегледи за проверка на техническата изправност на пътните превозни средства.

От 1 януари 2012 г. влезе в сила Наредба № Н-32 от 16 декември 2011 г. за периодичните прегледи за проверка на техническата изправност на пътните превозни средства (обн., ДВ, бр. 104 от 2011 г.). С наредбата се цели подобряване качеството на извършваните периодични прегледи, и засилване на контрола на пунктовете за извършване на периодични прегледи. С подобряването на качеството

на извършваните периодични прегледи се цели повишаване на безопасността на движението по пътищата и опазването на околната среда. Чрез засилването на контрола на пунктовете за извършване на периодични прегледи се цели премахване на извършването на фиктивни периодични прегледи или издаването на документ за техническа исправност, без прегледът на практика да е извършен. С влизането в сила на Наредбата всички пунктове, които извършват периодични прегледи за проверка на техническата исправност на пътните превозни средства са оборудвани с видеокамери. Също така с наредбата са въведени изисквания за проверка на автомобилните газови уредби.

По силата на Директива 2000/30/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 юни 2000 г. относно крайпътните технически проверки на движещите се на територията на Общността търговски превозни средства (ОВ L 203, 10.08.2000 г.) Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“ извършва крайпътни технически проверки на търговските превозни средства за превоз на пътници или товари. По отношение на двигателите на моторните превозни средства крайпътните технически проверки включват проверка на изпускателната система на двигателя, измерване на димността и емисиите на замърсителите съдържащи се в отработените газове и проверка за изтичането на гориво и/или масло.

През 2012 г. инспекторският състав от ИА „Автомобилна администрация“ (ИА „АА“) е извършил 5 234 проверки в предприятията осъществяващи превоз на пътници и товари, 414 проверки на автогари, 2 917 проверки на учебни центрове и 2 508 проверки на пунктове за периодични прегледи за проверка на техническото състояние на пътните превозни средства.

При осъществяване на пътен контрол са проверени 272 639 моторни превозни средства, от които 36 341 автобуси, 72 744 товарни автомобили, 74 388 леки таксиметрови автомобили, 33 350 моторни превозни средства, осъществяващи превози на пътници и товари за собствена сметка, 48 481 моторни превозни средства с чуждестранна регистрация и 5 335 моторни превозни средства, извършващи превози на опасни товари.

За констатирани административни нарушения през 2012 г. са съставени 24 635 акта и са издадени наказателни постановления за 12 908 250 лв.

По Закона за автомобилните превози и по Закона за движението по пътищата със заповеди са приложени 3 609 принудителни административни мерки.

От 1 април 2011 г. са в сила изискванията на Наредба № Н-3 от 15 март 2011 г. за определяне на методиката за изчисляване на разходите за потребление на енергия, емисии на въглероден диоксид, азотни оксиди, неметанови въглеводороди и прахови частици през целия експлоатационен период на пътните превозни средства (Обн., ДВ, бр. 26 от 2011 г.). С Наредбата в българското законодателство са въведени разпоредбите на Директива 2009/33/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г. за насърчаването на чисти и енергийноефективни пътни превозни средства (ОВ L 120, 15.05.2009 г.). Основната цел на наредбата (директивата) е да стимулира пазара на чисти и енергийноефективни автомобилни превози, и по-специално да окаже влияние върху пазара на стандартизирани превозни средства, произвеждани в големи серии, като леки автомобили, товарни автомобили и автобуси, като гарантира равнище на търсене на чисти и енергийноефективни пътни превозни средства, което да е достатъчно голямо, за да насърчи производителите и отрасъла да инвестират и да продължат да разработват превозни средства с ниски разходи по отношение на консумацията на енергия, с ниски емисии на CO₂ и ниски емисии на други замърсители.

По силата на наредбата при възлагане на обществена поръчка за доставка на леки автомобили, товарни автомобили и автобуси възложителите са длъжни да вземат предвид енергийните аспекти и въздействието върху околната среда през

целия експлоатационен период на превозните средства, които включват най-малко изисквания за потребление на енергия, емисии на въглероден диоксид (CO₂), емисии на азотни оксиди (NO_x), неметанови въглеводороди (NMHC) и прахови частици.

На основание чл. 146, ал. 1 от Закона за движението по пътищата бе разработен проект на Наредба за изменение в конструкцията на регистрираните пътни превозни средства и индивидуално одобряване на пътни превозни средства, регистрирани извън държавите-членки на Европейския съюз, или друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство. Проектът е публикуван за обществено обсъждане на интернет страницата на МТИТС през декември 2012 г. В проекта на наредба специално внимание е обърнато и на процедурата за дооборудване на пътните превозни средства с уредби, които позволяват работата на двигателя с втечен нефтен газ (LPG) или сгъстен природен газ (CNG).

Като част от мерките за повишаване на енергийната ефективност в сектор Транспорт могат да бъдат добавени и мерките, изпълнявани от Национална компания „Железопътна инфраструктура“ и „Холдинг БДЖ“ ЕАД, както следва:

- Програма за осъществяване на ЕЕ модернизация и реконструкция на системите използващи нетягова ел.енергия в гарите и гаровите райони:
 - Енергиен мениджмънт – Определяне на лимити за разход на ел.енергия в ДП "НКЖИ", контрол по управление на отоплението и осветлението и др. (очаквано спестено количество ел.енергия – 20 MWh/год.);
 - Ремонт и преустройство на ТП , кабелни линии и др. – Намаляване разхода, за поддръжка и ремонт повишаване на ЕЕ – 10 MWh/год.;
 - Въвеждане на "Система за контролно мерене и дистанционно отчитане на контролни статични електромери – 10 MWh/год.;
 - Подмяна на силно амортизирани съоръжения с което е намален разхода на електроенергия и са намалени експлоатационните разходи, избегнати са кражбите на електроенергия – 5 MWh/год.;
 - Рехабилитация на пилонно и перонно осветление (очаквано спестено количество ел.енергия – 125 MWh/год.).
- Повишаване на Енергийната ефективност чрез подмяна на дограма и полагане на топлоизолации на приемните здания на:
 - гара Плевен запад – 6 MWh/год.
 - гара Ловеч – 18 MWh/год.
 - гара Павликени – 8 MWh/год.
 - гара Попово – 5 MWh/год.
 - гара Славяново – 6 MWh/год.
 - гара Дългопол – 6 MWh/год.
- Монтиране на GPS системи на дизеловите локомотиви в пътнически превози. Наличието на такива системи в локомотивите ще позволи да се определи с точност разхода на дизеловото гориво за обслужване на конкретни номера влакове. Системите позволяват констатиране на източване на гориво от резервоара, оценка на работата на локомотивния машинист, оценка на техническото състояние на дизеловия двигател и други. Ефектът се изразява в намаляване на разходите с 156 000 лв. годишно, в резултат от оптимизиране режимите на работа и намаляване на злоупотребите с дизелово гориво;
- Оптимизиране на графика за движение на бързи и пътнически влакове;
- Оптимизиране на маневрената дейност в гарите;

- Подмяна на 100 бр. живачни лампи с енергоспестяващи (натриеви).

Оценка на ефекта

Оценката на ефекта от изпълнението на мярката ще бъде включена в оценката за изпълнение на ВВПДДЕ 2011-2013 г.

T3	Обучение на водачи на МПС за икономично шофиране
-----------	---

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Изпълнението на мярката включва:

- обучение за икономично шофиране в шофьорските курсове и включване на въпроси, касаещи ефективното използване на гориво в листовките на КАТ;
- организиране на курсове за обучение за икономично шофиране на водачите в логистичните фирми и фирмите, осигуряващи пътнически превози.

От 2008 г. са в сила изискванията на Наредба № 41 от 4 август 2008 г. за условията и реда за провеждане на обучение на водачите на автомобили за превоз на пътници и товари и за условията и реда за провеждане на изпитите за придобиване на начална квалификация. С наредбата в българското законодателство са въведени изискванията на Директива 2003/59/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 15 юли 2003 г. относно начална квалификация и продължаващо обучение на водачи на някои пътни превозни средства за превоз на товари или пътници, за изменение на Регламент (ЕИО) № 3820/85 на Съвета и Директива 91/439/ЕИО на Съвета и за отмяна на Директива 76/914/ЕИО на Съвета. За достъп до дейността управление на моторно превозно средство за превоз на пътници или товари водачите следва да преминават курсове за начална квалификация или периодично обучение.

В Република България курсовете за начална квалификация и периодично обучение се организират от търговци и юридически лица с нестопанска цел, от професионални училища, професионални гимназии, професионални колежи, средните общообразователни училища с професионални паралелки, както и висшите училища, които притежават удостоверение за регистрация, издадено по реда на Наредба № 41.

Курсовете за начална квалификация и периодично обучение включват теоретично и практично обучение на водачите на моторни превозни средства за превоз на пътници или товари по следните модули:

1. рационално управление на превозно средство на базата на изискванията за безопасност;
2. прилагане на правната уредба;
3. здравна, пътна и екологична безопасност, предоставяне на услуги, логистика.

За първи път в края на 2011 г. и началото на 2012 г. бяха организирани и проведени курсове за обучение и повишаване на квалификацията на председателите на изпитни комисии за провеждане на теоретични и практически изпити на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторни превозни средства.

Предприеха се мерки във връзка с предотвратяване на възможността за „некоректно” оценяване на резултата от проведените теоретични изпити на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС.

Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“ осъществява контрол на лицата, които организират курсове за начална квалификация и периодично обучение на водачите на моторни превозни средства за превоз на пътници или товари.

Оценка на ефекта

Оценката на ефекта от изпълнението на мярката ще бъде включена в оценката за изпълнение на ВМПДДЕ 2011-2013 г.

T5	Изграждане на велосипедни алеи, регулиране на градския трафик, използване на съвременните технологии за намаляване на пътуванията
-----------	--

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Велосипедният транспорт е алтернатива, която осигурява щадящо околната среда придвижване в градовете, както по отношение вредни емисии, така и по отношение шумово замърсяване. Развитието на този вид транспорт е една от мерките за постигане на „устойчива градска мобилност”. Темата за развитието на велосипедния транспорт все още не е засегната в политиката на МТИТС, поради това че засега това е ангажимент на общините.

През 2012 г. по линия на ОПРР, Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие”, операция 1.5 „Системи за устойчив градски транспорт” - Подкрепа за интегриран градски транспорт в петте големи градове, бяха одобрени и сключени 5 договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на обща стойност 203 513 836,74 лв. с общините Варна, Русе, Стара Загора, Плевен и Пловдив. В рамките на проектите е предвидено да бъдат изпълнени проекти, с които се цели създаване на по-ефективен и бърз масов градски обществен транспорт с по-малко потребление на енергия и въвеждане на природосъобразни видове градски транспорт, както и въвеждане на интелигентна система за контрол на трафика.

С Решение на Европейската комисия С(2012)5988 от 17.12.2012 г. беше одобрен и третият голям проект по смисъла на чл. 39 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 - проект 2010BG161PR003 „Интегриран градски транспорт на Варна”. Общата стойност по проекта възлиза на 114 438 436,44 лв.

В рамките на проектите за подкрепа на интегриран градски транспорт в седемте големи градове е предвидено да бъдат рехабилитирани съществуващи и изградени нови над 100 км велоалеи. Общините са в процес на обявяване на процедурите за възлагане на обществени поръчки.

В допълнение, като част от проектите на община Бургас и Столична община, е планирано на светофарите по маршрута на бързия автобусен транспорт да бъдат монтирани контролери за осигуряване на приоритет на средствата за обществен транспорт. Тази мярка ще доведе до намаляване на времето за изчакване на автобусите, избягване на задръстванията, предвидимост и съкращаване на необходимото за едно пътуване време.

Във връзка с осигуряване специалните права за движение за обществен транспорт и разширяване на метро-transporta, както и в изпълнение на насоките на транспортната политика за развитие на по-зелени и екологични видове транспорт, през 2012 г. беше изготвен от експерти от Дирекция „Национална

транспортна политика” при МТИТС Доклад-анализ относно възможностите за икономически ефективно увеличение на участието на тролейбусния транспорт във вътрешноградските пътнически превози в България. Той беше приет на заседание на МС на 6.06.2012 г. с Протокол № 22. Насърчаването и развитието на екологичен градски транспорт е политика на всички столици и големи градове по света. Стратегическата цел е да се направи градския транспорт по-привлекателен и така да се намали продължителното увеличение на частния автомобилен трафик. От екологична гледна точка, градският транспортен трафик, особено електрическият транспорт, е за предпочитане. Потенциална добавена стойност в дългосрочна перспектива ще има насърчаването на планове за градска мобилност като средство за борба с натоварването на пътното движение в градовете и замърсяването на околната среда.

През 2012 г. приключиха дейностите по два от проектите, свързани с разширението на софийското метро:

- Разширение на софийското метро – I етап „Пътен възел Надежда – бул. Черни връх” – по ОП „Транспорт”;
- Проект за разширение на софийското метро – II етап, лот 1 „ж.к. Обеля – пътен възел „Надежда” и лот 2 „ж.к. „Младост 1 – ж.к. Младост 3“ – бул. Цариградско шосе” – по ОП „Транспорт”;
- Етап III Лот 1 „Цариградско шосе – Летище София” и Лот 2 „ж.к. Младост 1 – Бизнес парк в Младост 4”;
- Техническа помощ за подготовка на инвестиционен проект за трети метродиаметър на метрото в София „кв. Княжево – ЦГЧ – бул. Ботевградско шосе” за реализация като тип „леко метро”.

Оценка на ефекта

Оценката на ефекта от изпълнението на мярката ще бъде включена в оценката за изпълнение на ВМПДДЕ 2011-2013 г.

T7	Кредити (вкл. грант) за ЕЕ в автомобилния транспорт (нови автомобили, гуми и т.н.)
-----------	---

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Мярката е финансова, но нейното изпълнение се предхожда от въвеждането на нормативна база, регламентираща прилагането на комплекс от мерки, насочени към стимулиране въвеждането и използването на ефективни автомобили – електромобили, хибридни автомобили и автомобили с двигател с вътрешно горене с редуцирани емисии. Като част от концепцията за нова индустриална политика в Европейската общност, през 2010 г. бе приета Европейска стратегия за незамърсяващи и енергийно ефективни превозни средства, чиято основна цел е да укрепи водещата позиция на ЕС в чистите автомобилни технологии, да насърчи растежа и създаването на работни места в сектора, включително на неговите доставчици и свързаните отрасли. Отчитайки европейските цели и приоритети за интелигентно и устойчиво икономическо развитие, България е една от деветте страни-членки на ЕС, които подкрепиха със Съвместната декларация приоритетното развитие на електрическата мобилност в Европа. С този акт електрическите автомобили бяха поставени в центъра на вниманието и перспективите за развитие и конкурентоспособност, интегрирайки индустриалното развитие и устойчивостта. През 2012 г. беше приет Национален план за действие за

насърчаване производството и ускореното навлизане на екологични превозни средства, включително на електрическата мобилност в Република България за периода 2012-2014 г. (<http://www.mi.government.bg/bg/theme-news/nacionalen-plan-za-deistvie-za-nasarchavane-proizvodstvoto-i-uskorenoto-navlizane-na-ekologichni-prevo-924-m0-a1-1.html>). Целта на Националния план е да се определят основните мерки и дейности, които следва да бъдат изпълнени, за да се стимулира производството и търсенето/потреблението на екологични превозни средства у нас. Като се има предвид по-високата пазарна цена на екологичните автомобили на този етап, европейската практика и пазарната логика, постигането на целите на плана може да се осигури единствено чрез стимулиране на тяхното потребление. Подобен подход ще окаже положително въздействие върху тенденциите на производството и търсенето на новите екологични превозни средства.

С националния план за действие се определя рамката на предстоящата политика и действията за насърчаване навлизането и развитието на устойчив автомобилен транспорт, както и отговорностите на отделните заинтересовани страни в изпълнение на определения дългосрочен европейски път за развитие на нисковъглеродна и ресурсно ефективна икономика.

Българското законодателство в областта на техническите изисквания към МПС до настоящия етап е хармонизирано с Директива 2007/46/ЕО относно създаването на рамка за одобрение на моторните превозни средства и техните ремаркета, както и на системи, компоненти и отделни технически възли, предназначени за такива превозни средства.

Изискванията на Директива 2009/33/ЕО за чистите и енергийно ефективни пътни превозни средства са въведени в чл. 26а от Закона за обществените поръчки. С разпоредбата се дефинират минималните изисквания за доставка на такива превозни средства.

Въвеждането на новите екологични автомобили като отделна категория превозни средства (ПС) в приложното поле на законовата уредба и осигуряването на преференции за насърчаване навлизането и развитието на устойчива, респективно на електрическа мобилност в съответствие с европейската политика и практика на ДЧ е свързано с приемането на Закон за насърчаване на иновациите; на Закони за изменение и допълнение на: Закона за местните данъци и такси, Закона за данъка върху добавената стойност, Закона за движение по пътищата, Закона за пътищата; на Правилника за прилагане на Закона за насърчаване на инвестициите; на съответните правилници, наредби и тарифи.

Публикуваните в Националния план данни на Държавно-обществената консултативна комисия по проблемите на безопасността на движение по пътищата към 2010 г., показват че над 50% от автомобилите са на възраст над 15 години, в т.ч.: до 5 г. – 8,4%, от 5 до 10 г. – 9,5%, от 10 до 15 г. – 24,3%, от 15 до 20 г. – 30,5%, над 20 г. – 27,3%. В същото време по данни на Асоциацията на автомобилните производители техните оторизирани представители в България, през 2011 г. (към 31.10.2011 г.) у нас са продадени екологични превозни средства, както следва:

- Електрически ПС – 4 бр., или 0,025%;
- Хибридни ПС – 65 бр., или 0,4%;
- Автомобили с двигател с вътрешно горене, чиито емисии на CO₂ са до 120 г/км, продадени на фирми – 1310 бр., или 8,15%.

Всички тези данни, както и целите и приоритетите на провежданата национална политика за устойчиво икономическо развитие и за опазване на околната среда, формират обхвата и мерките в Националния план. Обект на преференциално третиране са следните групи екологични пътни превозни средства:

- Електрически превозни средства – МПС, които използват двигател с изцяло електрическо захранване и не притежават двигател с вътрешно горене;
- Хибридни автомобили – МПС, които използват две или повече системи за задвижване от различен тип – електрически двигател и двигател с вътрешно горене (бензин или дизел);
- Моторни превозни средства – пътнически автомобили, отделящи емисии на CO₂ до 120 г/км; микробуси – до 175 г/км; автобуси – изискванията по EURO V.

Основни критерии при определяне размера на преференциите между отделните групи екологични автомобили за предвижданите насърчителни мерки са бъдат:

- Отчитане на енергийната ефективност и въздействията върху околната среда в рамките на целия експлоатационен живот, свързани с емисиите на въглероден диоксид и други замърсители;
- Възраст на превозното средство.

Предвидените за постигане на целите мерки включват мерки за насърчаване производството на електрически и други екологични превозни средства, на компоненти и части за тях и за зарядната инфраструктура, мерки за стимулиране на научноизследователската и развойна дейност за развитие на екологичните превозни средства и на системите за зареждане, както и мерки, свързани със стимулиране на потреблението/търсенето на новите екологични превозни средства.

Сред предвидените финансови мерки са:

- Оперативна програма “Конкурентоспособност” (ОПК) - осигурена е финансова подкрепа за развитие на стартиращи иновативни предприятия, за внедряване на иновативни продукти, процеси и услуги, за разработване на иновации, за технологична модернизация и развитие на технологични центрове и клъстери. От безвъзмездна финансова помощ могат да се възползват както потенциални производители на електрически превозни средства, така и такива на отделни компоненти, възли и детайли за тях и/или за оборудване на зарядната инфраструктура. Общият размер на финансовата подкрепа за сектора не е лимитирана, а е функция на инициативата на потенциалните инвеститори и бенефициенти. Във връзка с подготовката на стратегическата рамка за следващия програмен период 2014-2020 г. се очаква да се разкрият допълнителни възможности за подкрепа на сектора в синхрон с очакваното фокусиране върху мерки в подкрепа на иновациите;

- Проучване и анализ на възможностите и въздействията от въвеждането на преференции за годишния данък на автомобилите в зависимост от екологичните характеристики на превозните средства и разработване проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси въвеждането на еко компонента за автомобили с двигател с вътрешно горене и техните въздействия, следва да се оценят и ефектите от въвеждане на:

- за електромобили – освобождаване от годишен данък;
- за хибридни автомобили – освобождаване от годишен данък (не по-малко от 5 години).

- Въвеждане на преференциални такси при първоначална регистрация и регламентиране на категориите електрически ПС и хибридни ПС;

- Освобождаване/облекчаване на пътните такси за ползване на пътната инфраструктура (винетни такси);

- Осигуряване на еднократна субсидия/бонус за физически и юридически лица при закупуване на нови електрически ПС и хибридни ПС – Планът предвижда за времето до 2016 г. да се осигури еднократната субсидия/премия при закупуване

на нови екологични ПС (за първия закупен автомобил от дадено физическо или юридическо лице), както следва: 5000 лева – за нов електромобил и 2500 лева - за ново хибридно ПС с електродвигател;

- Оперативна програма “Регионално развитие” 2007-2013 г. – осигурена е безвъзмездна финансова помощ за интегриран градски транспорт в 7 от големите български градове на обща стойност над 200 млн. евро. Включването на електрическата мобилност като основен компонент в разработваните проекти ще бъде приоритет за следващия програмен период 2014-2020 г.

Като допълнителни източници на финансиране Планът предвижда Програма LIFE+ и Област STEER към Подпрограма Интелигентна енергия за Европа на Рамкова програма за конкурентоспособност и иновации (CIP).

Оценка на ефекта

Оценката на ефекта ще бъде включена в общата оценка за изпълнение на ВВПДЕЕ 2011- 2013 г.

5. Сектор Селско стопанство

СС1	Създаване на постоянно действаща вътрешноведомствена работна група в Министерство на земеделието и храните, отговорна за секторните политики
------------	---

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Мярката предвижда създаване на постоянно действаща вътрешноведомствена работна група в Министерство на земеделието и храните (МЗХ), отговорно за изпълнение на политиката за повишаване на енергийната ефективност в сектор Селско стопанство. Част от дейностите, които работната група извършва са:

- Изготвяне на планове и програми за повишаване на ЕЕ в сектора;
- Изпълнение на мерки, включени в плановете за повишаване на ЕЕ;
- Разработване на секторни политики;
- Мониторинг на изпълнението на секторните политики.

До момента на изготвяне на настоящия отчет не постъпи информация относно изпълнението на мярката през 2012 г. от страна на отговорната институция.

Оценка на ефекта

Мярката няма директен енергоспестяващ ефект. Изпълнението ѝ подпомага повишаването на енергийната ефективност в целия сектор.

СС2	Отпускане на кредити с грант за закупуване на енергийно ефективни селскостопански машини и транспортни средства
------------	--

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Мярката е насочена към създаване на кредитни механизми за финансиране на енергийно ефективни селскостопански машини и транспортни средства. Към момента банките на пазара предлагат специални грантови схеми за финансиране на проекти за енергийна ефективност, които включват финансиране на проекти, допринасящи за подобреното на енергийната ефективност, когато това води до намаляване с минимум 20% на разходите за енергия спрямо базовите такива за една календарна година или на енергията в себестойността на единица произвеждана

продукция, като една от допустимите са финансиране дейности е подмяна на машини и/или транспортен парк и селскостопанска техника. Размерът на безвъзмездната финансова помощ възлиза на до 15% от кредита. Доказването на постигната енергийна ефективност се извършва след реализация на инвестицията на база разход на гориво и обработени площи. Данните следва да могат да бъдат удостоверени със съответни официални документи. За получаването на кредита възрастта на подменяната селскостопанска техника не е от значение. Няма ограничения и за закупуване на техника втора употреба, стига да бъде постигнато задължителното условие от минимум 20% намаляване на разхода на гориво и/или отделяните вредни емисии. Допустим за финансиране е и прикачения инвентар – сеялки, плугове, брани и др. Максималната стойност на проектите, кандидатстващи за грант не трябва да надвишава 2,5 млн. Евро.

Кредитната линия на Европейската банка за възстановяване и развитие за енергийна ефективност (EUEEFF), която успешно приключи в края на септември 2012 г., също предлагаше кредити на бенефициенти за закупуване на селскостопанско оборудване. Към кредитната линия се предлагаше безплатна техническа помощ от страна на консултантски фирми, а за по-големите проекти, които доказано покриват изискванията за одобрение по линията, се предлагаше възможност и за извършване на безплатен енергиен одит.

Друга възможност за финансиране на селско стопански машини и техника чрез грант се предлагат от банките, които предоставят кредити по приоритетните оси на Програмата за развитие на селските райони. Пример за това е мярка 121 „Модернизирани на земеделските стопанства“. Целта на мярката повишаване на конкурентоспособността на земеделието в България, модернизация на производствения процес, намаляване на вредното въздействие върху природата и подобряване на условията на труд. Мярката подпомага развиването на бизнес в областта на животновъдството и растениевъдството. Размерът на безвъзмездната помощ по мярката варира между 40% и 60% в зависимост от типа на проекта. Мярката предлага 10% над безвъзмездната помощ за проекти, които включват подобряване на енергийната ефективност. Банките, които предлагат кредити за закупуване на селскостопанска техника по мярка 121 предоставят размер на кредита до 90% от стойността на закупваната техника. Максималният размер на общите допустими разходи на проектите по мярката възлиза на 1,5 млн. Евро. Към 31.12.2012 г. по мярка 121 „Модернизирани на земеделските стопанства“ са сключени 2 718 договора с бенефициенти, като одобрените разходи възлизат на 1 250 млн. лева.

Оценка на ефекта

Оценката на ефекта ще бъде включена в общата оценка за изпълнение на ВВПДЕЕ. Очакваните спестявания към 2016 г. възлизат на 116 GWh/год.

СС4	Отпускане на кредити с грант за въвеждане на мерки за повишаване на енергийната ефективност при сушене на дървесина и земеделски продукти
------------	--

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Мярката е финансова и към настоящият момент за посочените дейности се предоставя финансиране по Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г. (ПРСР). Програмата има за цел подобряване на условията на живот, социалната инфраструктурата и икономическото състояние на селските общини в България и създаване на условия за развитие на дребния и среден бизнес. Програмата е

създадена да подпомага микро, малки и средни предприятия, неправителствени организации, земеделски производители, общини и други стопански субекти, извършващи дейност на територията на селските общини в страната. Териториалният обхват на ПРСР е 231 общини в България, намиращи се в селски райони. По програмата се финансират проекти за създаване на малки и средни земеделски стопанства, създаване на трайни насаждения, развитие на селски туризъм, модернизация на земеделските стопанства, закупуване на земеделска техника, изграждане на кравеферми и оранжерии, използване на възобновяеми енергийни източници, изграждане на преработвателни предприятия за пчелен мед и дървесни пелети и много други неземеделски дейности. Подпомагат се както действащи предприятия, така и новосъздадени. ПРСР субсидира безвъзмездно между 50% и 100% от разходите по всеки одобрен проект.

Мярката, която е директно насочена към повишаване на енергийната ефективност при сушене на дървесина и земеделски продукти по ПРСР е Мярка 123 "Добавяне на стойност към земеделски и горски продукти". Тя е насочена към добавяне на стойност към горски продукти, свързани с използването на дървесината като суровина – за работни операции преди индустриалната преработка. Допустимите дейности в рамките на мярката са преработка и/или маркетинг на горски продукти свързани с използването на дървесината като суровина и ограничени до работни операции, извършвани преди индустриалната преработка и без производството на мебели (финансовата помощ се предоставя само за микропредприятия) и включват закупуване и инсталиране на нови машини, оборудване и съоръжения за подобряване на производствения процес и внедряването на специализирани софтуерни и технически средства.

По мярката ще бъдат подпомагани проекти, които водят до подобряване на цялостната работа на предприятието на бенефициента чрез:

- внедряване на нови и модернизиране на наличните мощности и подобряване на използването им;
- внедряване на нови продукти, процеси и технологии;
- намаляване на себестойността на произвежданата продукция;
- подобряване на хоризонталното сътрудничество с производителите на суровини;
- опазване на околната среда;
- намаляване на вредните емисии и отпадъци;
- увеличаване използването на енергия от възобновяеми енергийни източници;
- подобряване на ефективността на използваните при производството ресурси;
- подобряване на качеството на продуктите.

Бюджетът на мярка 123 възлиза на 245 710 000 евро, а общият брой на подпомогнатите предприятия за периода 2007 – 2013г. е 610.

Оценка на ефекта

Оценката на ефекта ще бъде включена в общата оценка за изпълнение на ВВПДЕЕ. Очакваните спестявания към 2016 г. възлизат на 17 GWh/год.

6. Хоризонтални мерки

X1	Национална дългосрочна програма по енергийна ефективност 2005-2015 (НДПЕЕ)
----	---

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Програмата конкретизира тезите на Управленската програма на Правителството и Енергийната стратегия на България, като формулира инициативите и мерките за повишаване на ЕЕ. Основната цел е намаляване на енергийната интензивност на БВП, чрез намаляване на енергийната интензивност във всички икономически сектори - крайни потребители на горива и енергия: индустрия, транспорт, услуги, бит и селско стопанство. Секторите са анализирани последователно, като са взети под внимание дяловете им в крайното енергийно потребление. Програмата включва анализ на сегашното състояние и прогноза за бъдещото енергийно развитие на страната, определя оптималните мерки и въздействия по сектори на базата на формулираните национални цели. Като краен резултат програмата предлага съвкупност от механизми за провеждане на държавната политика за повишаване на енергийната ефективност чрез интегрирането ѝ в общата политика за икономическо и социално развитие на страната. Програмата предлага мерки за повишаване на ЕЕ в условията на непрекъснато нарастване на БВП за целия десетгодишен период. Предложената съвкупност от механизми и мерки за повишаване на енергийната ефективност при крайните потребители, действията за оптимизация на крайното енергопотребление, както и финансовите механизми за изпълнението им идентифицират възможностите и бариерите за провеждане на политика за енергийна ефективност в Република България.

Оценка на ефекта

Мярката няма директен енергоспестяващ ефект - подпомага подобряването на енергийната ефективност във всички сектори

X2 (D1)	Адаптиране на Национална програма за обновяване на жилищните сгради в Република България 2006-2020 г. (НПОЖСРБ) към хармонизираните политики на ЕС за енергийна ефективност и към новата политика на правителството на Република България за масово обновяване на многофамилни жилищни сгради
---------	--

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Необходимостта от адаптирането на програмата произлиза от:

- Високия дял на жилищния сектор в общото енергийно потребление в страната, при значителен потенциал за икономия на енергия и увеличаване на комфорта на обитаване;
- Постоянното нарастване на цените на енергоизточниците и динамичното изчерпване на световните запаси от изкопаеми източници на енергия;
- Изискването за стимулиране използването на възобновяеми енергийни източници;
- Включването на страната ни в единната европейска среда на обитаване с единни общопризнати норми и изисквания за постигане на устойчиво развитие в хармония с околната среда;
- Преструктурирането на жилищните комплекси да се извършва едновременно с обновяването на жилищните сгради;

- Усъвършенстването на техническата нормативна уредба и строителния надзор с цел рационалното използване на енергията.

Включването на мярката във ВВПДДЕ и актуализирането на НПОЖСРБ е в съответствие със създаването на нова планова и програмна основа за масово обновяване на сградите и на околната среда в жилищните територии.

За актуализирането на НПОЖСРБ е необходимо да се съберат специфични данни за енергийното потребление на българските домове в kWh/годишно и по изчислителния метод „отдолу-нагоре“. Такива данни ще бъдат налични след изпълнението на проекта BG161PO001-1.2.01-0001 „Енергийно обновяване на българските домове“ по Оперативна програма „Регионално развитие“ (мярка Д1).

Мярката е хоризонтална, тъй като чрез изпълнението на програмата се активират публично-частните партньорства за обновяване на жилищните сгради между държавата, общините, собственици на жилища и частния сектор (финансово-кредитни институции, строително-предприемачески фирми и дружества за енергоефективни услуги). Това оказва пряк ефект върху останалите сектори, сред които най-вече сектор Услуги.

Направените разчети на действащата програма показват, че средната годишна икономия на енергия в резултат на изпълнение на инженерно-техническите мерки ще бъде около **25-35 kWh/m²**. Очакваният ефект от приложени пакети мерки, с отразяване на приноса от подмяната на абонатните станции, представлява около **35,5% икономия** към реализираните разходи преди обновяването, при спазване на изискванията за поддържане на нормативно определена температурен режим в помещенията.

Оценка на ефекта

Тъй като мярката подпомага подобряването на енергийната ефективност в секторите Домакинства и Услуги, конкретния ефект от нейното прилагане е включен в отчета на съответните мерки в двата сектора.

X3	Закон за енергийната ефективност
-----------	---

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Законът за енергийна ефективност (Обн. ДВ бр.98 от 14.11.2008 г., посл. изм. ДВ бр.35 от 03.05.2011 г.) урежда обществените отношения, свързани с провеждането на държавната политика за повишаване на енергийната ефективност при крайното потребление на енергия и предоставянето на енергоефективни услуги. Законът има за цел насърчаване на енергийната ефективност чрез система от мерки и дейности на национално, отраслово, областно и общинско равнище като основен фактор за повишаване конкурентоспособността на икономиката, сигурността на енергоснабдяването и опазването на околната среда.

През 2012 г. беше разработен Закон за изменение и допълнение на ЗЕЕ, който въвежда изискванията на Директива 2010/31/ЕС за енергийните характеристики на сградите.

Оценка на ефекта

Мярката няма директен енергоспестяващ ефект - подпомага подобряването на енергийната ефективност във всички сектори.

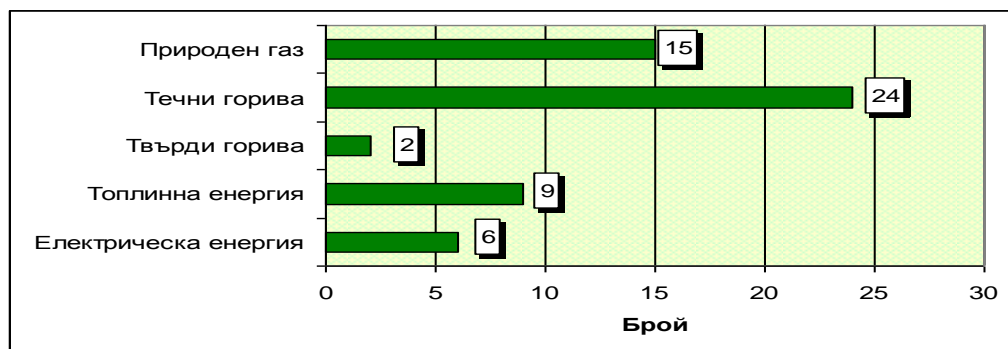
Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Мярката е регламентирана в чл. 10 от ЗЕЕ, съгласно който националната индикативна цел за енергийни спестявания се разпределя като индивидуални цели на три групи задължени лица, сред които са търговци с енергия, които продават енергия на крайните потребители на енергия повече от еквивалента на 75 GWh годишно, имат персонал повече от 10 души или годишен оборот над 4 млн. лева.

Съгласно ЗЕЕ задължените търговци с енергия ежегодно подават в АУЕР информация за реализираните от тях дейности и мерки за намаляване на енергийното потребление. Въз основа на получените до 31.03.2012 г. данни е направена частична оценка на постигнатите и очакваните спестявания на горива и енергии по метода „отдолу-нагоре”.

Търговците с енергия имат най-голяма цел за постигане на енергийни спестявания. Поради това техния принос към изпълнение на изискванията за повишаване на енергийната ефективност, поставени пред България от Директива 2006/32/ЕО и ВВПДЗЕЕ е от изключителна важност.

Към настоящия момент в страната са идентифицирани петдесет и двама търговци с енергия, отговарящи на горните условия, като някои от тях оперират с повече от един вид горива и енергии – фигура 22.

Фиг. 22 Търговци с енергия по видове горива и енергии

Въз основа на разпоредбите на чл. 41 от ЗЕЕ АУЕР изиска информация за предприетите енергоефективни мерки през 2012 г. и постигнатите спестявания от всички 52-ма търговци с енергия. В АУЕР беше получена информация общо от 27 търговеца с енергия, като 26 от тях фигурират в списъка с разпределени индивидуални цели за енергийни спестявания. Получаването на информация от по-малко от половината от задължените търговци с енергия показва все още недостатъчно сериозното им отношение към енергийната ефективност.

Анализ на изпълнението на енергоефективни мерки

- Задължени лица – търговци с природен газ

Близо половината от търговците с природен газ предоставиха в АУЕР информация за реализираните от тях мерки през 2012 г. Дружествата с най-много клиенти и обем продажби предоставиха своята информация в срок и в съответствие с утвърдения образец.

През 2012 г. с решение на Министерски съвет № 258/19.10.2012 г. беше приета Специализирана методиката за оценка на енергийните спестявания след прилагане на мярка газификация. Методиката е разработена с цел оценяване на

количеството спестена енергия в резултат на изпълнението на газификацията като „енергийна услуга” при крайните потребители на енергия. Като енергийна услуга по смисъла на ЗЕЕ, газификацията обхваща изграждане на газоразпределителни мрежи, преоборудване на горивните инсталации за замяна на използваните твърди, течни горива и електроенергия и доставка на природен газ, както и набор от мерки и действия за подобряване управлението на горивните инсталации при крайните потребители. Основен принцип на методиката е осигуряване на възможност за оценка на енергийното потребление преди и след прилагане на газификацията, като се отчита влиянието на външните и вътрешните условия в обектите, включително ефективността на заменените и нововъведените елементи, агрегати и системи, които въздействат върху енергийното потребление.

Най-често прилаганата мярка за енергийна ефективност при търговците с природен газ е промяна на горивната база и замяната на течно или твърдо гориво с природен газ. Оценката на енергийните спестявания, предоставена от търговците с природен газ е извършена в съответствие със Специализираната методика.

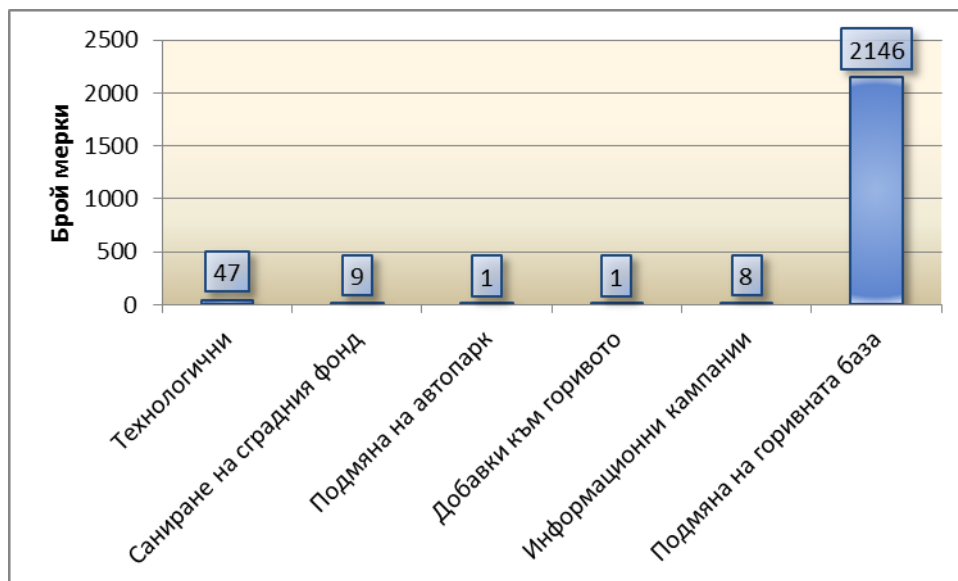
- Задължени лица – търговци с енергия

Най-пълна информация постъпи в АУЕР от търговците с електроенергия – 5 подадени форми за предоставяне на информация при 6 задължени дружества. Налице е изпълнение на задълженията и от топлофикационните дружества – 7 подадени форми от общо 9 задължени дружества. Само едно от задължените лица – търговци с твърди горива е подало информация. По-голямата част от търговците с течни горива не са изпълнили задължението си за предоставяне на информация, съгласно чл. 41 от ЗЕЕ.

Сред най-често използваните мерки при търговците с топлинна енергия са подмяната на абонатни станции, изолация на материали в абонатни станции, подмяна на елементи от абонатни станции като помпи за БГВ, топлообменници, въвеждане на система за сградна автоматизация, реконструкцията на инсталации за комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия и други.

Сред реализираните от търговците с електрическа енергия мерки са подмяна на електромери, предоставяне на електронни фактури на крайните потребители, подмяна на трансформатори, енергоспестяващи мерки по прибори за измерване, контрол и управление, подмяна на автомобилния парк, както и редица информационни и обучителни кампании, които попадат в категорията на така наречените „меки мерки”.

Подобно на търговците на топлинна енергия търговците на електрическа енергия са предприели мерки, свързани със санирането на сградния фонд – изолация на стени, покриви, подмяна на дограма и др.

Фиг. 23 Енергоефективни мерки, предприети от търговците с енергия

Оценка на ефекта

Оценката на спестяванията от приложените през 2012 г. мерки е:

- Постигната икономия на енергия от изпълнени мерки от **търговците с природен газ – 11,92 GWh/год.**
- Очаквана икономия на енергия от изпълнени мерки от **останалите търговци с енергия – 143,03 GWh/год.**

Общата постигната икономия на енергия от всички изпълнени от търговците с природен газ мерки след 2008 г., изчислена по приетата Специализирана методика за оценка, възлиза на **193,4 GWh/год.**

Важно е да бъдат направени следните уточнения:

- Отчетените стойности са претендирани спестявания, които впоследствие всеки търговец с енергия следва да докаже по реда на ЗЕЕ;
- Не са взети предвид мерки, чиито изчислени ефекти са нереално високи.

X5	Проучване и оценка на целесъобразността от въвеждането на механизъм за търговия с бели сертификати
-----------	---

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Изпълнението на дейности, свързани с възможностите за въвеждане на механизъм за търговия с бели сертификати започнаха в страната през последните няколко години с редица проучвания на опита на други европейски страни, в които механизмът е въведен. Доклад на тема „Анализ на най-добрите европейски практики при прилагане на механизма на Белите сертификати“ беше изготвен още през 2011 г. в рамките на изпълнението на проект „Съгласувани действия за подпомагане транспонирането и изпълнението на Директива 2006/32/ЕС на Европейския парламент и на Съвета – CA ESD”.

Въвеждането на задължения за изпълнение на индивидуални цели за енергийни спестявания от лицата по чл. 10 от ЗЕЕ и потвърждаването на постигнатите спестявания чрез издаване на удостоверения за енергийни спестявания може да се разглежда като първата стъпка към въвеждането на механизма за търговия с бели сертификати в България.

Като продължение на започнатите проучвания по отношение на най-добрите практики в страните-членки и на базата на съвместни срещи, Европейската банка за възстановяване и развитие избра България за една от двете пилотни страни за проучване разработването и въвеждането на схемите на задължение по енергийна ефективност (СЗЕЕ). За целта през 2012 г. Датския фонд за подпомагане и сътрудничество обяви обществена поръчка за избор на консултантски фирми за извършване на анализ на опита натрупан на международно ниво по отношение на схемите за задължения по енергийна ефективност. Целите на възлагането на задачата са да се окаже съдействие на държавните органи в България при разработването на една прозрачна, ефективна и пазарно ориентирана система за задължение по енергийна ефективност, която ще стимулира привличането на разнообразен инвеститорски интерес, като същевременно ще се избягва създаването на ненужни трудности за изпълнението на целите на задължените лица. Тази задача ще се реализира на базата на натрупаните до момента знания и опит по отношение на СЗЕЕ, които се прилагат в европейските страни, като ще бъде направено й проучване в клон на Европейската банка за възстановяване и развитие от главен икономист ЕСО. Консултантът следва да изпълни следните задачи.

Задача 1: Базирайки се на предварително извършена работа, той следва да анализира въвеждането на схемите за задължение по енергийна ефективност във Великобритания, Италия, Франция, Дания и Полша, а освен това и да идентифицира:

а) пълния набор от нормативни и институционални елементи, необходими за въвеждането на ефективна СЗЕЕ.

б) съответните заключения, които могат да бъдат направени за България, използвайки международния опит на другите страни. Основните елементи, които характеризират горепосоченото могат да включват:

- Метод за въвеждане и разпределяне на задълженията;
- Допустими енергоспестяващи мерки;
- Минимален обем на допустими спестявания (обвързващи правила);
- Метод за определяне на енергийни спестявания и MRV протокол;
- Въвеждане на правила за премахване на двойното отчитане с помощта на национални програми, спонсорирани от държавата или финансови инструменти, използвани вследствие на търговията с въглеродни емисии
- Период за одобрение;
- Период за кредитиране и продължителност на проекта;
- Методи за изпълнение на задълженията;
- Въвеждане на правила за съответствие с трети страни (например ESCO);
- Въвеждане на правила за одобрение и процедури по тяхното прилагане;
- Въвеждане на санкции за несъответствие с изискванията и процедури по тяхното прилагане;
- Уреждане на спорове;
- Въвеждане на правила за възстановяване на разходите (pass-through).

Задача 2: Идентифициране на липсващите елементи от вторични нормативни актове и откриване на пропуски при каквито и да било институционални договорености с цел гарантирането на успешното въвеждане на СЗЕЕ в България, като се използват направените изводи от международния опит, посочен в Задача 1.

Задача 3: Анализират на плюсовете и минусите на различните проектни варианти за определянето на липсващите елементи във вторичните нормативни актове, посочени в Задача 2 и предлагането на подробни проекти, които са най-подходящи за българските условия и цели на държавното управление. В случай че консултантът сметне, че някои от проектните характеристики следва да бъдат регулирани на ниво първично законодателство, трябва да бъде отправено предложение за съответно допълнение на ЗЕЕ от 2008 г.

Задача 4: След като бъдат одобрени предложените варианти, консултантът ще представи проект на текст за допълнение на Закона и издадените вторични нормативни актове за разглеждане от българските власти.

Задача 5: Анализират на институционалните нужди за изграждане на капацитет и очакваните административни разходи за запълване на пропуските, посочени в Задача 2, отнасящи се за регулаторните лица.

Задача 6: Подготовка и изработка на пакет от информационни и тренировъчни материали, който да се използва от АУЕР с цел запознаването на задължените лица и други заинтересовани страни с детайлите по използването на СЗЕЕ и начините за постигане на съответствие.

Консултантските фирми, трябва да бъдат регистрирани в Дания, а предложените експерти трябва да бъдат граждани на Дания или служители на фирми, регистрирани в Дания. Допустимо е до 20% от предложените експерти да бъдат граждани на България.

Към изисквания профил на консултантът се включват редица изисквания, сред които:

1. да има реализирани проекти и регулаторен опит, свързан със схемите за задължения по ЕЕ;
2. да има натрупан опит по изпълнение на проекти в България;
3. да включва екип от квалифицирани експерти включително юристи, технически и икономически експерти с опит в изпълнението на СЗЕЕ в ЕС и с добри познания в областта на енергетиката и енергийната ефективност в България.

Членовете от екипа трябва да имат натрупан минимум пет годишен опит и екипа трябва да включва квалифицирани юристи и инженери от България. Изискват се още и добри познания по английски и български език.

Оценка на ефекта

Мярката няма директен енергоспестяващ ефект. Очаква се нейното реализиране да подпомогне повишаването на енергийната ефективност във всички сектори.

X6	Изготвяне на Закон за публично-частното партньорство
-----------	---

Описание на мярката и дейностите по изпълнението

Проект на Закон за публично-частното партньорство беше одобрен от Министерски съвет на Р България през септември 2011 г. и внесен за обсъждане и приемане в Народното събрание. Законът беше приет през май 2012 г. и влиза в

сила от 01.01.2013 г. В закона е дадено определение и са изведени основните характеристики на публично-частното партньорство. ПЧП е всяко дългосрочно договорно сътрудничество между един или повече публични партньори, от една страна, и един или повече частни партньори - от друга, за извършването на дейност от обществен интерес при оптимално разпределение на ресурси, рискове и отговорности между партньорите. Основните характеристики на ПЧП са свързани с финансирането на проекта, със срока на взаимоотношенията между публичния и частния партньор и с разпределение на рисковете и съответстващите им отговорности. ПЧП е средство за извършване на дейности от обществен интерес.

С приемането на закона за първи път се прави опит да се въведе ясна законова рамка на придобилото вече голяма популярност партньорство между държавата, респективно общините и частните партньори за постигане на дадени обществени цели. До този момент поради липса на законова база някои от общините приеха собствени наредби за осъществяване на публично-частно партньорство, но те не са достатъчни за въвеждане на ясни правила, публичност и прозрачност при определяне на частния партньор и регулиране на последващите взаимоотношения между партньорите.

Основните цели на закона са да осигури развитие на висококачествени и достъпни услуги от обществен интерес чрез постигане по-добра стойност на вложените средства, да даде възможност за насърчаване на частните инвестиции в изграждането, поддържането и/или експлоатацията на обекти на техническата и социалната инфраструктура и на извършването на други дейности от обществен интерес, и да осигури публичност, прозрачност, свободна и лоялна конкуренция, недопускане на дискриминация, равно третиране и пропорционалност при сключването на договорите за ПЧП.

Този механизъм може да се използва при изпълнението на проекти за повишаване на енергийната ефективност както от задължените по ЗЕЕ лица, така и от всички останали участници в крайното потребление на енергия. При партньорския договор частният партньор не получава приходи от потребителите на дейността или от други трети лица във връзка с тази дейност.

В допълнение към законовата уредба бяха приети Правилник за прилагане на Закона за публично-частното партньорство и Наредба за условията и реда за планиране и критериите за включване на проекти за ПЧП в оперативния план и в програмата за реализация на общинския план за развитие.

Оценка на ефекта

Мярката няма директен енергоспестяващ ефект - подпомага подобряването на енергийната ефективност във всички сектори.

V. Обобщена оценка на приложените мерки

1. Обща оценка

Общата оценка на постигнатите и очакваните икономии на горива и енергии от изпълнените мерки е извършена след обработване на постъпилата в АУЕР информация:

- отчети за изпълнението на плановете за енергийна ефективност от органите на държавната власт и от органите на местните администрации, по чл. 12, ал.1 от ЗЕЕ;
- отчети за управлението за енергийна ефективност, по чл. 36, ал.4 и 5 от ЗЕЕ;
- реализирани дейности и мерки за енергийна ефективност от търговци с енергия, съгласно чл. 40, ал. 2 и чл. 41, ал. 1, т.1 от ЗЕЕ;

- отчети на ведомства за изпълнените задължения по ВВПДДЕЕ през 2012 г.;
- официални Интернет страници на съответните организации.

След обобщаване на горната информация получените резултати бяха разделени на постигнати и очаквани:

- **постигнати икономии на енергия – 392,3 GWh/год.**
- **очаквани икономии на енергия – 528,6 GWh/год.**

2. Специфика на изчисленията

При горните изчисления за икономии на енергия по метода „отдолу – нагоре” е обърнато специално внимание на недопускането на отчитане на една и съща мярка от две задължени лица. За целта са правени насрещни проверки с цел избягване на възможността за двойно отчитане на спестяванията.

Оценката на спестяванията на енергия в сградите по метода “отдолу-нагоре” е извършена на база нормализирано енергийно потребление. Този метод се използва при изчисленията за спестявания в сградите в препоръчаните методики за изчисления на Европейската комисия и е предвиден в Директива 32/2006/ЕС и Директива 2012/27/ЕС.

Голяма част от другите спестявания също са на база оценки, а не на измервания при нормализирани условия, което също е допустимо и препоръчано в Директивите. Съгласно същите Директиви не се изисква намаление на енергийното потребление по абсолютна стойност, а намаляване на **специфичното потребление** по отношение на технико-икономическите показатели - напр. обем на промишленото производство, извършена работа от транспорта и т.н.

При обобщаване на постигнатите енергийни спестявания Европейската комисия допуска сравняване на “нормализирани” с “ненормализирани” спестявания. Допустимо, също така, е използването на различни методи в различните сектори, както и обединяване на оценките по групи мерки или на секторно ниво, което предвиждаме да бъде извършено в обобщения отчет за изпълнението на ВВПДДЕЕ 2011-2013 г.

Енергоспестяващият ефект по метода “отдолу-нагоре” обхваща част от реално постигнатите спестявания, което води до извода, че действителния ефект е значително по-голям от изчисления, което се доказва с оценката по метода “отгоре-надолу”.

Важно е да се подчертае, че постигнатите енергийни спестявания от съответните организации са отчетени въз основа на подадената от тях информация, т.е. тези спестявания са претендирани и подлежат на проверка.

Съгласно ЗЕЕ, за да бъдат признати постигнатите спестявания от изпълнението на енергоефективни мерки следва да бъде извършено обследване или направено изчисление по одобрена методика. На тази база се издават удостоверения за енергийни спестявания от изпълнителния директор на АУЕР.

VI. Обобщение и изводи

1. Изпълнение на Националния план за действие по енергийна ефективност 2008-2016 г.

Най-ефикасният начин за намаляване зависимостта от вноса на енергийни ресурси и увеличаване на сигурността на снабдяването с енергия е енергийната ефективност. В тази връзка отразените в настоящия отчет енергийни спестявания допринасят пряко за повишаване на конкурентоспособността на икономиката и са

начин за стимулиране на икономическия растеж и създаване на нови работни места в условията на растящи цени на енергията. Постигнатите спестявания на енергия намаляват търсенето на конвенционални горива от внос и по този начин оказват благоприятен ефект върху намаляването на дефицита на търговския баланс.

Настоящият отчет дава информация за хода на изпълнение на Националния план за действие по енергийна ефективност 2008-2016 г. При изчислението на изпълнението на НПДЕЕ са взети предвид постигнатите и очакваните спестявания, отчетени при изпълнението на Плана през 2011 г., както и тези реализирани през периода 2008-2011 г., но неотчетени досега.

През 2011 г. бяха реализирани енергоефективни мерки, чиито очаквани спестявания надхвърляха условната средна годишна цел за енергийни спестявания от 1% от КЕП или 810 GWh/г. (таблица 8). През 2012 г. се забелязва занижаване на резултатите, като очакваните спестявания от реализирани мерки през годината изпълняват 65% от условната средна годишна цел за енергийни спестявания за 2012 г. от 1% от КЕП (таблица 8).

Таблица 8: Резултати от изпълнението на ВВПДЕЕ през 2011 г. и 2012 г.

Година	Цел за периода 1%	Постигнати спестявания на енергия	Очаквани спестявания на енергия
	GWh/год.	GWh/год.	GWh/год.
2011	810	1 253*	-
2012	810	392	528

* Резултатите от изпълнението на ВВПДЕЕ през 2011 г. показаха реализиран ефект от 303 GWh/г. и очакван ефект - 950 GWh/г. В настоящият отчет ефекта от изпълнението през 2011 г. е приет за постигнат.

Въпреки това резултатите за изпълнението на националната цел показват, че към настоящият момент само на базата на постигнатите спестявания страната произпълнява условната цел за периода 2008-2012 г. с 1,4% (таблица 9).

2. Изводи

Въз основа на изготвения отчет и оценката за постигнатите спестявания по метода „отдолу-нагоре” могат да бъдат направени следните основни изводи:

- Продължава процесът по успешното изпълнение на Националната цел за енергийни спестявания, което е отразено в таблицата по-долу. За по-голяма яснота са включени реализираните и очакваните спестявания по отделни периоди.

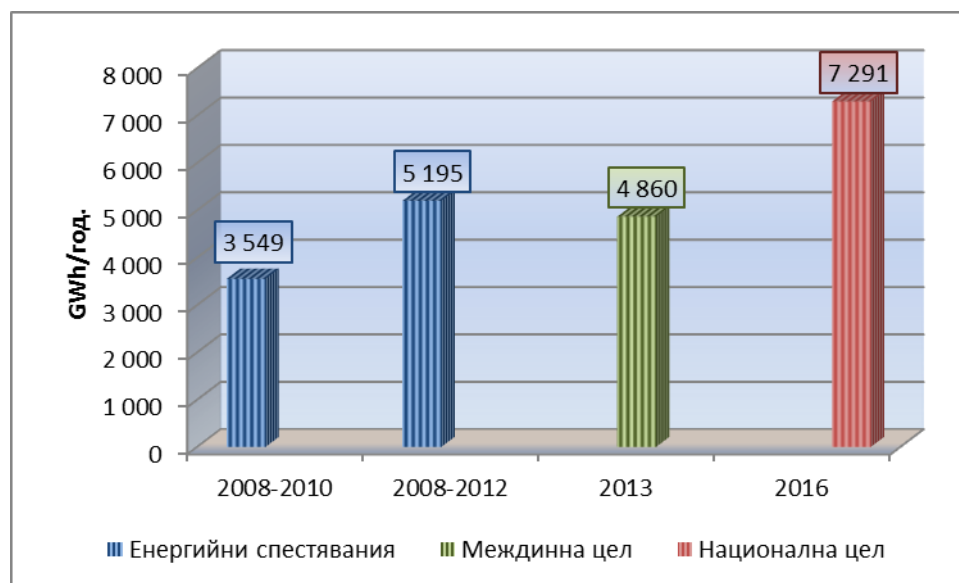
Таблица 9: Изпълнение на националната цел за енергийни спестявания в периода 2008-2012 г. с натрупване

Период	Цел за периода		Постигнати спестявания		Постигнати и очаквани спестявания	
	%	GWh/год.	%	GWh/год.	%	GWh/год.
2008 - 2010	3	2 430	4,4	3 549		
2008 - 2012	5	4 051	6,4	5 195	7,1	5 723

Период	Цел за периода		Постигнати спестявания		Постигнати и очаквани спестявания	
	%	GWh/год.	%	GWh/год.	%	GWh/год.
2008 - 2016	9	7 291*				

* национална цел

Резултатите от изпълнението на националната цел са илюстрирани и на фигура 24.

Фиг. 24 Изпълнение на Националната цел за енергийни спестявания

- На база подадените в АУЕР отчети за изпълнени мерки за ЕЕ през 2012 г. от собствениците на сгради по чл. 19, ал. 2 от ЗЕЕ се очаква да бъдат реализирани икономии на енергия в размер на 80,3 GWh/г. при обща цел за енергийни спестявания до 2016 г. от 521 GWh/г. През периода 2008-2011 г. собствениците на сгради са постигнали близо 630 GWh/г. икономии на горива и енергии, което означава реално очаквано преизпълнение на крайната цел до 2016 г. от този тип задължени лица. Трябва да се отбележи, че вероятно заради икономическата криза през 2012 г. голяма част от задължените лица декларират, че не са изпълнявали мерки за повишаване на енергийната ефективност, поради което и очакваните ефекти от реализираните мерки са по-ниски в сравнение с 2011 г.
- От изпълнените през 2012 г. мерки за повишаване на ЕЕ от собствениците на ПС се очаква да бъдат постигнати спестявания в размер на 48,4 GWh/г. при очаквани спестявания за 2011 г. от 89,9 GWh/г. Общата цел, която собствениците на ПС трябва да постигнат до 2016 г. възлиза на 839,15 GWh/г. Това е индикатор за наличие на трудности при постигане на крайната цел за тази група задължени лица.
- Очакваните спестявания от реализирани мерки през 2012 г. от търговците с енергия възлизат на 143 GWh/г., което представлява около една четвърт от средно оценената им годишна цел за енергийни спестявания. Като добавим към тази констатация и факта, че през периода 2008-2011 г. тази група задължени лица е постигнала икономии в размер на 805 GWh/г. при заложена крайна цел от 4 644 GWh/г. до 2016 г. е видно, че от всички

задължени лица търговците с енергия изпитват най-сериозни трудности при постигане на своята цел. Въпреки това, предоставената от търговците с енергия информация за 2012 г. показва по-засилени, в сравнение с предходни години, дейности за постигане на своите цели за енергийни спестявания, което е от изключително важно значение за изпълнението на Плана за действие по ЕЕ, тъй като общата цел на тези задължени лица възлиза на над 80% от Националната индикативна цел. Важно е да се отбележи факта, че през 2012 г. беше приета специализирана методика за оценка на енергийните спестявания след газификация, на базата на която търговците с природен газ отчитат реален постигнат ефект от приложените от тях мерки след 2008 г. в размер на 193,4 GWh/г. при обща цел на тази група задължени лица до 2016 г. в размер на 407 GWh/г. Това показва реална възможност търговците с природен газ да постигнат индивидуалните си цели за енергийни спестявания.

Налице е значително по-сериозно отношение на задължените лица, в сравнение с миналата година, към изпълнение на задълженията си по ЗЕЕ за предоставяне на отчети и информация за изпълнени мерки по ЕЕ.

В представените в АУЕР отчети за 2012 г. все още се забелязват неточности при оценката на ефектите от прилаганите мерки – неправилно изчислени спестявания на горива и енергия, некоректно заложили мерни единици, липса на данни и др.

В резултат от анализа на изпълнените през 2012 г. мерки от Втория национален план за действие по енергийна ефективност и въпреки повишените ПЕИ и КЕИ (фиг. 4) може с достатъчна точност да се направи изводът, че страната ни има реална възможност да изпълни своята национална индикативна цел от 7 291 GWh/год до 2016 г. Трябва да се има предвид, че много от мерките в Плана могат да бъдат оценени едва след края на периода на неговото действие, т.е. реалният ефект от изпълнението на ВВПДЕЕ се очаква да е по-висок от отчетения с настоящия отчет. Освен това трябва да се има предвид и факта, че голяма част от ефективните мерки с кратък срок на възвръщаемост на инвестициите са практически изчерпани, поради което е необходимо използването и на потенциала на дейности и мерки, изискващи по-големи инвестиции и по-дълги срокове на възвръщаемост на инвестициите за намаляване на потреблението на енергия.

3. Препоръки

С цел успешното изпълнение на ВВПДЕЕ и на националната междинна индикативна цел за енергийни спестявания е необходимо да бъдат предприети следните дейности:

- Да бъдат разработени допълнителни схеми за облекчено финансиране с цел насърчаване изпълнението на проекти и дейности за намаляване на потреблението;
- Необходимо е собствениците на промишлени системи и търговците с енергия да ускорят изпълнението на мерки за ЕЕ с цел да постигнат своите цели през 2016 г., заложили в Националния план за действие по енергийна ефективност;
- Да бъдат изпълнени всички мерки, предписани в задължителните обследвания в сгради и промишлени системи, в предвидения от ЗЕЕ срок;
- Всички задължени ведомства и организации трябва да предприемат допълнителни мерки за да изпълнение на заложените в Плана за действие

- дейности, за които са отговорни, както и да изготвят свои планове за енергийна ефективност и програми за реализацията им;
- При обновяването на публичните сгради е необходимо техните собственици да предприемат мерки не само за изолация и подмяна на дограма, но и мерки, свързани с управление на потреблението;
 - Задължените лица следва да инициират по-активно разработването на методики за оценка на енергийните спестявания, посредством които да бъде доказвано изпълнението на индивидуалните им цели за енергийни спестявания.

Въпреки трудностите, произтичащи основно от глобалната икономическа криза, се очаква изпълнението на Втория национален план за действие по енергийна ефективност да постигне своите цели за намаляване на енергийната интензивност и повишаване на конкурентоспособността на икономиката.

Предстоящото през 2014 г. изготвяне на Национален план за действие по ЕЕ в съответствие в приетата през 2012 г. Директива 2012/27/ЕС ще определи Национална цел за енергийни спестявания до 2020 г. Освен това Директива 2012/27/ЕС поставя нови изисквания по отношение на схемата за задължения по енергийна ефективност, която ще промени и индивидуалните цели за енергийни спестявания, определени на трите групи задължени лица в нашата страна. Директива 2012/27/ЕС въвежда и изисквания по отношение на изчисляването и доказването на националната цел. В този смисъл положителните резултати от изпълнението на ВВПДЕЕ и на междинната индикативна цел за енергийни спестявания ще спомогнат за успешното реализиране на следващия Национален план и Националната цел, която страната трябва да определи до 2020 г.